

Prijedlog

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 150/11, 119/14 i 93/16), a u vezi s člankom 6. stavkom 1. Zakona o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja (Narodne novine, broj 151/04), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ godine donijela

ZAKLJUČAK

Prihvaća se Godišnji izvještaj o radu i poslovanju Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja za 2017. godinu, u tekstu koji je dostavio Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja aktom, klase: 022-03/18-01/03, urbroja: 437/1-18-5, od 25. rujna 2018. godine.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

OBRAZLOŽENJE

Sukladno članku 6. stavku 1. Zakona o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja (Narodne novine, broj 151/04), Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja uputio je 25. rujna 2018. godine Godišnji izvještaj o radu i poslovanju Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja za 2017. godinu, kojim jedanput godišnje izvješćuje Vladu Republike Hrvatske o svojem radu i poslovanju.

Godišnji izvještaj o radu i poslovanju Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja sadržava opise organizacijske strukture, ljudskih potencijala, materijalnih i financijskih resursa, sažeti prikaz realizacije programskih zadaća Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, opis provedbe državne mature, procesa osiguravanja kvalitete obrazovanja i vanjskog vrednovanja. Isto tako, Godišnji izvještaj sadrži i prikaz provedenih međunarodnih istraživanja u obrazovanju te ostalih aktivnosti Centra.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU I POSLOVANJU
NACIONALNOGA CENTRA ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA

2017.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
O RADU I POSLOVANJU
NACIONALNOGA CENTRA ZA
VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA
ZA 2017. GODINU**

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
O RADU I POSLOVANJU
NACIONALNOGA CENTRA
ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA
ZA 2017. GODINU**

Zagreb, 2018.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU I POSLOVANJU NACIONALNOGA CENTRA ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA ZA 2017. GODINU

Nakladnik

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Za nakladnika

Maja Jukić, dipl. ing. el.

Urednica

dr. sc. Biljana Vranković

Autori

dr. sc. Sandra Antulić Majcen, Matija Batur, dr. sc. Petar Bezinović,
Ivana Bitunjac, Michelle Braš Roth, Snježana Bukvić, Tajana Crnobrnja Miljković,
dr. sc. Natalija Ćurković, Ines Elezović, Ana Franić Božić, dr. sc. Sanja Fulgosi,
Natalija Gjeri Robić, Martina Golubić, Snježana Golubović, Maja Jukić,
Borana Kirigin, Kolumbina Korpar, Hilarija Jurgec, mr. sc. Nenad Marković,
Antonija Papić, Ante Sladić, Danijela Tadić, Ira Tretinjak, dr. sc. Biljana Vranković
i Zlatko Zadelj

Lektura

Marija Gudelj

Grafičko oblikovanje

Vesna Jelić

Tisak

ITG d.o.o., Zagreb

Naklada

20 kom.

Copyright © Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Sva su prava pridržana. Nije dopušteno niti jedan dio ove publikacije reproducirati ili distribuirati u bilo kojemu obliku ili pohraniti u bazi podataka bez prethodnoga pismenog odobrenja nakladnika.

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	7
1. TEMELJNE ODREDNICE DJELATNOSTI NACIONALNOGA CENTRA ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA.....	9
2. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA	13
2.1. Upravno vijeće	15
2.2. Zakonska i pravna regulativa.....	15
2.3. Stručni savjet	16
2.4. Odjeli i službe	17
3. LJUDSKI POTENCIJALI, MATERIJALNI RESURSI I FINANCIJSKI RESURSI	19
3.1. Ljudski potencijali	20
3.2. Materijalni resursi.....	22
3.3. Financijski resursi	24
4. SAŽETI PRIKAZ REALIZACIJE PROGRAMSKIH ZADAĆA PREMA ODJELIMA I SLUŽBAMA CENTRA	27
5. DRŽAVNA MATURA	37
5.1. Opći pregled državne mature.....	39
5.1.1. Proces izrade ispita državne mature	39
5.2. Provedba ispita državne mature	41
5.3. Analiza rezultata, izrada pragova i izvještavanje o rezultatima.....	42
5.4. Poboljšanja u pripremi i provedbi državne mature	43
5.5. Izrada i tisak ispita i ispitnih materijala	44
5.5.1. Sadržajna i metodološka priprema ispita	44
5.5.2. Grafička priprema i tisak ispita.....	45
5.6. Unapređenje kvalitete ispitnih materijala državne mature i provedba državne mature	45
5.6.1. Unapređenje ispitnih materijala državne mature	45
5.6.2. Ocjenjivanje ispita državne mature – izrada i provedba anketnih upitnika za ocjenjivače ispita državne mature	46
5.6.3. Izrada novoga koncepta ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika	46
5.6.4. Određivanje minimalne razine postignuća u ispitu državne mature iz Hrvatskoga jezika za školsku godinu 2017./2018.	47
5.6.5. Mobilna aplikacija <i>Državna matura dostupna za vježbanje zadataka</i>	48
6. OSIGURAVANJE KVALITETE OBRAZOVANJA.....	49
6.1. Analiza ispita državne mature iz obveznih predmeta – Hrvatskoga jezika, Engleskoga jezika i Matematike	51
6.2. Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Povijesti	53
6.3. Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Biologije i Kemije	56
6.4. Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Geografije	58

6.5. Sadržajna analiza nacionalnih ispita iz Matematike provedenih u sklopu projekta Nacionalni ispiti u osnovnim školama – Matematika	60
7. VANJSKO VREDNOVANJE	63
7.1. Vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova	65
7.2. Vanjsko vrednovanje eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma i programa strukovnih gimnazija.....	68
7.3. Razvoj nacionalnoga sustava ispitivanja	70
7.4. Nacionalni ispiti: Zdravstvena njega	72
7.5. Izrada i provedba ispita za djecu koja ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik u osnovnoj školi	74
8. MEĐUNARODNA ISTRAŽIVANJA U OBRAZOVANJU.....	77
8.1. IEA/ICCS 2016	79
8.2. OECD/PISA 2015	81
8.3. OECD/PISA 2018	83
8.4. OECD/TALIS 2018.....	85
8.5. IEA/e-TIMSS 2019	87
9. OSTALE DJELATNOSTI NACIONALNOGA CENTRA ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJE.....	89
9.1. Aktivnosti iz Operativnoga plana Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja 2017. – 2021.....	91
9.2. Implementacija sustava upravljanja kvalitetom i informacijskom sigurnošću	92
9.3. Upravljanje dokumentima.....	93
9.4. Sudjelovanje Centra u Erasmus + projektu WeldChance.....	95
9.5. Ostale aktivnosti	96
9.6. Edukacijska djelatnost	97
9.7. Izdavačka djelatnost	107
9.8. Povjerenstvo za upravljanje podacima prikupljenim istraživačko-znanstvenim i projektnim aktivnostima Centra	118
9.9. Komunikacija s medijima	119
10. SURADNJA NACIONALNOGA CENTRA ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA I OSTALIH INSTITUCIJA	121
11. ZAKLJUČAK	125

Predgovor

Misija Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar) jest valjano objektivno praćenje i vanjsko vrednovanje nacionalnoga odgojno-obrazovnog sustava u suradnji s njegovim dionicima radi definiranja i unapređenja kvalitete odgoja i obrazovanja.

Glavna programska zadaća Centra u 2017. godini bila je priprema i provedba ljetnoga i jesenskoga roka državne mature u školskoj godini 2016./2017. te priprema državne mature za školsku godinu 2017./2018. Ostale programske zadaće odnosile su se na nastavak prethodno započetih razvojnih i istraživačkih projekata i međunarodnih istraživanja te na nove započete nacionalne i međunarodne projekte i ispitivanja vezane uz propisanu djelatnost Centra.

Godišnji je izvještaj strukturiran u jedanaest poglavlja. Prva četiri poglavlja odnose se na temeljne odrednice djelatnosti Centra, organizacijsku strukturu te ljudske, materijalne i financijske resurse uz sažeti prikaz realizacije programskih zadaća prema odjelima i službama Centra. Peto poglavlje sadrži prikaz državne mature provedene u školskoj godini 2016./2017. Također u tom poglavlju opisana su unapređenja koja se odnose na državnu maturu od unapređenja ispitnih materijala, procesa ocjenjivanja i provedbe. U šestome poglavlju su navedeni sažetci projekata i njihovi rezultati, a koji se odnose na različite aspekte analiza provedenih ispita državne mature i nacionalnih ispita. Vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova, vanjsko vrednovanje obrazovnih postignuća kroz pripremu i provedbu nacionalnih ispita te vanjsko vrednovanje eksperimentalnih programa prikazani su u sedmome poglavlju. Osmo poglavlje sadrži prikaz projekata koji se odnose na međunarodna ispitivanja u obrazovanju, a koje provodi Centar. U devetome poglavlju su opisane ostale aktivnosti koje Centar provodi (edukacijska djelatnost, izdavačka djelatnost, komunikacija s medijima, upravljanje dokumentima i sl.). Centar surađuje s brojnim domaćim i međunarodnim institucijama što je opisano u desetome poglavlju.

Centar sudjelovanjem u projektima koji su opisani u izvještaju i suradnjom s međunarodnim institucijama nastoji postati međunarodno prepoznata i vodeća regionalna ustanova za osiguravanje kvalitete obrazovanja.

Maja Jukić, dipl. ing. el., ravnateljica

1

**Temeljne odrednice djelatnosti
Nacionalnoga centra za
vanjsko vrednovanje
obrazovanja**

Centar je javna neovisna ustanova osnovana na temelju Zakona o Nacionalnome centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja (Narodne novine, broj 151/2004.). Osnivač je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Vlada Republike Hrvatske. Centar provodi ispitivanja na temelju kojih se procjenjuju nacionalni standardi obrazovnih postignuća učenika (ispite državne mature, nacionalne ispita i ostale ispita vanjskoga vrednovanja) te međunarodna istraživanja u obrazovanju (OECD/PISA, TIMSS, OECD/TALIS, ICCS i dr.), izrađuje banku zadataka, analizira, statistički obrađuje i objavljuje rezultate provedenih ispita, izrađuje i objavljuje ispitne kataloge i priručnike za pripremu i provedbu ispita, na temelju evaluacijskih analiza daje prijedloge Ministarstvu znanosti i obrazovanja za trajno unapređenje kvalitete obrazovanja, provodi vanjsko vrednovanje eksperimentalnih programa, priprema modele za vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova, licenciranje i certificiranje strukovnih kvalifikacija, organizira seminare za vanjske suradnike (autore ispitnih zadataka, ocjenjivače, predmetna povjerenstva itd.) o pripremi, izradi i provedbi ispita, bavi se znanstveno-istraživačkim radom u području edukacijskih mjerenja i vanjskoga vrednovanja znanja, vještina i ostalih kompetencija i obavlja druge poslove u vezi s provedbom ispita državne mature, nacionalnih ispita te ostalih ispita vanjskoga vrednovanja. Odgovoran je za cjelokupno vanjsko vrednovanje predtercijarnoga obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj.

Suraduje sa znanstvenim i odgojno-obrazovnim ustanovama, drugim srodnim ustanovama te fizičkim i pravnim osobama. Najmanje jedanput godišnje izvještava Vladu Republike Hrvatske i Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora o rezultatima svojega rada. Također, pravodobno izvještava javnost o svojim poslovima.

2

Organizacijska struktura

2.1. Upravno vijeće

Upravno vijeće upravlja Centrom, a ravnatelj je odgovoran za rad Centra. Ravnateljica Centra je Maja Jukić, dipl. ing. el. Upravno vijeće čine istaknuti znanstvenici i stručnjaci. Ministar znanosti i obrazovanja na temelju javnoga poziva predlaže Vladi Republike Hrvatske osobe koje će biti imenovane za predsjednika i članove Upravnoga vijeća. Vlada Republike Hrvatske je 7. studenoga 2013. godine donijela Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Upravnoga vijeća. Predsjednik je dr. sc. Petar Bezinović, a članovi Dario Budimir, prof., Tanja Djaković, prof. (prestaio joj je mandat u 2015. godini jer je imenovana državnom dužnosnicom), dr. sc. Željko Jozić, prof. dr. sc. Hrvoje Kraljević, mr. sc. Ninoslav Šćukanec i Tihomir Tomčić, dipl. ing. Članovima Upravnog vijeća istekao je mandat 7. studenoga 2017. godine. Do kraja 2017. godine nije imenovano novo Upravno vijeće Centra.

2.2. Zakonska i pravna regulativa

Centar je tijekom 2017. godine donio četiri Pravilnika: *Pravilnik o zaštiti arhivskog i registraturnog gradiva Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja*, *Pravilnik o jednostavnoj nabavi*, *Pravilnik o prikupljanju, pohrani i odobravanju uvida i korištenja podataka prikupljenih istraživačko-razvojnima i projektnim aktivnostima Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* i *Pročišćeni tekst Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja*.

Pravilnik o zaštiti arhivskog i registraturnog gradiva Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (9. veljače 2017.) donesen je u skladu sa Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/97, 64/00, 65/09, 125/11) i na temelju čl. 17. i 18. Pravilnika o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva (Narodne Novine broj 63/04, 106/07).

Pravilnik o jednostavnoj nabavi (9. listopada 2017.) donesen je u skladu s člankom 15. stavak 2. Zakona o javnoj nabavi (NN 120/16).

Obzirom da istraživačko-razvojne i projektne aktivnosti Centra rezultiraju prikupljanjem velikog broja podataka i informacija o dionicima i odgojno-obrazovnom sustavu donesen je *Pravilnik o prikupljanju, pohrani i odobravanju uvida i korištenja podataka prikupljenih istraživačko-razvojnima i projektnim aktivnostima Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (3. studenoga 2017.). Pravilnikom uređuju se prikupljanje i pohrana podataka koji su nastali istraživačko-razvojnima i projektnim aktivnostima Centra. Pravilnik je donesen i u cilju kreiranja i ažuriranja baza predmetnih podataka te u cilju ostvarenja dostupnosti prikupljenih podataka zainteresiranim korisnicima sa svrhom znanstvenih istraživanja i izrade znanstvenih radova, uz respektiranje ograničenosti pristupa pojedinim podatcima uslijed njihove povjerljivosti utvrđene zakonima i propisima kao i općim aktima te odlukama Centra.

U svrhu preglednijeg uvida u unutarnje ustrojstvo Centra pristupilo se izradi *Pročišćenog teksta Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (3. studenoga 2017.).

Centar je tijekom 2017. godine sudjelovao u stručnoj i javnoj raspravi oko *Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* i *Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strukovnom obrazovanju*.

Nadalje, Centar je *Zakonom o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (NN 151/04) i Statuom Centra ograničen u svome radu jer je za promjene, koje bi poboljšale i povećale učinkovitost rada Centra, potrebna suglasnost Hrvatskog Sabora. *Zakonom o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja*, točno je propisan unutarnji ustroj Centra – navedene su sve službe koje se u Centru osnivaju. Na ovaj način usložnjava se, usporava i otežava djelovanje Centra, jer se ne omogućava samom Centru da sačini svoj ustroj na najbolji mogući način radi izvršavanja djelatnosti i poslova, koji su propisani samim Zakonom. Time je onemogućena realizacija većeg broja strateških ciljeva Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.).

Slijedom navedenoga Centar je još tijekom 2015. godine prema Ministarstvu znanosti i obrazovanja uputio *Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja* koji još uvijek nije stavljen u proceduru.

S obzirom da su se okolnosti polaganja ispita državne mature tijekom vremena mijenjale (npr. kalendar državne mature svake se godine iznova donosi temeljem dogovora predstavnika srednjih škola i visokih učilišta) te da su ispitne tehnologije unaprijeđene, postoji potreba za osuvremenjivanjem Pravilnika kako bi on bio usklađen s praksom. Isto tako, pokazala se potreba za preciznijim definiranjem određenih dijelova Pravilnika. Iz tih je razloga Centar tijekom 2015. godine, a zatim 2017. godine prema Ministarstvu znanosti i obrazovanja uputio *Nacrt prijedloga Pravilnika o izmjeni i dopunama Pravilnika o polaganju državne mature*. Izmjene Pravilnika usmjerene su na: usklađivanje Pravilnika i postojeće prakse, jasnije definiranje pojedinih odredbi što treba omogućiti njihovu lakšu primjenu, usklađivanje Pravilnika s pojedinim rješenjima koja unapređuju procedure pripreme i provedbe ispita, povećanje sigurnosti procedura pripreme i provedbe ispita i unosenje odredbi koje su se pokazale potrebnima, a vezane su za nepredviđene situacije (npr. poplave, požari). Ministarstvo znanosti i obrazovanja je krajem 2017. godine iskazalo inicijativu za izradom Nacrta prijedloga izmjena i dopuna Pravilnika o polaganju državne mature te je predstavnik Centra imenovan u Povjerenstvo za izradu *Nacrta prijedloga izmjena i dopuna Pravilnika o polaganju državne mature*.

2.3. Stručni savjet

Stručni je savjet stručno savjetodavno tijelo koje čine predsjednik i četiri člana (jedan stručni djelatnik Centra i tri vanjska suradnika). Članovi Stručnoga savjeta su doktori znanosti. Članove Stručnoga savjeta imenuje Upravno vijeće Centra na prijedlog ministra znanosti i obrazovanja (članak 44. Statuta Centra). U 2014. godini objavljen je javni poziv i očekuje se da ministar znanosti i obrazovanja predloži članove Stručnoga savjeta. Do kraja 2017. godine članovi Stručnoga savjeta još uvijek nisu imenovani.

2.4. Odjeli i službe

Ustroj Centra čine:

- Služba općih poslova i odnosa s javnosti
- Istraživačko-razvojni odjel
- Informacijsko-računalni odjel
- Odjel za izdavaštvo
- Odjel za organizaciju i provođenje ispita
- Odjel za svjedodžbe i kvalifikacije
- Odjel za promicanje kvalitete obrazovanja
- Financijska služba
- Služba osiguranja tajnosti podataka.

3

**Ljudski potencijali,
materijalni resursi i financijski resursi**

3.1. Ljudski potencijali

Četrdeset i dva djelatnika u Centru je 31. prosinca 2017. godine na temelju svojega obrazovanja, radnoga iskustva i kompetencija raspoređeno na radna mjesta u skladu sa Zakonom o Nacionalnome centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Statutom Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja i Pravilnikom o unutarnjemu ustrojstvu. Odjelima i službama rukovode načelnici. Ostala su radna mjesta viši stručni savjetnik, stručni savjetnik, stručni suradnik, stručni referent, vozač, čuvar i spremačica. Sistematizirano je 88 radnih mjesta. Broj djelatnika Centra prema radnim mjestima 31. prosinca 2017. godine naveden je u tablici 1. U program stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa (HZZ) tijekom 2017. godine uključene su četiri osobe, od kojih je jedna vrlo brzo po potpisivanju ugovora s Centrom i HZZ-om, stalno zaposlena izvan Centra.

Tablica 1. Broj djelatnika Centra prema radnim mjestima 31. prosinca 2017. godine

Radno mjesto	
Ravnatelj	1
Načelnik	5
v.d. načelnik	1
Viši stručni savjetnik	14
Stručni savjetnik	9
Stručni suradnik	1
Stručni referent	7
Vozač	2
Čuvar	1
Spremačica	1
Ukupno	42

Broj i struktura djelatnika Centra 2017. godine prema stručnoj spremi navedeni su u tablici 2.

Tablica 2. Broj i struktura djelatnika Centra 2017. godine prema stručnoj spremi

Doktor znanosti	5
Magistar znanosti	4
Sveučilišni diplomski studij	18
Magistar specijalist	2
Stručni diplomski studij	2
Stručni prvostupnik	4
SSS	6
NKV, OŠ	1
Ukupno	42

Broj djelatnika koji su nastavili stručno usavršavanje u 2017. godini naveden je u tablici 3.

Tablica 3. Stručno usavršavanje u 2017. godini

Redni broj	Broj osoba	Opis stručnog usavršavanja
1.	4	Poslijediplomski doktorski sveučilišni studij: Rani odgoj i obvezno obrazovanje na Učiteljskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (jedan djelatnik završio studij u veljači 2017. godine)
2.	1	Poslijediplomski doktorski studij glotodidaktike i slobodni studij japanologije na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
3.	2	Poslijediplomski doktorski sveučilišni studij sociologije na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
4.	1	Poslijediplomski doktorski studij moderne i suvremene hrvatske povijesti u europske i svjetske kontekstu na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
5.	1	Poslijediplomski doktorski studij: Prevencijske znanosti i studij invaliditeta, smjer invaliditeta na Edukacijsko-rehabilitacijskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
6.	1	Specijalistički diplomski stručni studij informatike na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu
7.	1	Poslijediplomski studij Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta u Splitu, Istraživanje u edukaciji u području prirodnih i tehničkih znanosti
8.	1	Specijalistički stručni studij financijski menadžment, Visoko učilište Effectus – visoka škola za financije i pravo (status mirovanja)
9.	1	Poslijediplomski doktorski studij pedagogije: Kurikulum suvremenoga odgoja i škole na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (status mirovanja)
10.	1	Sveučilišni doktorski studij iz psihologije na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (status mirovanja)
11.	1	Doktorski sveučilišni studij na Geografskome odsjeku Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (završeno u rujnu 2017. godine)
12.	1	Diplomski stručni studij projektni menadžment na Visokoj školi za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje Nikola Šubić Zrinski u Zagrebu

U 2017. godini su završena dva doktorska studija, obranom doktorskih radova:

- Analiza procesnih i strukturnih odrednica praćenja i unapređenja kvalitete rada ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u kontekstu procesa samovrednovanja,
- Geografski aspekt razvoja mreže osnovnih škola u Hrvatskoj.

3.2. Materijalni resursi

Poslovni prostor u kojemu posluje Centar nalazi se na adresi Ulica Damira Tomljanovića-Gavrana 11 u Zagrebu. Centar je kao zakupoprimac zakupio poslovni prostor od tvrtke Centar Bundek d.o.o. iz Zagreba, Ulica Ede Murtića 11.

Ugovor o zakupu poslovnoga prostora potpisan je 7. listopada 2015. godine, a vrijedi do 15. studenoga 2018. godine. Potpisan je Ugovor o zakupu poslovnoga prostora u vlasništvu zakupodavca na adresi Ulica Damira Tomljanovića-Gavrana 11, četvrti i peti kat ukupne površine 2.097,04 m². Mjesečna visina zakupnine iznosi 8,50 eura po m² uvećana za PDV u kunsjoj protuvrijednosti obračunatoj prema srednjemu tečaju HNB-a i važećoj na dan fakturiranja. Ugovor je sklopljen na vrijeme trajanja zakupa od tri godine s automatskim produljenjem na daljnje razdoblje od tri godine ako zakupoprimac ne otkáže zakup najmanje šest mjeseci prije njegova isteka.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja je osim poslovnoga prostora na adresi Ulica Damira Tomljanovića-Gavrana 11 za provedbu državne mature u ljetnome roku 2016./2017. osigurao i prostore na Zagrebačkome Velesajmu:

- Privremeno korištenje paviljona 8 površine 2.780 m² na Zagrebačkome velesajmu s prilazima istom za potrebe organizacije provođenja državne mature.

Ugovor se zaključuje na određeno vrijeme u razdoblju od 3. lipnja do 18. srpnja 2017. godine.

- Privremeno korištenje paviljona 8A površine 2.834 m² na Zagrebačkom velesajmu s prilazima istom za potrebe organizacije provođenja državne mature.

Ugovor se zaključuje na određeno vrijeme od mjesec dana i to za razdoblje od 07. lipnja do 06. srpnja. 2017. godine.

- Privremeno korištenje zapadnoga dijela paviljona 6 površine 700 m² na Zagrebačkom velesajmu s prilazima istom za potrebe organizacije provođenja državne mature.

Ugovor se zaključuje na određeno vrijeme za razdoblje od 20. travnja do 06. lipnja 2017. godine.

Prilikom ulaska/izlaska korisnika u ugovoreni prostor, izvršena je primopredaja prostora, na kojoj se komisijski konstatiralo te zapisnički utvrdilo stanje prostora.

- Privremeno korištenje južnoga dijela paviljona 6 površine 50 m² na Zagrebačkom velesajmu s prilazima istom za potrebe organizacije provođenja državne mature.

Ugovor se zaključuje na određeno vrijeme za razdoblje od 20. travnja do 03. lipnja 2017. godine.

- Privremeno korištenje zapadnoga dijela paviljona 6 površine 400 m² na Zagrebačkom velesajmu s prilazima istom za potrebe organizacije provođenja državne mature.

Ugovor se zaključuje na određeno vrijeme za razdoblje od 7. do 14. lipnja 2017. godine.

- Privremeno korištenje zapadnoga dijela paviljona 6 površine 200 m² na Zagrebačkom velesajmu s prilazima istom za potrebe organizacije provođenja državne mature.

Ugovor se zaključuje na određeno vrijeme za razdoblje od 15. do 20. lipnja 2017. godine.

Centar posjeduje tri službena automobila Toyotu Avensis (2005. godina proizvodnje), Citroen Jumper (2011. godina proizvodnje) i Ford Tranzit (2007. godina proizvodnje). Centar posjeduje i dva starija skutera marke Peugeot VivaCity koji nisu u upotrebi. Službenim se automobilima Centar koristi za obavljanje poslova i zadataka koji pripadaju djelokrugu rada Centra, što se posebice odnosi na dostavljanje službene pošte, odlaske na konferencije i stručne skupove, sastanke izvan sjedišta Centra, sjednice na kojima se raspravlja o službenim poslovima, seminare i druga službena putovanja na području Republike Hrvatske. Službenim se automobilima djelatnici Centra smiju koristiti prilikom obavljanja svih službenih poslova uz prethodno ovlaštenje ravnateljice Centra samo ako drugim sredstvima ne bi stigli na vrijeme ili ako je prijevoz automobilom ekonomičniji s obzirom na trošak prijevoza drugim sredstvima, broj osoba te utrošak vremena.

Dana 5. prosinca 2017. godine donesena je Odluka o popisu imovine, obveza i potraživanja zbog usklađivanja stanja sredstava Centra. Povjerenstvo za popis nefinancijske imovine dobilo je zadatak da popiše proizvedenu dugotrajnu imovinu i sitni inventar. Popis inventara za 2017. godinu sastojao se je od 5543 osnovnih sredstava i 172 sitnoga inventara. Povjerenstvo za popis nefinancijske imovine predložilo je 14 osnovnih sredstava te 2 sitnoga inventara za otpis. Nakon popisa nefinancijskoga dijela imovine Povjerenstvo za popis nefinancijske imovine napravilo je popis financijskoga dijela imovine i uskladilo je stanje imovine u poslovnim knjigama. Nakon toga napisana je odluka o rashodu imovine za 2017. godinu i izrađen je završni izvještaj koji je dio godišnjeg financijskog izvještaja.

U 2017. godini Hrvatski državni arhiv u Zagrebu donio je Rješenje o suglasnosti na Pravilnik o zaštiti arhivskoga i registraturnoga gradiva Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja i Rješenje o odobrenju Posebnoga popisa arhivskoga i registraturnoga gradiva Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja s propisanim rokovima čuvanja.

Centar je u 2017. godini proširivao arhivski prostor te je kupljeno 19 arhivskih ormara kako bi se u njima primjereno pohranila sva dokumentacija.

U 2017. godini provedeno je ukupno sedam postupaka javne nabave sukladno Zakonu o javnoj nabavi i primjenjivim podzakonskim propisima. Na provedene postupke nije bilo izjavljenih žalbi, te su ugovori sklopljeni i uredno izvršeni. Postupci jednostavne nabave su provedeni sukladno internom pravilniku kojim je uređeno pitanje jednostavne (bagatelne) nabave, u režimu nabave prema procijenjenoj vrijednosti.

3.3. Financijski resursi

Hrvatski sabor donio je na sjednici 15. prosinca 2016. godine Državni proračun Republike Hrvatske za 2017. godinu i projekcije za 2018. i 2019. godinu, Odluke o davanju suglasnosti na financijske planove izvanproračunskih korisnika za 2017. godinu i projekcije za 2018. i 2019. godinu te Zakon o izvršavanju Državnoga proračuna Republike Hrvatske za 2017. godinu.

Novčana sredstva Centra za 2017. godinu objavljena su u planu Državnoga proračuna u Narodnim novinama, broj 119 od 20. prosinca 2016. godine na razdjelu 080 – Ministarstvo znanosti i obrazovanja u iznosu od 56.037.229 kn.

Na izvoru 11 *Opći prihodi i primitci* osigurano je 38.923.417 kn, na izvoru 12 *Sredstva učešća za pomoć* osigurano je 1.601.794 kn, na izvoru 43 *Ostali prihodi za posebne namjene* 4.809.504 kn te na izvoru 561 *Europski socijalni fond* (ESF) osigurano je 10.702.514 kn.

Nakon rebalansa koji je donesen 17. studenoga 2017. godine na sjednici Hrvatskoga sabora, a obavljenoga 18. studenoga 2017. godine u Narodnim novinama broj 113 /17, tekući plan za 2017. godinu za Centar iznosio je 44.046.657 kn.

Preraspodjelom krajem 2017. godine, konačni proračun Centra iznosio je 44.295.404 kn, a obuhvaćao je sljedeće:

Izvor 11 *Opći prihodi i primitci* 39.253.241 kn, izvor 43 *Ostali prihodi za posebne namjene* 4.907.370 kn, izvor 51 *Prihod EU* 120.562 kn, a izvor 52 *Ostale pomoći* 14.231 kn.

Od 1. siječnja do 31. prosinca 2017. godine rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvršeni su u iznosu od 36.927.345,30 kn.

Na teret izvora 11 *Opći prihodi i primitci* plaćeni su izdatci za rashode poslovanja i rashode za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 35.615.916 kn, na teret izvora 43 *Prihodi za posebne namjene* plaćeni su izdatci za pokrivanje troškova pripreme i provedbe državne mature u školskoj godini 2016./2017. u iznosu od 1.168.540 kn, na teret izvora 51 *Prihodi EU* plaćeni su izdatci za članarinu za međunarodni projekt TALIS u iznosu od 120.561 kn i na teret izvora 52 *Ostale pomoći* plaćeni su izdatci u iznosu od 22.328 kn za naknadu osobama koje su pohađale stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa.

Državna matura u 2016./2017. školskoj godini te svi planirani projekti i ispitivanja provedeni su u skladu s osiguranim novčanim sredstvima Državnoga proračuna za program *Ulaganja u znanstveno-istraživačke djelatnosti*.

Neutrošeni prihodi za 2017. godinu u iznosu od 9.347.311 kn preneseni su u 2018. godinu, a odnose se na iznos od 9.030.065 kn na izvoru 43 *Prihodi za posebne namjene*, na iznos od 287.137 kn na izvoru 51 *Pomoći EU* i na iznos od 30.108 kn na izvoru 52 *Ostale pomoći*.

Tablica 4. Tekući plan Centra i izvršenje plana za 2017. godinu

	Plan na 2017. godinu	Izvršenje do 31.12.2017.	Indeks izvršenja 2/1
31 – Rashodi za zaposlene	5.063.711,00	5.016.562,05	99,07
32 – Materijalni rashodi	36.246.858,00	30.676.386,89	84,64
36 – Pomoći dane u inozemstvo i unutar općega proračuna	496.564,00	413.452,13	83,26
34 – Financijski rashodi	1.000,00	873,78	87,38
38 – Ostali rashodi	1.000,00	300,00	30,00
41 – Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine – licence	164.832,00	149.979,00	90,99
42 – Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine – postrojenje i oprema	2.321.439,00	669.791,00	28,85
Ukupno:	44.295.404,00	36.927.345,30	83,37

4

**Sažeti prikaz realizacije programskih zadaća
prema odjelima i službama Centra**

U nastavku izvještaja navedene su planirane zadaće/aktivnosti/projekti pojedinih odjela i služba u 2017. godini i označen je status njihove realizacije (u potpunosti ostvareno, u tijeku ili nije ostvareno).

Tablica 5. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u Službi općih poslova i odnosa s javnosti

Planirane aktivnosti/projekti	
Donošenje suglasnosti i objava Pravilnika o zaštiti i čuvanju arhivskoga i registraturnoga gradiva te popis arhivskoga i registraturnoga gradiva s rokovima čuvanja	U potpunosti ostvareno
Tehničke aktivnosti u arhivi	U potpunosti ostvareno
Svakodnevno arhiviranje i vođenje brige o arhivskome gradivu	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Uredžbeni zapisnik – upisnik predmeta u uredžbeni zapisnik	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Pošta – slanje i zaprimanje pošiljaka	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Popis imovine, obveza i potraživanja za 2017. godinu (inventura)	Dovršena 15. siječnja 2018.
Poslovi vezani uz izradu ugovora vanjskih suradnika	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Poslovi vezani uz izradu potvrda za vanjske suradnike	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Poslovi vezani uz izradu odluka Centra	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Uređenje i održavanje skladišta u Ilici 246a	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Održavanje vozila i prijevoz djelatnika prema radnim zadacima	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Osiguravanje logističke potpore za redovan rad Centra, provedbu ispita državne mature, ocjenjivanje i obradu provedenih ispita	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Mediji i komunikacijski protokol	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Održavanje Centra – čišćenje poslovnoga prostora	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Održavanje i servis uredske i tehničke opreme	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Uređenje Centra	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Nabava službenoga automobila	Nije ostvareno
Poslovi vezani za izradu Izjava o tajnosti i Izjava o srođnicima	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Poslovi vezani za izdavanje Potvrda o sudjelovanju na edukacijama, ocjenjivanju	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano

Tablica 6. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u istraživačko-razvojnome odjelu

Planirane aktivnosti/projekti	Status realizacije (u potpunosti ostvareno/ostvareno djelomično/ kontinuirano)
Završetak, objava i predstavljanje izvješća <i>Projekt Nacionalni ispiti iz Matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.: Rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika</i>	U potpunosti ostvareno
Završetak, objava i predstavljanje <i>Priručnika za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest – s primjerima zadataka iz ispita Povijesti na državnoj maturi</i>	U potpunosti ostvareno
Sadržajna analiza ispita državne mature iz Povijesti iz školskih godina 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015.	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Sadržajna analiza odgovora učenika na zadatke otvorenoga tipa ispita državne mature iz Povijesti iz školskih godina 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015.	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Priprema publikacije <i>Ispit iz Povijesti na državnoj maturi od školske godine 2009./2010. do školske godine 2016./2017.</i>	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Analiza ispita državne mature iz obveznih predmeta – Hrvatskoga jezika, Engleskoga jezika i Matematike	U tijeku
Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Biologije i Kemije u školskim godinama 2013./2014. i 2014./2015.	U tijeku
Sadržajna analiza rezultata ispita državne mature iz Geografije u školskim godinama 2012./2013., 2013./2014., 2014./2015. i 2015./2016.	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Sudjelovanje u završavanju sažetka operacija za projekt <i>Razvoj nacionalnog sustava ispitivanja</i> koji će se financirati iz Europskoga socijalnog fonda u sklopu Operativnoga programa Učinkoviti ljudski potencijali	U tijeku
Sudjelovanje u radu Povjerenstva za Razvoj modela sustava nacionalnih ispita	U tijeku
Sudjelovanje u radu stručne radne skupine koja će izraditi ispitnu specifikaciju, ispite i popratne materijale za ispite iz obveznih strukovnih modula za zanimanje tehničar za računalstvo (teorijski dio ispita)	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Sudjelovanje u radu stručne radne skupine koja će izraditi ispitnu specifikaciju, ispite i popratne materijale za ispite iz obveznih strukovnih modula za zanimanje prodavač (teorijski dio ispita)	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Sudjelovanje na Erasmus+ Weld Chance projektu (Centar je pridružen partner projekta)	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano

Tablica 7. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u Informacijsko-računalnome odjelu

Planirane aktivnosti/projekti	Status realizacije (u potpunosti ostvareno / ostvareno i kontinuirano / u tijeku)
Kontrola održavanja i nadogradnja dijela Nacionalnoga informacijskog sustava prijava na visoka učilišta (u daljnjem tekstu: NISpVU) koji se odnosi na prijave, pisanje i obradu rezultata ispita državne mature	U potpunosti ostvareno
Kontrola održavanja i nadogradnja sinkronizacije podataka između skladišta podataka e-Matice i NISpVU-a i održavanje i nadogradnja funkcionalnosti web-aplikacije za provedbu ispita državne mature	U potpunosti ostvareno
Organizacija, praćenje i obrada OCR skeniranih ispitnih materijala državne mature	U potpunosti ostvareno
Kontrola održavanja IBM sustava	U potpunosti ostvareno
Objava vijesti i dokumenata na mrežnoj stranici Centra i mrežnoj stranici za ispitne koordinatore	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Kontinuirana dorada i ažuriranje podataka na mrežnoj stranici Centra	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Isporuka traženih podataka za projekte koje provodi Centar (za OECD/PISA i OECD/TALIS projekt, za vanjsko vrednovanje škola i ostale projekte Centra)	U potpunosti ostvareno
Statistička obrada podataka za godišnji statistički izvještaj o provedenoj državnoj maturi	U potpunosti ostvareno
Arhiviranje skeniranih ispitnih materijala državne mature na primarni poslužitelj	U potpunosti ostvareno
Isporuka podataka prema odobrenim zahtjevima Povjerenstva za podatke	U potpunosti ostvareno
Održavanje servera i informatičke infrastrukture Centra	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Ažuriranje računala i reinstalacija računala	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Kontrola servisiranja informatičke i uredske opreme	U potpunosti ostvareno/ kontinuirano
Izrada završnih izvještaja Centra o rezultatima državne mature	U potpunosti ostvareno
Informatička i logistička podrška provedbi državne mature	U potpunosti ostvareno
Analiza informacijskoga sustava za podršku provedbi državne mature s ciljem uvođenja sustava za kontrolu kvalitete i informacijsku sigurnost	U potpunosti ostvareno
Nabava informatičke i uredske opreme	U potpunosti ostvareno
Arhiviranje i skeniranje arhivskoga materijala Centra	U tijeku

Tablica 8. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u Odjelu za izdavaštvo

Planirane zadaće/aktivnosti/projekti	Status realizacije u potpunosti ostvareno, djelomično ostvareno, nije ostvareno
Koordinacija izrade i uređivanje Godišnjega izvješća o radu i poslovanju Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja za 2016. godinu i Programa rada Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja za 2017. godinu	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura ispitnih materijala državne mature za školsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura ispitnih materijala državne mature s prilagodbom ispitne tehnologije za školsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura ispitnih materijala državne mature na jezicima nacionalnih manjina za školsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Tisak ispitnih materijala državne mature na jezicima nacionalnih manjina za školsku godinu 2016./2017. za ljetni i jesenski rok	U potpunosti ostvareno
Tisak ispitnih materijala državne mature s prilagodbom ispitne tehnologije za školsku godinu 2016./2017. za ljetni i jesenski rok	U potpunosti ostvareno
Print barkodova pristupnika koji su polagali ispite državne mature za školsku godinu 2016./2017. za jesenski rok	U potpunosti ostvareno
Prijelom ispitnih materijala za dodatnu provjeru znanja za upis na studij medicine za ljetni rok za akademsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura ispitnoga kataloga i ispita iz Zdravstvene njege za školsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Tisak ispitnoga kataloga i ispita iz Zdravstvene njege za školsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Ažuriranje ispitnih kataloga za državnu maturu za školsku godinu 2017./2018.	U potpunosti ostvareno
Tisak i priprema popratnih materijala za stručne skupove (Stručni skupovi ispitnih koordinatora, Predstavljanje publikacija Centra)	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura Priručnika za prijavu državne mature za učenike koji u školskoj godini 2017./2018. završavaju 4. razred srednjih škola/5. razred srednjih medicinskih škola u Republici Hrvatskoj	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura Priručnika za ispitne koordinatore 1 – od imenovanja ispitnih koordinatora do odjave prijavljenih ispita državne mature	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura Priručnika za ispitne koordinatore 2 – od pripreme provođenja ispita državne mature do podjele svjedodžba i potvrda o položenim ispitima državne mature	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura Priručnika za prijavu ispita državne mature za kandidate koji su četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje završili od 2010. do 2017. godine u srednjim školama Republike Hrvatske	U potpunosti ostvareno

Planirane aktivnosti/projekti	Status realizacije (u potpunosti ostvareno)
Ažuriranje Priručnika za prijavu ispita državne mature za kandidate koji četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje završavaju u školskoj godini 2017./2018. u sustavu obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj i za učenike koji 4. razred završavaju u inozemstvu	U potpunosti ostvareno
Prijelom publikacije Projekt nacionalni ispiti iz Matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014. Rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika	U potpunosti ostvareno
Lektura publikacije <i>Novi horizonti strukovnoga obrazovanja, izvještaj vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma</i> .	U potpunosti ostvareno
Prijelom publikacije IEA Međunarodno istraživanje građanskoga odgoja i obrazovanja ICCS 2016. Okvir provedbe istraživanja	U potpunosti ostvareno
Prijelom publikacije <i>Priručnika za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest</i>	U potpunosti ostvareno
Lektura i prijelom <i>Izvještaja o provedbi i rezultatima ispita državne mature 2016. godine i Izvještaja o provedbi i rezultatima ispita državne mature 2017. godine</i>	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura publikacije <i>Priručnik za stručne radne skupine koje izrađuju ispite Državne mature</i>	U potpunosti ostvareno
Lektura, prijelom i korektura ispita državne mature za školsku godinu 2017./2018.	U tijeku (realizirano MAT B, GEO, FRA A)

Tablica 9. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u Odjelu za organizaciju i provođenje ispita

Planirane aktivnosti/projekti	Status realizacije (u potpunosti ostvareno)
Priprema i provedba ispita državne mature za školsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Priprema i provedba ispita uz prilagodbu ispitne tehnologije za školsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Provedba dodatnih provjera za Medicinski fakultet u Zagrebu	U potpunosti ostvareno
Provedba ispita iz obveznih strukovnih modula za zanimanje „medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege“	U potpunosti ostvareno
Priprema ispitnih materijala državne mature za školsku godinu 2017./2018.	U tijeku
Aktivnosti vezane uz rad infocentra	U potpunosti ostvareno
Izrada vodiča, priručnika i svih popratnih materijala vezanih uz provedbu ispita državne mature u 2017./2018. školskoj godini	U potpunosti ostvareno
Organizacija stručnih skupova za ravnatelje i ispitne koordinate	U potpunosti ostvareno
Izrada ispitnih kataloga za 2017./2018. školsku godinu	U potpunosti ostvareno

Tablica 10. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u Odjelu za svjedodžbe i kvalifikacije

Planirane zadaće/aktivnosti/projekti	Status izvršenja (u potpunosti ostvareno, u tijeku ili nije ostvareno/kontinuirano)
OECD/PISA 2015	U potpunosti ostvareno
OECD/PISA 2018 – probno istraživanje	U potpunosti ostvareno
OECD/PISA 2018 – priprema glavnog istraživanja	U tijeku
OECD/TALIS 2018 – probno istraživanje	U potpunosti ostvareno
OECD/TALIS 2018 – priprema glavnog istraživanja	U tijeku
Verifikacija osobnih podataka i ocjena za pristupnike izvan redovnoga sustava srednjoškolskoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj, odnosno svih onih koji su obrazovanje završili prije 2010. godine ili ga završavaju u ustanovama za obrazovanje odraslih ili u inozemstvu	U potpunosti ostvareno
Tiskanje i podjela svjedodžba državne mature	U potpunosti ostvareno
Tiskanje potvrda o položenim ispitima državne mature	U potpunosti ostvareno
Tiskanje duplikata potvrda pristupnicima izvan redovnoga srednjoškolskog obrazovanja	U potpunosti ostvareno/kontinuirano
Izdavanje uvjerenja o pristupanju za upis na inozemna sveučilišta, potvrda za upis na inozemna sveučilišta i potvrda za stipendiju	U potpunosti ostvareno

Tablica 11. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u Odjelu za promicanje kvalitete obrazovanja

Planirane zadaće/aktivnosti/projekti	Status izvršenja (u potpunosti ostvareno, u tijeku ili nije ostvareno/kontinuirano)
Vanjsko vrednovanje eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma i programa strukovnih gimnazija	U potpunosti ostvareno
Hrvatski jezik kao ini u osnovnim školama	U tijeku
Samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja	U potpunosti ostvareno
ICCS 2016 – Međunarodno istraživanje građanskoga odgoja i obrazovanja – probno ispitivanje	U potpunosti ostvareno
eTIMSS 2019 – pilot istraživanje	U potpunosti ostvareno
eTIMSS 2019 – priprema za probno istraživanje	U tijeku
Sudjelovanje u dodatnim provjerama za upis na visoka učilišta	U potpunosti ostvareno
Sudjelovanje u provedbi državne mature u školskoj godini 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Sudjelovanje u ocjenjivanju ispita državne mature za školsku godinu 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Metrijske analize ispita državne mature za školsku godinu 2015./2016.	U potpunosti ostvareno
Sudjelovanje u izvještavanju o državnoj maturi u školskoj godini 2016./2017.	U potpunosti ostvareno

Planirane aktivnosti/projekti	Status realizacije u potpunosti ostvareno / u tijeku / nije ostvareno
Metodološke recenzije i analize ispita državne mature za školsku godinu 2017./2018.	U tijeku
Sudjelovanje u izradi ispita i ispitnih materijala državne mature za školsku godinu 2017./2018.	U tijeku

**Tablica 12. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u
Financijskoj službi**

Planirane aktivnosti/projekti	Status realizacije u potpunosti ostvareno / u tijeku / nije ostvareno
Obračun i isplata plaća djelatnicima	U potpunosti ostvareno
Obračun i isplata studentskih ugovora, autorskih ugovora i ugovora o djelu vanjskim suradnicima	U potpunosti ostvareno
Obračun i isplata putnih troškova djelatnicima i vanjskim suradnicima	U potpunosti ostvareno
Podmirenje obveza dobavljačima	U potpunosti ostvareno
Izrada narudžbenica i ulaznih računa	U potpunosti ostvareno
Refundacija putnih troškova vanjskim suradnicima	U potpunosti ostvareno
Mjesečni, kvartalni, godišnji i „ad hoc“ izvještaji prema ostalim državnim institucijama	U potpunosti ostvareno
Interni izvještaji	U potpunosti ostvareno

Tablica 13. Status realizacije planiranih zadaća/aktivnosti/projekata u Službi osiguranja tajnosti podataka

Logistička podrška tijekom provedbe ispita državne mature u školskoj godini 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Vođenje evidencija djelatnika (dolasci na posao i odlasci s posla)	U potpunosti ostvareno/kontinuirano
Logistička podrška tijekom provedbe Zdravstvene njege u školskoj godini 2016./2017.	U potpunosti ostvareno
Suradnja s djelatnicima AKD-Zaštite d.o.o. i koordinacija rada djelatnika AKD-Zaštite d.o.o.	U potpunosti ostvareno
Suradnja s AKD-Zaštitom d.o.o. zbog pripreme sustava zaštite i sigurnosti na novoj lokaciji Centra u Ulici Damira Tomljanovića-Gavrana 11 u Centru Bundek	U potpunosti ostvareno
Savjetovanje, komunikacija i suradnja s AKD-Zaštitom d.o.o. radi procjene sigurnosti na dodatnoj i privremeno zakupljenoj poslovnoj lokaciji	U potpunosti ostvareno
Planiranje i aktivnosti za realizaciju mjera i radnja za osiguravanje tajnosti podataka, arhivske građe i sl.	U tijeku/kontinuirano

Tablica 14. Ostale aktivnosti i projekti

Praćenje provedbe operativnoga plana rada Centra na temelju dugoročnoga strateškog plana	U potpunosti ostvareno
Izrada Okvira komuniciranja i strateškoga pristupa dionicima	U potpunosti ostvareno
Koordiniranje rada skupine vezano uz licenciranje ravnatelja	U potpunosti ostvareno
Koordiniranje rada skupine vezano uz razradu modela vanjskoga vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova	U potpunosti ostvareno

5

Državna matura

5.1. Opći pregled državne mature

Državna je matura prema Pravilniku o polaganju državne mature skup ispita čijim polaganjem učenici gimnazijskih programa završavaju srednjoškolsko obrazovanje. Srednjoškolsko obrazovanje učenika u strukovnim i umjetničkim programima koji traju najmanje četiri godine završava izradom i obranom završnoga rada. Ti učenici također mogu polagati ispite državne mature ako se žele upisati na visoka učilišta. Ispite državne mature mogu polagati svi ostali pristupnici (pristupnici koji su srednjoškolsko obrazovanje završili prije uvođenja državne mature i pristupnici koji su srednjoškolsko obrazovanje završili izvan Republike Hrvatske koji žele nastaviti obrazovanje na visokim učilištima). Prema tome, cilj je državne mature završetak srednjoškolskoga obrazovanja za učenike gimnazijskih programa i rangiranje svih kategorija pristupnika za upis na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj.

Državna se matura sastoji od obveznoga i izbornoga dijela. Pristupnici u obveznome dijelu državne mature polažu ispit iz Hrvatskoga jezika, Matematike i stranoga jezika na višoj ili na osnovnoj razini. Učenici klasičnih gimnazija mogu prema osobnome izboru umjesto ispita iz stranoga jezika polagati ispit iz Latinskoga ili Grčkoga jezika. Učenici koji se školuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina uz ispit iz Hrvatskoga jezika obvezno polažu ispit iz jezika nacionalne manjine na kojemu se školuju¹, a kao treći ispit biraju ispit iz Matematike ili iz stranoga jezika. Izborni dio državne mature sastoji se od ispita iz svih ostalih općeobrazovnih nastavnih predmeta i nije obavezan ni za jednu skupinu pristupnika državne mature. Uspjeh pristupnika na izbornim ispitima državne mature ne utječe na završetak srednjoškolskoga obrazovanja.

5.1.1. Proces izrade ispita državne mature

Nakon donošenja prijedloga odluke o imenovanju stručnih radnih skupina za izradu ispita državne mature predmetni koordinatori sazivaju uvodni sastanak s članovima stručne radne skupine. Na uvodnome sastanku dogovara se hodogram aktivnosti i metodologija izrade ispitnih materijala. Predmetni koordinatorski sastanak s članovima stručne radne skupine plan rada na ispitnim materijalima i rokove predaje radnih inačica ispita.

Na uvodnome sastanku svi članovi stručne radne skupine potpisuju dokument o pravilima postupanja stručnih radnih skupina kojim potvrđuju da su pročitali pravila o sigurnosnim procedurama i da će ih se pridržavati.

Nakon uvodnoga sastanka stručne radne skupine održavaju redovite sastanke u Centru barem jednom mjesečno. Sastanke saziva predmetni koordinatorski, a svrha je sastanaka zajednički rad na ispitnim materijalima.

Nakon svakoga sastanka u Centru stručne radne skupine predaju predmetnomu koordinatorskom izvještaj sa sastanka u kojemu su navedena imena prisutnih članova stručne radne skupine, aktivnosti, zaključci, plan aktivnosti do sljedećega sastanka, datum sljedećega sastanka i popis priloženih materijala. Izvještaj sa sastanka služi

¹ Učenici koji se školuju na jeziku i pismu češke nacionalne manjine mogu polagati ispite obveznoga dijela državne mature prema stavku 1. ili 3. članka 4. Pravilnika o polaganju državne mature.

predmetnomu koordinatoru i stručnoj radnoj skupini za praćenje rada, odnosno za uvid u aktivnosti ostvarene tijekom rada na ispitnim materijalima.

Predaja radnih inačica ispita

Nakon izrade radnih inačica ispitnih materijala članovi stručne radne skupine u unaprijed određenome roku predmetnomu koordinatoru predaju ispitne materijale i potpisuju potvrdu o predaji radne inačice ispitnih materijala. Radne inačice ispitnih materijala obuhvaćaju: proširene nacрте svake inačice ispita, unaprijed određen broj radnih inačica ispita, ključ za odgovore i način bodovanja uz svaku inačicu ispita, popratne materijale (npr. popis djela ili izvora, preslike izvornih tekstova, slikovne priloge), priloge za snimanje nosača zvuka (za strane jezike i Glazbenu umjetnost). Predmetni koordinador je odgovoran za potpunost predanih ispitnih materijala.

Metodološka recenzija ispita

Nakon predaje radnih inačica ispita psihometričar u suradnji s predmetnim koordinadorom radi metodološku recenziju ispita prema načelima za oblikovanje zadataka. Prijedlozi metodološke recenzije se razmatraju na zajedničkomе sastanku članova stručne radne skupine, psihometričara i predmetnoga koordinadora. Sastanku moraju prisustvovati svi članovi stručne radne skupine kako bi se mogle unijeti potrebne izmjene u ispitne materijale. U dogovoru s predmetnim koordinadorom stručna radna skupina unosi dogovorene izmjene do zadanoga roka i potpisuje obrazac praćenja izrade ispitnih materijala za državnu maturu.

Sadržajna recenzija ispita

Nakon predaje dorađenih inačica ispita sadržajni recenzenti rade sadržajnu recenziju ispita prema smjernicama za recenziju te provjeravaju ključeve za odgovore i transkripte za snimanje slušnih dijelova ispita iz stranih jezika. Sadržajni recenzent mora biti stručnjak iz predmetnoga područja za koje radi sadržajnu recenziju. Prijedlozi sadržajne recenzije se razmatraju na zajedničkomе sastanku stručne radne skupine, sadržajnoga recenzenta i predmetnoga koordinadora. Sastanku moraju prisustvovati svi članovi stručne radne skupine kako bi se mogle unijeti potrebne izmjene u ispitne materijale. U dogovoru s predmetnim koordinadorom stručna radna skupina unosi dogovorene izmjene do zadanoga roka.

Lektura ispita

Nakon sadržajne recenzije slijedi lektura ispita. Ispitne materijale lektorira lektor Centra, osim ispitnih materijala iz stranih i materinskih jezika nacionalnih manjina koje lektorira vanjski suradnik (po mogućnosti izvorni govornik). Nakon lektуре ispitnih materijala unose se ispravci uz konzultaciju s članovima stručne radne skupine. Prema procjeni predmetnoga koordinadora stručna radna skupina potpisuje isprintane lektorirane inačice ispita. U dogovoru s predmetnim koordinadorom stručna radna skupina unosi dogovorene izmjene.

Prijelom i korektura ispita

Nakon lekture slijedi prijelom i korektura, a nakon korekture svi članovi stručne radne skupine trebaju pregledati i potpisati završne inačice ispitnih materijala spremnih za tisak (ispitne knjižice, listovi za odgovore, ključevi za odgovore i bodovne sheme). U slučaju pronalaska sadržajne pogreške u ispitima tijekom potpisivanja ispitnih materijala prije tiska predmetni koordinator treba sve sadržajne pogreške dati na uvid psihometričaru i lektoru.

5.2. Provedba ispita državne mature

U školskoj godini 2016./2017. uspješno su provedeni ljetni i jesenski rok osme državne mature. Provedba ispita u ljetnome roku trajala je od 6. do 28. lipnja 2017. godine, a u jesenskome roku od 23. kolovoza do 8. rujna 2017. godine. Iako su u konačnici uspješno provedeni i ljetni i jesenski rok osme državne mature, provedbu u ljetnome roku državne mature obilježio je propust koji se dogodio 19. lipnja 2017. godine kada je u jednoj srednjoj školi učenicima podijeljen ispitni materijal za ispit iz Hrvatskoga jezika – test Književnosti i jezika, umjesto Školskoga eseja. Zbog korumpiranosti ispitnih materijala bilo je neophodno pristupnicima tiskati i dostaviti nove ispitne knjižice za ispit iz Hrvatskoga jezika (Književnost i jezik – test) na osnovnoj i višoj razini u novome terminu provedbe 28. lipnja 2017. godine u 14.00 sati. Prema ranije objavljenome kalendaru polaganja ispita državne mature u ljetnome roku u školskoj godini 2016./2017. to je bio datum polaganja ispita iz Latinskoga jezika. Zbog novonastale situacije jedino moguće rješenje bilo je prebaciti polaganje ispita iz Latinskoga jezika na 27. lipnja kako bi se 28. lipnja mogao pisati ispit iz Hrvatskoga jezika. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja u suradnji s ostalim dionicima obrazovnoga sustava učinio je sve da bi pristupnici mogli pristupiti svim dodatnim planiranim provjerama za upis na visoka učilišta. Također, u suradnji s predstavnicima svih nacionalnih manjina i nadležnim ministarstvom određen je novi termin polaganja ispita iz materinskih jezika.

Svi su ispiti obaju ispitnih rokova državne mature provedeni u skladu s Pravilnikom o polaganju državne mature i s kalendarom državne mature te prema stručnim pravilima i sigurnosnim procedurama. Na temelju rezultata ispita državne mature pristupnici su rangirani za upis na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj i izdane su im svjedodžbe o položenoj državnoj maturi ili potvrde o položenim ispitima državne mature ovisno o tomu radi li se o pristupnicima iz gimnazija ili o pristupnicima iz strukovnih škola i ostalim pristupnicima. U ljetnome je roku ispita državne mature polagalo 33 720 pristupnika. Od toga je 29 387 redovnih učenika (12 731 iz gimnazijskih programa, a 16 656 iz strukovnih škola). Ostalih je pristupnika bilo 4 333. Ispite državne mature u jesenskome roku polagala su 4 966 pristupnika. Od toga je 4 195 redovnih učenika (777 iz gimnazijskih programa i 3 418 iz strukovnih škola). Ostalih je pristupnika bilo 771.

U provedbu državne mature u školskoj godini 2016./2017. uključen je čitav niz različitih poslova koji se međusobno usklađuju i nadopunjuju, a organiziraju se i provode prema zakonskim odredbama i prema unaprijed definiranim procedurama. U ljetnome roku provedena su 34 ispita u 377 škola i pet ispitnih centara, a u

jesenskome su roku provedena 32 ispita u 353 škole i u jednome ispitnom centru. Organiziran je nadzor primitka ispita i nadzor provedbe ispita u čemu je sudjelovalo 15 zaposlenika Centra. U 152 škole proveden je nadzor provedbe ispita u ukupno 271 ispitnoj prostoriji. Infocentar je kontinuirano informirao sve kategorije pristupnika o provedbi državne mature i pružao im administrativnu podršku u prijavi ispita te u registraciji u NISpVU-u. Zaprimljeni su provjereni dokumenti te su verificirani osobni podatci i ocjene za 4563 kandidata koji su srednjoškolsko obrazovanje završili prije 2010. godine, za kandidate iz sustava obrazovanja odraslih i za kandidate koji su srednjoškolsko obrazovanje završili izvan Republike Hrvatske. Izdane su 6464 potvrde o položenim ispitima na ljetnome roku i 1012 potvrda o položenim ispitima na jesenskome roku državne mature. Pružena je potpora ispitnim koordinatorima u školama i ispitnim centrima u pripremi provedbe državne mature i u provedbi državne mature. Organizirani su i koordinirani računalna podrška u prijavi ispita državne mature putem aplikacije NISpVU, računalna i tehnička podrška u provedbi ispita, obrada ispitnih materijala i analiza rezultata, tisak te pakiranje ispita i ispitnih materijala u skladu sa sigurnosnim procedurama, slanje i povrat ispita u škole i u ispitne centre, raspakiravanje ispitnih materijala i priprema za ocjenjivanje te provedba ispita državne mature za učenike s teškoćama u skladu s odlukom koju je ravnateljica Centra donijela na prijedlog Povjerenstva za procjenu zahtjeva za prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature. Prilagodba ispitne tehnologije odobrena je za 562 učenika. U provedbi ispita državne mature sudjelovalo je 158 osobnih pomagača kao pomoć učenicima s teškoćama. Organizirano je i koordinirano ocjenjivanje otvorenih zadataka u ispitima državne mature koje ocjenjuju ocjenjivači. U ocjenjivanju je sudjelovalo 1110 ocjenjivača. Svi su ispiti i ispitni materijali obrađeni OCR-om (računalno čitanje informacija s digitaliziranih slika) i isporučeni su u daljnju obradu. U ljetnome roku državne mature obrađeno je 3042 sadržajna i tehnička prigovora pristupnika. Od toga je prihvaćeno njih 822. U jesenskome roku državne mature obrađeno je 162 prigovora pristupnika. Od toga je prihvaćeno njih 30. Odlukom ravnateljice u studenome 2016. godine imenovano je Ispitno povjerenstvo Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja koje je odlučivalo o naknadnim prijavama, promjeni prijavljenih ispita, odjavi ispita, opravdanosti nepristupanju ispitima te rješavanju prigovora pristupnika u vezi sa svim mogućim nepravilnostima.

U suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu organizirana je i provedena dodatna provjera za upis na studij medicine. Centar je u dva ispitna roka (u srpnju i rujnu) proveo dodatne provjere znanja iz hrvatskoga jezika na razini B2 za upis na visoka učilišta za kandidate koji nisu državljani Republike Hrvatske.

5.3. Analiza rezultata, izrada pragova i izvještavanje o rezultatima

Pragovi ocjena na ispitima državne mature određuju se brojem bodova koji je ostvario pojedini pristupnik. Ljestvica ocjena ima pet stupnjeva i obuhvaća ocjene nedovoljan (1), dovoljan (2), dobar (3), vrlo dobar (4) i odličan (5). Ocjena nedovoljan (1) negativna je ocjena, a druge su ocjene pozitivne.

Konačne pragove ocjena za državnu maturu u školskoj godini 2016./2017. odredilo je Stručno povjerenstvo za utvrđivanje mjerila za ocjene ispita državne mature (u daljnjemu tekstu: Povjerenstvo). Pragovi ocjena za pojedini predmet jednaki su za oba ispitna roka za školsku godinu za koju su određeni. Metodologiju određivanja pragova određuje Centar. Povjerenstvo su na državnoj maturi u školskoj godini 2016./2017. činili ravnateljica Centra, predstavnici Ministarstva znanosti i obrazovanja, predstavnici visokoškolskih ustanova te predstavnici Centra.

Povjerenstvu su prije donošenja odluke o pragovima predstavljeni podatci o riješenosti ispita u ljetnome roku u školskoj godini 2016./2017. za sve pristupnike ukupno kao i za svaku kategoriju pristupnika, podatci o udjelu i broju pristupnika koji su u ljetnim rokovima proteklih školskih godina postigli određenu ocjenu te ostali potrebni statistički podatci. Primarni rezultat državne mature su broj bodova i pripadajuća ocjena svakoga pristupnika za svaki ispit koji je polagao. Svaki je pristupnik 17. srpnja 2017. godine dobio konačne rezultate svih ispita koje je polagao na ljetnom roku. Centar je povodom objave konačnih rezultata organizirao konferenciju za novinare na kojoj su izneseni podatci o pristupnicima, osnovni podatci o rezultatima obveznih i izbornih ispita te podatci o ispitima koji su najuspješnije riješeni. Iznesena je i opća ocjena tijeka državne mature. Na upite o rezultatima jesenskoga roka odgovaralo se prema pojedinačnim upitima novinara, ostalih dionika i zainteresirane javnosti. U listopadu 2017. godine izrađeni su izvještaji o rezultatima državne mature za svaku pojedinu školu koji se temelje na statističkoj obradi podataka na temelju koje su dobiveni rezultati koje su učenici gimnazijskih i strukovnih programa ostvarili u pojedinim ispitima državne mature u ljetnome roku. U prosincu je izrađeno statističko-psihometrijsko izvješće o državnoj maturi u školskoj godini 2016./2017.

5.4. Pобољшанја u pripremi i provedbi državne mature

Centar kontinuirano radi na unapređenju postupaka i procedura u provedbi državne mature u skladu s vlastitim iskustvima, najboljim općim standardima za provedbu sličnih ispitivanja te preporukama Ministarstva znanosti i obrazovanja. Izrađena je studija sigurnosti na temelju koje su povećane mjere sigurnosti u izradi ispita. Nakon tiska svi su ispitni materijali isporučeni u kompletima omotanima plastičnom folijom čime je skraćeno vrijeme njihova pakiranja za isporuku školama i ispitnim centrima i čime je podignuta njihova razina sigurnosti. Povećana je sigurnost provedbe školskoga eseja iz Hrvatskoga jezika na objema razinama te sigurnost provedbe esejskoga zadatka iz Engleskoga jezika na višoj razini. Teme tih zadataka odabrane su u noći uoči ispita i poslane na ispitna mjesta neposredno prije početka ispita. Pojačan je nadzor dopreme ispita u škole i ispitne centre te nadzor provedbe ispita. Pojačana je ophodnja oko škola nakon dopreme ispita u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova. Centar je surađivao sa stručnjacima u području procjene i otklanjanja sigurnosnih rizika.

Ispiti stranih jezika ove su godine po prvi puta provedeni kao jedinstveni ispiti: oba dijela ispita (Ispit slušanja i Ispiti čitanja i pisanja) isporučeni su pristupnicima u jedinstvenoj sigurnosnoj vrećici i provedeni su kontinuirano tj. bez stanke između

đu dijelova ispita, a povrat svih dijelova ispita je realiziran također u jedinstvenoj vrećici. Time su ubrzani i isporuka i povrat ispitnih materijala, pojednostavljena je provedba ispita, a postignuta je i ušteda u broju korištenih sigurnosnih vrećica.

5.5. Izrada i tisak ispita i ispitnih materijala

U 2017. godini završena je priprema ispita za ljetni i jesenski rok državne mature za školsku godinu 2016./2017. i dio pripreme ispita za ljetni i jesenski rok državne mature za školsku godinu 2017./2018. Ispiti obaju rokova državne mature za školsku godinu 2016./2017. tiskani su prema planu tiska. Za ljetni i jesenski rok državne mature u školskoj godini 2016./2017. pripremljen je planirani broj ispita i ispitnih materijala. Sastavljeni su ispiti za 28 nastavnih predmeta. Od toga su za devet nastavnih predmeta ispiti sastavljeni i na osnovnoj i na višoj razini, a za devetnaest nastavnih predmeta samo na jednoj razini. Za svaki od tih ispita pripremljen je veći broj ispitnih inačica prema unaprijed izrađenome planu. U 2017. godini započela je izrada ispita i ispitnih materijala za državnu maturu za školsku godinu 2017./2018. za isti broj nastavnih predmeta.

5.5.1. Sadržajna i metodološka priprema ispita

U svakoj se kalendarskoj godini izrađuju ispitni materijali za dvije državne mature. U 2017. godini završena je izrada ispita za državnu maturu za školsku godinu 2016./2017. i istodobno je započela izrada ispita za državnu maturu za školsku godinu 2017./2018.

Do svibnja 2017. godine završena je sadržajna i metodološka priprema svih ispita i ispitnih materijala za ljetni i jesenski rok državne mature za školsku godinu 2016./2017. godinu. Te su ispite i ispitne materijale izradili članovi stručnih radnih skupina koji su imenovani za izradu ispita na temelju javnoga poziva u studenome 2015. godine. Završene poslove u sadržajnoj i metodološkoj pripremi ispita i ispitnih materijala koordinirali su i stručno vodili djelatnici Centra. Uz stručne radne skupine vanjski suradnici imenovani za sudjelovanje u izradi ispita bili su stručnjaci za prilagodbu ispitne tehnologije, sadržajni recenzenti, prevoditelji i lektori. Završna priprema ispita i ispitnih materijala za školsku godinu 2016./2017. obuhvatila je lekturu svih inačica ispita i pripadajućih ispitnih materijala na izvornome jeziku (na kojemu su ispiti sastavljeni), lekturu i prijevod svih inačica ispita i pripadajućih ispitnih materijala na jezike nacionalnih manjina u skladu s prijavama pristupnika, prilagodbu ispita za pristupnike s teškoćama u skladu s prijavama, izradu zvučnih ispitnih materijala za ispite stranih jezika i za ispit iz Glazbene umjetnosti, izradu materijala za ocjenjivanje i edukaciju ocjenjivača, psihometrijsku analizu ispita nakon provedbe te izradu smjernica za poboljšanje kvalitete ispita. Na jezike nacionalnih manjina (na mađarski, srpski i talijanski) prevedena su 33 ispita, a prilagodba ispitne tehnologije napravljena je za 22 ispita (font 14, prilagodba Brailleovo pismo i format A3). U prvome tromjesečju 2017. godine započela je izrada ispita i ispitnih materijala za ljetni i jesenski rok državne mature za 2017./2018. godinu. Za izradu ispita i ispitnih

materijala za tu godinu na temelju javnoga poziva imenovano je 28 stručnih radnih skupina. Izradu ispita i ispitnih materijala stručno su koordinirali djelatnici Centra (predmetni koordinatori u suradnji sa stručnjacima za razvoj i analizu ispita te jezičnim stručnjacima).

Izrada ispita i ispitnih materijala za školsku godinu 2017./2018. godinu obuhvatila je izradu planiranoga broja ispitnih inačica i pripadajućih ispitnih materijala za 35 ispita, metodološku recenziju svih ispitnih inačica prethodno navedenih ispita koju obavljaju stručnjaci Centra te sadržajnu recenziju svih ispitnih inačica i pripadajućih ispitnih materijala koju obavljaju vanjski stručnjaci iz odgojno-obrazovnoga, znanstvenoga i visokoškolskoga sustava.

5.5.2. Grafička priprema i tisak ispita

Nakon sadržajne i metodološke pripreme ispiti i ispitni materijali pripremaju se za tisak. Priprema za tisak za državnu maturu u školskoj godini 2016./2017. godini obuhvaćala je lekturu, prijelom i korekturu svih pripremljenih ispitnih inačica, ispitnih kataloga i oglednih ispita te ostalih ispitnih materijala na hrvatskome jeziku, prijelom i korekturu svih pripremljenih ispitnih inačica, ispitnih kataloga, oglednih ispita te svih ostalih ispitnih materijala na jezicima nacionalnih manjina i prijelom i korekturu svih pripremljenih ispita s prilagodbom ispitne tehnologije. U Agenciji za komercijalnu djelatnost (AKD-u) tiskano je ukupno 168 525 ispita i pripadajućih ispitnih materijala, a u Centru njih 3 335 (manje naklade ispita na hrvatskome jeziku, ispiti na jezicima nacionalnih manjina i ispiti s prilagodbom ispitne tehnologije). Zvučni ispitni materijali iz stranih jezika i Glazbene umjetnosti izrađeni su u tvrtki WSP d.o.o, a naklada svih zvučnih ispitnih materijala iznosila je 7 081.

5.6. Unapređenje kvalitete ispitnih materijala državne mature i provedba državne mature

Tijekom 2017. godine Centar je obavljao niz aktivnosti koje se odnose na unapređenje kvalitete ispitnih materijala i provedbu državne mature. Te su se aktivnosti odnosile na ocjenjivanje zadataka otvorenoga tipa u ispitima državne mature, određivanje minimalne razine postignuća u ispitima državne mature iz Hrvatskoga jezika te na izradu novoga koncepta ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika.

5.6.1. Unapređenje ispitnih materijala državne mature

Na temelju suvremenih trendova u ispitivanju znanja, promjena unutar hrvatskoga obrazovnog sustava te statističkih i psihometrijskih analiza rezultata ispita određene su nužne strukturne i sadržajne promjene u ispitima državne mature. Centar je 2017. godine započeo s korištenjem detaljno razrađenih specifikacija ispita kako bi se dodatno povećala kvaliteta ispita i osigurala standardizacija sadržaja ispitivanja. U izradi ispitnih specifikacija sudjeluju stručne radne skupine, predmetni koordinatori i psihometričari. Ispitne specifikacije se izrađuju prema cilju ispita i

definiraju sadržaj i način ispitivanja. Sastoje se od specifikacija obrazovnih ishoda (sadržajne strukture ispita), početnoga nacrtu ispita kojim se određuje način ispitivanja sadržaja i proširenoga nacrtu svake ispitne inačice.

U ispitima državne mature povećan je i udio zadataka kojima se ispituju znanja viših kognitivnih razina u odnosu na zadatke kojima se ispituju činjenična znanja. Centar takvim pristupom nastoji potaknuti promjene u procesu učenja i poučavanja u školama, a time i promjene u cjelokupnome obrazovnome sustavu. Na taj bi se način podigla razina kvalitete nastave i razina znanja, vještina i kompetencija koje bi svaki učenik trebao steći na kraju svojega srednjoškolskog obrazovanja.

Promjene u ispitima i ispitnim katalozima prema predmetnim područjima dostupne su na: <https://www.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2016/09/Promjene-u-ispitnim-katalozima-za-drzavu-2017-god.pdf>

5.6.2. Ocjenjivanje ispita državne mature – izrada i provedba anketnih upitnika za ocjenjivače ispita državne mature

Ocjenjivanje zadataka otvorenoga tipa u ispitima državne mature u ljetnome roku školske godine 2016./2017. provedeno je od 10. lipnja do 3. srpnja 2017. godine. Ocjenjivanje je provedeno prema unaprijed definiranim procedurama i pravilima. Također, ocjenjivači koji su ocjenjivali zadatke otvorenoga tipa u dvadeset ispita državne mature ispunili su upitnik kojemu je cilj bio ispitati njihova iskustva i mišljenje o postojećem sustavu ocjenjivanja zadataka otvorenoga tipa u ispitima državne mature.

U upitnicima za ocjenjivače ispita iz Matematike, Hrvatskoga jezika, Engleskoga jezika i Njemačkoga jezika ispitivalo se mišljenje ocjenjivača o radu njihova moderatora kao i mišljenje moderatora o radu ocjenjivača čiji su rad moderirali. Upitnik je ispunilo ukupno 188 ocjenjivača i 24 moderatora Hrvatskoga jezika, 148 ocjenjivača i 28 moderatora Matematike, 123 ocjenjivača i 20 moderatora Engleskoga jezika, 65 ocjenjivača Fizike, 44 ocjenjivača Kemije, 35 ocjenjivača Biologije, 25 ocjenjivača i sedam moderatora Njemačkoga jezika, 24 ocjenjivača Politike i gospodarstva, 22 ocjenjivača Psihologije, 17 ocjenjivača Informatike, 16 ocjenjivača Likovne umjetnosti, 15 ocjenjivača Povijesti, 14 ocjenjivača Geografije, 12 ocjenjivača Sociologije, sedam ocjenjivača Filozofije, tri ocjenjivača Logike, dva ocjenjivača Vjeronauka te po jedan ocjenjivač Etike, Glazbene umjetnosti i Grčkoga jezika. Analizom dobivenih odgovora iz upitnika omogućen je detaljniji uvid za donošenje odluka o razvoju i unapređenju kvalitete ispita i postupka ocjenjivanja na državnoj maturi.

5.6.3. Izrada novoga koncepta ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika

Centar kontinuirano radi na unapređenju svih ispita i svih ispitnih materijala. To se poglavito odnosi na obvezne predmete državne mature kao što je ispit državne mature iz Hrvatskoga jezika.

U 2017. godini stručni tim Centra je započeo s razvojem novoga koncepta ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika. Konceptualne su promjene usmjerene prema razvoju

zadataka koji povezuju vještine čitanja i pisanja te prema doradi zadataka za školski esej. Takvim se pristupom ispit iz Hrvatskoga jezika usmjerava prema komunikacijskome konceptu ispitivanja, ali i poučavanja materinskoga jezika što je u skladu sa suvremenom svjetskom praksom i s reformskim obrazovnim ciljevima u Hrvatskoj. Navedene aktivnosti u ovome projektu intenzivno se nastavljaju u 2018. godini.

5.6.4. Određivanje minimalne razine postignuća u ispitu državne mature iz Hrvatskoga jezika za školsku godinu 2017./2018.

Centar je uz prethodnu suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja donio odluku da se u ispitu Hrvatskoga jezika na državnoj maturi za školsku godinu 2017./2018. odredi minimalna razina postignuća za svaki od dvaju dijelova ispita i na osnovnoj i na višoj razini. To znači da bi pristupnik trebao postići minimalni standard u oba dijela ispita da bi ostvarilo prolaznu ocjenu na cijelome ispitu.

Ispit iz Hrvatskoga jezika piše se na osnovnoj i na višoj razini. Ispiti na objema razinama imaju istu strukturu i sastoje se od dvaju dijelova: od Školskoga eseja i Književnosti i jezika -dijela ispita sa zadacima višestrukoga izbora. Svaki od tih dijelova ispita nosi polovinu bodova u ukupnome rezultatu. Pragovi ocjena za ispit državne mature određivali su se na temelju rezultata obaju dijelova ispita u cjelini. Minimalne razine postignuća određene su s metodama koje su dio razvoja standardiziranoga ispita (Angoffova metoda). Ta metoda za određivanje minimalne razine postignuća podrazumijeva uključivanje što većega broja stručnjaka iz sustava obrazovanja koji se bave poučavanjem Hrvatskoga jezika na različitim stupnjevima obrazovanja i onih koji se bave znanstvenim istraživanjima u kroatistici. Ti stručnjaci na temelju sadržaja ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika, što većim suglasjem, određuju koja je minimalna razina postignuća za svaki od dvaju dijelova ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika odnosno koji broj bodova pristupnik treba ostvariti da bi dobio ocjenu dovoljan (2). Prijedloga toga praga bit će predložen Povjerenstvu za određivanje pragova ocjena za ispite državne mature koje će donijeti konačnu odluku o njegovoj primjeni.

Radionica za određivanje minimalne razine postignuća za ispit državne mature iz Hrvatskoga jezika u školskoj godini 2017./2018. održana je 24., 25. i 26. studenoga 2017. godine u Zagrebu. U radionici su sudjelovali stručnjaci koji se bave poučavanjem Hrvatskoga jezika na različitim stupnjevima obrazovanja (od osnovne škole do visokih učilišta) i stručnjaci koji se bave znanstvenim istraživanjima u kroatistici (ukupno 41 stručnjak). Izrađeni su prijedlozi za minimalnu razinu postignuća iz obaju dijelova ispita iz Hrvatskoga jezika (Književnost i jezik i Školski esej), odnosno prijedlog broja bodova za ocjenu dovoljan (2). Radionica je provedena prema Angoffovoj metodi za određivanje minimalne razine postignuća, a prijedlozi su doneseni konsenzusom.

5.6.5. Mobilna aplikacija *Državna matura* – za uježbanje ispitnih zadataka

Mobilna aplikacija Državna matura sadržava ispitne zadatke zatvorenoga tipa. Zadatci su preuzeti iz ispita koje je polagalo više od 500 pristupnika i koji su provedeni u ljetnome i jesenskome roku u školskim godinama 2012./2013., 2013./2014., 2014./2015. i 2015./2016. To su ispiti iz Hrvatskoga jezika (viša i osnovna razina), Matematike (viša i osnovna razina), Engleskoga jezika (viša i osnovna razina), Fizike, Biologije, Politike i gospodarstva, Psihologije, Kemije, Informatike, Njemačkoga jezika (viša i osnovna razina), Povijesti, Likovne umjetnosti, Sociologije i Geografije. Aplikacija je namijenjena maturantima u svrhu lakše, bolje i efikasnije pripreme za ispit. Mobilna aplikacija olakšava učenje i ponavljanje gradiva sadržanog u ispitima državnih matura jer odmah ispravlja odabrani odgovor te obavještava je li odabrani odgovor ispravan ili neispravan. Uz napomenu: aplikacija nije dostupna za Androide 4.4 i starije verzije. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja zadržava pravo dopune sadržaja ispitnih zadataka u mobilnoj aplikaciji.

Državna matura je povezana sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2008.), a polaganje državne mature regulirano je Pravilnikom o polaganju državne mature (2013.). Također je povezana sa zakonskim dokumentima Centra od Zakona o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Statutom Centra i Strategije razvoja Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja 2016. – 2020. Aktivnosti koje se odnose na unapređivanje kvalitete ispitnih materijala državne mature i provedba državne mature povezane su sa strateškim ciljem 2.4. *Rekonceptualizirati državnu maturu* koji je dio Operativnoga plana Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja 2017. – 2021.

6

Osiguravanje kvalitete obrazovanja

6.1. Analiza ispita državne mature iz obveznih predmeta – Hrvatskoga jezika, Engleskoga jezika i Matematike

Sažetak

Ispiti državne mature u Republici Hrvatskoj provode se od školske godine 2009./2010. Jedno od važnih mjerila kvalitete i valjanosti ispitivanja znanja jesu stavovi i mišljenja nastavnika škola u kojima se provodi državna matura o procesima državne mature. Zbog toga je istraživanje povratnoga utjecaja ispitivanja znanja vrlo važno u području edukacijskih mjerenja.

U 2016. godini sastavljan je anketni upitnik čiji je cilj bio utvrđivanje stavova i mišljenja nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja o državnoj maturi općenito, o sadržajnim aspektima državne mature te o povratnom utjecaju ispita iz Hrvatskoga jezika, Matematike i stranih jezika na nastavu tih predmeta.

U 2017. godini provedeno je anketno ispitivanje, obrađeni su rezultati i izrađen je izvještaj. Rezultati toga ispitivanja bit će predstavljani u 2018. godini predstavnicima Ministarstva znanosti i obrazovanja, a nakon toga nastavnicima i ravnateljima srednjih škola. Također, rezultati toga ispitivanja uzeti su u obzir za unapređenje organizacije i provedbe ispita državne mature.

Rezultati

Anketni upitnik za nastavnike, stručne suradnike i ravnatelje četverogodišnjih i petogodišnjih srednjih škola pripremljen je za primjenu putem e-sustava za provedbu anketnih ispitivanja u veljači 2017. godine. Ispitivanje je provedeno u ožujku i travnju 2017. godine. Anketni se upitnik sastojao od triju dijelova. Prvi je dio bio namijenjen svim nastavnicima i odnosio se na cilj i provedbu državne mature. Drugi se dio anketnoga upitnika odnosio na mišljenje o svim ispitima državne mature. Treći se dio upitnika odnosio na povratni utjecaj koji ispiti iz Hrvatskoga jezika, stranih jezika i Matematike imaju na nastavu tih predmeta. Prikupljeni su podatci analizirani od svibnja do srpnja 2017. godine, a nakon toga izrađen je izvještaj o rezultatima. Izvještaj je potom upućen na stručnu recenziju i doraden je prema preporukama recenzenata. Rezultati anketnoga ispitivanja prikazani u tome izvještaju bit će predstavljani predstavnicima Ministarstva znanosti i obrazovanja, a izvještaj će nakon toga biti dostupan široj javnosti. Na temelju nekih od rezultata toga ispitivanja biti će unaprijeđene procedure za izradu ispita i provedbu državne mature za školsku godinu 2018./2019.

Rezultati istraživanja ukazuju na sljedeće:

- Ispitni su katalogi kvalitetni, ali im nedostaje dio koji bi učenicima omogućio pripremu ispita.
- Ispiti su uglavnom primjerene težine i trajanja, ali u prevelikoj mjeri potiču učenje činjenica.
- Ispiti nisu uvijek dobar pokazatelj učenikova znanja, a postupak „pretvaranja” bodova u ocjene nije dovoljno transparentan.

- Državna matura ima veliki utjecaj na nastavu, osobito u završnome razredu kada je veliki dio satnice korišten za pripremu ispita državne mature.
- Državna matura utjecala je na nastavu na način da se u većoj mjeri obrađuju pojedini sadržaji koji su u ispitu državne mature dosta zastupljeni (npr. matematičko modeliranje ili vježbanje pisanja eseja).

Ispitivanje je također pokazalo da nastavnici imaju brojne negativne stavove o državnoj maturi. Iako takvi stavovi nisu dominantni, potrebno je obratiti pozornost na to. Čini se da brojni negativni stavovi o državnoj maturi proizlaze iz nedovoljne informiranosti nastavnika. Jasnijim komuniciranjem i edukacijom nastavnika sigurno bi se moglo utjecati na njihove stavove.

Ispitivanje daje cjeloviti uvid u razmišljanja nastavnika, ravnatelja i stručnih suradnika o brojnim pitanjima vezanim uz državnu maturu. Rezultati ispitivanja sigurno će biti zanimljivi populaciji na kojoj je ono provedeno, ali i nositeljima obrazovne politike. To je osobito važno u kontekstu reforme obrazovanja jer odgovori nastavnika daju jasne smjernice o mogućim načinima djelovanja na kvalitetu nastavnoga procesa.

Projekt *Analiza ispita državne mature iz obveznih predmeta – Hrvatskoga jezika, Engleskoga jezika i Matematike* povezan je s Operativnim planom Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) strateškoga cilja 2.8. *Provoditi znanstveno-istraživački rad i osigurati korištenje rezultata istraživanja za unapređenje odgojno-obrazovnog sustava.*

6.2. Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Povijesti

Sažetak

Ciljevi su projekta utvrditi sadržajnu valjanost te metrijske karakteristike provedenih ispita iz Povijesti, utvrditi najčešće pogreške odgovora učenika u zadacima otvorenoga tipa, napisati *Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest – s primjerima zadataka iz ispita Povijesti na državnoj maturi* (u daljnjemu tekstu: Priručnik), izraditi druge dokumente povezane s ispitnim materijalima te odrediti smjernice za unapređenje ispitnih materijala na temelju rezultata provedenih analiza. Ključne aktivnosti projekta u 2017. godini bile su završetak, objava i predstavljanje javnosti Priručnika, zatim sadržajna analiza ispita državne mature iz Povijesti iz školskih godina 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015., sadržajna analiza odgovora učenika u zadacima otvorenoga tipa u navedenim ispitima te priprema publikacije s prikazom podataka vezanih uz ispite iz Povijesti na državnoj maturi koji su provedeni od prve državne mature u školskoj godini 2009./2010. do državne mature u školskoj godini 2016./2017.

Rezultati provedenih aktivnosti služiti će kao smjernice za unapređenje procedure izrade ispita i ispitnih zadataka te za njihovu standardizaciju. Također, rezultati analize odgovora učenika služiti će učenicima i nastavnicima kao povratna informacija o pogreškama koje su učenici napravili u pojedinome zadatku, odnosno ispitu. Izrađena izvješća i Priručnik služiti će autorima ispitnih zadataka, stručnim radnim skupinama za razvoj ispita, recenzentima ispitnih zadataka, nastavnicima te ostalim dionicima odgojno-obrazovnog sustava kao smjernice u unapređenju procesa vrednovanja, poučavanja i učenja Povijesti.

Rezultati

Prvi rezultat Projekta u 2017. godini je završetak izrade *Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest – s primjerima zadataka iz ispita Povijesti na državnoj maturi*. Priručnik se bavi pitanjima izrade zadataka višestrukoga izbora u kontekstu razvoja ispita i osiguranja njihove kvalitete. Priručnik je namijenjen učiteljima Povijesti, ali i učiteljima drugih nastavnih predmeta i suradnicima Centra te im može biti koristan tijekom sastavljanja i osiguravanja kvalitete ispitnih zadataka različitih razina kognitivnih procesa, kao i prilikom sastavljanja i osiguranja kvalitete samih ispita. Završetak izrade Priručnika je uključivao recenzije Priručnika od triju neovisnih recenzenta, dorade Priručnika prema recenzentskim komentarima te lekturu, prijelom i korekturu Priručnika. Priručnik je tiskan u listopadu 2017. godine i predstavljen javnosti 20. listopada 2017. u Centru. Priručnik je dostupan na poveznici <https://www.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2017/10/Prirucnik-za-izradu-zadataka-visestrukog-izbora-iz-povijesti-finale-web.pdf>

Drugi rezultat projekta u 2017. godini odnosi se na provedbu sadržajne analize ispita državne mature iz Povijesti iz školskih godina 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015.

Pod sadržajnom analizom ispita podrazumijeva se kategorizacija zadataka s obzirom na sljedeće kategorije: vrsta zadatka, područje ispitivanja, tema, obrazovni ishod, polazni sadržaj, element vrednovanja, kognitivni proces. Ukupno je analizirano 270 zadataka. Kategorizaciju je radilo pet članova stručne radne skupine – srednjoškolskih nastavnika Povijesti. Nakon kategorizacije napravljena je analiza stupnja slaganja među članovima stručne radne skupine u kategorizaciji zadataka te su održani sastanci na kojima su raspravljani oni zadatci za koje su članovi skupine odredili različite kategorije, odnosno u kojima nije bilo slaganja. Na temelju rezultata analize, pripremljena je radna verzija izvješća s prikazom ispita/ispitnih zadataka s obzirom na sadržajne karakteristike ispita/ispitnih zadataka. Izvješće sadrži i prikaz ispita/ispitnih zadataka s obzirom na metrijske karakteristike ispita/ispitnih zadataka.

Treći rezultat projekta u 2017. godini odnosi se na provedbu sadržajne analize odgovora učenika na zadatke otvorenoga tipa ispita iz Povijesti na državnoj maturi iz školskih godina 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015. Analizirani su odgovori učenika iz 60 zadataka otvorenoga tipa. Sadržajna analiza uključivala je individualni rad članova stručne radne skupine na određivanju kategorija odgovora učenika, sastanke na kojima su finalizirane kategorije odgovora učenika i napravljen kodni plan – pridjeljivanjem kôdova svakoj kategoriji odgovora, zatim provedbu vježbe kodiranja odgovora učenika i analizu stupnja slaganja u kodiranju među parovima kôdera (članova skupine), analizu razloga neslaganja u kôdovima odgovora među parovima kôdera te korekcije kategorija/kodnoga plana, dvostruko kodiranje svih odgovora učenika, analizu stupnja slaganja u kodiranju među parovima kôdera, treće kodiranje onih odgovora u kojima nije bilo slaganja među parovima kôdera te obradu podataka. U prosincu 2017. pripremljena je radna verzija izvješća s rezultatima sadržajne analize odgovora učenika u zadacima otvorenoga tipa.

Izrada izvješća o provedenim aktivnostima i rezultatima sadržajne analize ispita i sadržajne analize odgovora učenika na zadatke otvorenoga tipa bit će završena u 2018. godini te će izvješće biti tiskano. Sadržajnom analizom ispita dobiveni su vrijedni podatci koji se mogu koristiti za daljnje unapređenje ispita iz Povijesti i za njegovu standardizaciju. Glavna preporuka vezana uz unapređenje metodologije izrade ispita iz Povijesti jest unaprijed odrediti zastupljenost svih elemenata ispitivanja u ispitima, kako bi se osigurala reprezentativnost različitih sadržaja/kognitivnih razina u ispitima, odnosno sadržajna valjanost ispita. Neke preporuke i smjernice za unapređenje metodologije izrade ispita iz Povijesti već su se počele primjenjivati u izradi ispita 2017./2018. godine te se može zaključiti da se sustavno radi na osiguravanju sadržajne valjanosti ispita iz Povijesti. Dodatno, analiza odgovora učenika na zadatke otvorenoga tipa svakako može pomoći nastavnicima Povijesti u poučavanju pojedinih nastavnih sadržaja, i u kreiranju vrednovanja (pisanih provjera znanja), imajući u vidu najčešće pogreške koje su pristupnici radili u odgovaranju na zadatke.

Četvrti rezultat projekta u 2017. godini odnosi se na pripremu publikacije s prikazom podataka o ispitima iz Povijesti na državnoj maturi koji su provedeni od prve državne mature u školskoj godini 2009./2010. do državne mature provedene u školskoj godini 2016./2017. Za potrebe publikacije napravljen je izvadak podataka iz Nacionalnoga informacijskog sustava prijave na visoka učilišta (NISPVU)

o pristupnicima ispitima iz Povijesti te o rezultatima na ispitima iz Povijesti na ljetnim i jesenskim rokovima državne mature. Za potrebe publikacije analizirani su i stavovi nastavnika Povijesti o sadržajnim aspektima ispita iz Povijesti na državnoj maturi te njihovi stavovi o državnoj maturi općenito. Analiza se temeljila na podacima dobivenim anketnim ispitivanjem nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja četverogodišnjih i petogodišnjih srednjih škola o državnoj maturi koje je Odjel za promicanje kvalitete obrazovanja proveo u ožujku/travnju 2017. godine. Na temelju rezultata provedenih analiza te svih prikupljenih podataka o ispitima iz Povijesti, u prosincu 2017. pripremljena je radna verzija publikacije. Publikacija će biti završena i tiskana u 2018. godini, a može biti zanimljiva i korisna nastavnicima Povijesti i svim drugim dionicima odgojno-obrazovnog sustava jer su prvi put na jednome mjestu objedinjeni poznati (objavljeni) podatci o ispitima državne mature iz Povijesti. Isto tako, bit će prikazani podatci koji dosad nisu bili analizirani i javno objavljeni, a vezani su uz pojedine aspekte strukture pristupnika i raspodjele ocjena s obzirom na spol i status pristupnika te klasifikaciju njihova srednjoškolskog programa. U publikaciji bit će također prikazani rezultati ispitivanja stavova nastavnika Povijesti o ispitima državne mature iz Povijesti i o državnoj maturi općenito. Svi podatci i rezultati koji će biti prikazani u publikaciji mogu potaknuti na promišljanje o daljnjemu razvoju ispita državne mature iz Povijesti te o drugim istraživanjima koja mogu proizići iz prikazanih podataka i rezultata.

Projekt *Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Povijesti* povezana je sa strateškim ciljem Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 2.8. *Provoditi znanstveno-istraživački rad i osigurati korištenje rezultata istraživanja za unapređenje odgojno-obrazovnog sustava.*

6.3. Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Biologije i Kemije

Sažetak

Biologija i Kemija su izborni predmeti državne mature i ispiti iz tih predmeta imaju isključivo selekcijsku funkciju, a to je upis na visoka učilišta. Cilj je provedbe projekta utvrditi procedure i standarde za analiziranje rezultata ispita državne mature te za ispitivanje njihove povezanosti s nastavom. Očekivani su ishodi projekta ispitati u kojoj mjeri ispiti državne mature iz Biologije i Kemije doista mjere odrednice prirodoslovne pismenosti, ispitati povezanost poučavanja Biologije i Kemije u školama i ispita državne mature i izraditi preporuke za poboljšanje kvalitete ispita te unapređenje nastave Biologije i Kemije. Ključne aktivnosti ili faze projekta su statistička i psihometrijska analiza rezultata, ispitivanje sadržajne i pojavnosti valjanosti ispita, analiza točnih i netočnih odgovora u ispitima te objedinjavanje i diseminacija rezultata. Vanjsko vrednovanje omogućuje da se na temelju jasno definiranih standarda kvalitete objektivno utvrde postignuća učenika te da se korištenjem rezultata i povratnih informacija kontinuirano poboljša odgojno-obrazovni sustav. S obzirom da su učinci državne mature na obrazovni proces višestruki, potrebno je na temelju rezultata istraživanja predložiti kako poboljšati sadržajnu kvalitetu te pouzdanost i objektivnost ispita. Istodobno je važno imati jasan uvid u to kako ispiti državne mature iz Biologije i Kemije utječu na nastavu tih predmeta. Rezultati sadržajne i metodološke analize ispita državne mature iz Biologije i Kemije služit će učenicima i nastavnicima kao povratna informacija o pogreškama koje su učenici napravili u pojedinome zadatku, odnosno ispitu, što će pridonijeti unapređenju procesa učenja i poučavanja Biologije i Kemije.

Rezultati

Stručne radne skupine koje sačinjavaju nastavnici Biologije i Kemije analizirale su strukturu točnih i netočnih odgovora, strukturu kognitivnih razina, strukturu koncepata i procjenu kvalitete pitanja (procjenu prirodoslovne pismenosti i procjenu utjecaja pitanja na odgovor). Kvalitativne analize odgovora nastavnika pokazale su sljedeće:

- Nastavnici smatraju da državna matura pozitivno utječe na nastavu odnosno na proces učenja i poučavanja. Također, navode da od uvođenja državne mature više vremena posvećuju ponavljanju gradiva i pripremi učenika za ispite državne mature.
- Nastavnici uočavaju da su s godinama ispiti državne mature, odnosno ispitni katalozi usklađeniji s nastavnim planovima i programima iako je to moguće poboljšati. Također, uočavaju poboljšanja u omjeru zadataka koji ispituju različite kognitivne razine.
- Nastavnici smatraju da je omjer zadataka otvorenoga i zatvorenoga tipa dobar, ali većina nije zadovoljna pouzdanošću ocjenjivanja zadataka otvorenoga tipa.
- Nastavnici smatraju da ispiti državne mature u većoj mjeri ne ispituju kompetencije važne za život te da sadrže uglavnom zadatke koji ispituju niže kogni-

tivne procese. Potrebno je napomenuti da je analizom transkripata uočeno da nastavnici u većoj mjeri ne vladaju dobro terminima vezanim uz ishode učenja i kognitivne razine.

- Uspjeh učenika u ispitima državne mature važan je pokazatelj kvalitete rada nastavnika.

Vidljivo je da su nastavnici Biologije i Kemije vrlo zainteresirani za državnu maturu te da uočavaju napore Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja da poboljša kvalitetu ispita. Može se razaznati da postoji potreba za intenzivnijim i jasnijim komuniciranjem u vezi pouzdanosti ocjenjivanja.

Vidljivo je da nastavnici smatraju da ispiti državne mature vrlo snažno utječu na nastavu te ih je potrebno maksimalno iskoristiti. To se prvenstveno odnosi na povećanje udjela zadataka kojima se ispituju životne kompetencije i više kognitivne razine. S povećanjem udjela takvih zadataka u ispitima intenzivnije će se i poučavati takvi sadržaji u nastavi. Međutim, potrebno je istaknuti da nastavnici ne poznaju dovoljno kompetencijski pristup, odnosno ne razumiju dovoljno terminologiju vezanu uz obrazovne ishode. Stoga je nužno više educirati nastavnike o tim temama.

Naposljetku je važno naglasiti ulogu koju ispiti državne mature imaju u procesu samovrednovanja nastavnika. Iako su nastavnici svjesni ograničenja ispita državne mature te izjavljuju da se koriste i drugim dostupnim informacijama (npr. uspjehom učenika na natjecanjima, uspjehom učenika na studiju itd.) kako bi vrednovali vlastiti rad, ističu da je državna matura zaista jedini objektivni pokazatelj koji imaju te da im nedostaju drugi pokazatelji koji bi im pomogli vrednovati njihov rad. Tu se nameće važnost uspostave cjelovitoga sustava vrednovanja koji bi nastavnicima omogućio dobivanje objektivnih i relevantnih informacija o njihovom radu te poboljšanje kvalitete njihova rada.

Moguće je zaključiti da je provođenje fokusnih grupa s nastavnicima Biologije i Kemije bilo vrlo korisno te da rezultati pružaju obilje informacija važnih za razumijevanje odnosa državne mature i nastavnoga procesa. Iako je generalizacija zaključaka ograničena zbog prigodnoga i relativno maloga uzorka, informacije dobivene fokusnim grupama daju jasne naznake u kojemu smjeru obrazovna politika treba djelovati.

U tijeku je pisanje završnoga izvješća. Diseminacija rezultata obaviti će se tijekom 2018. godine. Rezultati će biti korišteni u svrhu izrade novoga modela državne mature.

Projekt *Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Biologije i Kemije* povezana je sa strateškim ciljem Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 2.8. *Provoditi znanstveno-istraživački rad i osigurati korištenje rezultata istraživanja za unapređenje odgojno-obrazovnog sustava.*

6.4. Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Geografije

Sažetak

Geografija je na državnoj maturi izborni predmet. Svrha je provedbe ispita državne mature iz Geografije upis pristupnika na Geografski odsjek Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i na Odjel za Geografiju Sveučilišta u Zadru (jednopedmetni studij) te na ostale fakultete koji priznaju bilo koji položen izborni predmet državne mature. Cilj je sadržajne i metodološke analize ispita državne mature iz Geografije ispitati u kojoj mjeri ispiti državne mature iz Geografije doista mjere odrednice prirodoslovne pismenosti i sadržaje društvene i regionalne geografije te nacionalne geografije i izraditi preporuke za poboljšanje kvalitete ispita i unapređenje nastave Geografije. Tijekom 2017. godine upisani su svi odgovori učenika na zadatke otvorenoga tipa u bazu podataka koja će biti korištena za daljnju sadržajnu analizu ispita državne mature iz Geografije. Rezultati sadržajne i metodološke analize ispita iz Geografije poslužiti će osmišljavanju smjernica za unapređenje izrade i poboljšanje kvalitete novih ispitnih materijala te će služiti učenicima i nastavnicima kao povratna informacija o pogreškama koje su učenici napravili u pojedinome zadatku, odnosno ispitu, što će pridonijeti unapređenju procesa učenja i poučavanja Geografije.

Rezultati

Ispit državne mature iz Geografije sastojao se od dviju ispitnih knjižica koje su sadržavale 76 zadataka. Pristupnik je u ispitu mogao ostvariti 100 bodova. Svako područje ispitivanja (fizička geografija, društvena geografija, regionalna geografija svijeta i geografija Hrvatske) bilo je zastupljeno u objema ispitnim knjižicama. Broj zadataka i bodova za svako područje ispitivanja bio je jednak. Prva je ispitna knjižica sadržavala 40 zadataka višestrukoga izbora, a druga 36 zadataka otvorenoga tipa (16 zadataka kratkoga odgovora koji donose jedan bod, 16 zadataka kratkoga odgovora koji donose dva boda i četiri zadatka produženoga odgovora koji donose najviše tri boda). Ukupan broj pristupnika na ispitu državne mature iz Geografije u školskoj godini 2016./2017. bio je 383. „Medijan je iznosio 41.00, aritmetička sredina 42.63, a standardna devijacija 15.94. Minimalni ostvareni rezultat iznosio je sedam, a maksimalni 91 %. Polovica pristupnika nije uspjela ostvariti više od 40 postotnih bodova“ (Izveštaj o rezultatima i provedbi državne mature 2017. godine).

Prema Programu rada Centra u drugoj polovici 2017. godine započeto je s upisom odgovora pristupnika na zadatke/ispitne čestice iz druge ispitne knjižice. U drugoj ispitnoj knjižici bilo je ukupno 65 ispitnih čestica. Maksimalan broj upisanih ispitnih čestica za sve pristupnike bio je 24 895. Ukupno je upisano 19 471 odgovora, a 5424 čestice bile su bez odgovora. Potpuno prazan ispit (bez ijednoga upisanog odgovora) ostavilo je dvoje pristupnika, a jedan je pristupnik riješio samo jednu ispitnu česticu. Na temelju navedene baze podataka kao i prethodne u 2016. godini planirana je u 2018. godini izrada sadržajne i metodološke analize provedenih ispita državne

mature iz Geografije od školske godine 2012./2013. do školske godine 2016./2017. godine s posebnim naglaskom na ispitne zadatke i čestice kojima su se ispitivale geografske vještine.

Iz sadržajne analize ispita proizašle su preporuke vezane uz unapređenje metodologije izrade ispita, a primijenjuju se u izradi ispita državne mature od školske godine 2016./2017. Ispit se sastoji od dviju ispitnih knjižica kojima se provjerava geografska znanja i geografske vještine, prva sadržava zadatke višestrukoga izbora, a druga se sastoji od zadataka kratkoga odgovora i zadataka produženoga odgovora. U zadatcima u kojima se ispituju geografska znanja provjerava se u kojoj mjeri pristupnik zna i može odrediti i objasniti geografske činjenice i generalizacije, a u zadatcima u kojima se ispituju geografske vještine provjerava se u kojoj mjeri pristupnik zna i može upotrebljavati geografske karte te geografske statističke i grafičke metode u interpretaciji prostornih pojava i procesa. Novo primijenjeni zadatci u ispitu državne mature iz Geografije su zadatci produženoga odgovora. Pomoću ovih zadataka ispituju se više kognitivne razine, sposobnost primjene i analize, odnosno proceduralna znanja, a pristupnik treba odgovoriti složenom rečenicom, objašnjenjem, izračunom, prikazom, dokazom i sl.

U 2018. godini izradit će se sadržajna analiza zadataka otvorenoga tipa čiji će rezultati pomoći nastavnicima Geografije u poučavanju pojedinih nastavnih sadržaja.

Projekt *Sadržajna i metodološka analiza provedenih ispita državne mature iz Geografije* povezana je sa strateškim ciljem Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 2.8. *Provoditi znanstveno-istraživački rad i osigurati korištenje rezultata istraživanja za unapređenje odgojno-obrazovnog sustava.*

6.5. Sadržajna analiza nacionalnih ispita iz Matematike provedenih u sklopu projekta Nacionalni ispiti u osnovnim školama – Matematika

Sažetak

Nacionalni ispiti iz Matematike provodili su se od 2011. do 2014. godine. Cilj je projekta ispitati razine znanja, vještina i sposobnosti učenika iz Matematike na kraju osnovnoškolskoga obrazovanja i utvrditi potencijalne probleme u usvajanju znanja i kompetencija iz Matematike tijekom osnovnoškolskoga obrazovanja. Centar je krajem 2016. godine pokrenuo aktivnosti vezane uz sadržajnu analizu nacionalnih ispita iz Matematike provedenih u sklopu projekta *Nacionalni ispiti u osnovnim školama – Matematika*. Tijekom 2017. godine članovi stručne radne skupine nastavili su prema utvrđenom kodnom planu s radom na kodiranju svih zadataka iz nacionalnih ispita provedenih 2012., 2013. i 2014. godine. Rezultati projekta dat će objektivni uvid u nastavu Matematike u osnovnim školama u Republici Hrvatskoj. Informacije proizišle iz kvalitativne i kvantitativne analize značajno će pridonijeti razumijevanju, unapređivanju i razvoju sustava matematičkoga obrazovanja.

Rezultati

Završni standardizirani ispit iz Matematike zadovoljava visoke metrijske i sadržajne standarde što jamči zadržavanje kvalitete objektivnoga ispitivanja znanja u njegovim budućim primjenama. Bitna karakteristika takvoga standardiziranog ispita je mogućnost njegova daljnjeg razvoja i unapređenja uz održanje stabilnosti standardizacije ispita kao osnove za longitudinalno praćenje rezultata učenika.

Stručna radna skupina pregledala je na zajedničkim sastancima skenirane ispite i za svaki pojedini zadatak dogovorila pripadajući kod, prema prikazanom rješenju i tipu uočene pogreške. Na taj je način izrađen obiman kodni plan kojim će se u sljedećoj fazi moći kodirati svi ispiti iz 2012., 2013. i 2014. godine. Taj plan omogućuje primjenu kodiranja provedenih ispita i putem aplikacije (e-ocjenjivanje) čime će kodovi za svaki zadatak istodobno biti uneseni u sustav.

Budući razvoj ispita nužno bi trebao sadržavati i proširenje prilagodbe ispita na skupine učenika koje nisu bile uključene u provedbu ispitivanja u sklopu ovoga projekta uz nužne kontrole i prilagodbe standardizacije u postupku proširenja. Popratnim upitnicima za učenike i roditelje primijenjenim u sklopu ispitivanja od 2011. do 2014. godine prikupljene su dodatne informacije o nastavi Matematike i temama vezanim uz nastavu Matematike te je dobiven uvid u neke od mogućih čimbenika povezanih s rezultatima ispitivanja. Kroz četiri godine ispitivanja dobiven je važan pregled tijeka, smjera i snage promjena u praćenim čimbenicima te njihove moguće iskoristivosti u predikciji uspjeha na ispitu iz Matematike. Više o rezultatima projekta dostupno je na poveznici: <https://www.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2017/06/Izvjescje-NI-OS-MAT-finale-web.pdf>

Prema planu za 2018. godinu projekt sadržajne analize će se nastaviti s ciljem objave rezultata u obliku Priručnika za nastavnike i druge dionike obrazovanja.

Projekt *Sadržajna analiza nacionalnih ispita iz Matematike provedenih u sklopu projekta Nacionalni ispiti u osnovnim školama – Matematika* povezana je sa strateškim ciljem Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 2.8. *Provoditi znanstveno-istraživački rad i osigurati korištenje rezultata istraživanja za unapređenje odgojno-obrazovnog sustava.*

7

Vanjsko vrednovanje

7.1. Vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova

Sažetak

Sustavno i kontinuirano vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova omogućuje dobivanje valjanih, objektivnih i pouzdanih informacija o kvaliteti rada pojedinih odgojno-obrazovnih ustanova. Model cjelovitoga pristupa vanjskomu vrednovanju odgojno-obrazovnih ustanova obuhvaća ključna područja rada škola i specifične teme unutar tih područja koja će se vrednovati te konkretna pitanja na koja škole trebaju argumentirano odgovoriti. Taj se model konceptualno povezuje sa samovrednovanjem škola te oni zajedno čine komplementarni model koji primjenom u sustavu pridonosi podizanju odgovornosti, unapređivanju rada škola i ostvarivanju boljih rezultata. Vanjskim vrednovanjem odgojno-obrazovnih ustanova definirat će se mjerljiva obilježja kvalitete odgojno-obrazovnih ustanova. Postavit će se jednoznačni kriteriji kvalitete koji će poslužiti za komparativne analize i koji će pružiti podatke o kvaliteti škola i cjelokupnoga sustava obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Također, dat će se preporuke za razvoj odgojno-obrazovnih ustanova, osnažit će se njihovi unutarnji kapaciteti za autonomno odlučivanje, samovrednovanje, strateško planiranje i pokretanje inovativnih razvojnih programa i dat će se smjernice obrazovnoj politici za unapređenje kvalitete obrazovanja.

Rezultati

Model vanjskoga vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova definira različita područja vrednovanja, a svako područje vrednovanja sadržava specifične kriterije kvalitete i konkretna pitanja o ostvarenosti postavljenih kriterija na koja škole moraju pružiti argumentirane odgovore i objašnjenja. Tijekom 2016. godine izradi toga modela prethodili su analiza upitnika provedenoga među ravnateljima osnovnih i srednjih škola o obilježjima kvalitetne škole, komparativne analize modela vrednovanja u probranim sustavima obrazovanja koji imaju uspješnu tradiciju provedbe samovrednovanja i vanjskoga vrednovanja škola, analize pristupa koji se u Hrvatskoj već upotrebljavaju ili su se upotrebljavali za vrednovanje kvalitete odgojno-obrazovnih ustanova i usklađivanje predloženoga modela vanjskoga vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova s EFQM modelom.

U 2017. godini započela je provedba pilot-projekta pod nazivom *Vanjsko vrednovanje osnovnih škola i gimnazija*. Pilot-projekt je zasnovan na prethodno razrađenom integriranom modelu koji povezuje komplementarne pristupe samovrednovanja i vanjskoga vrednovanja u koherentnu cjelinu. Očekuje se da će ovaj kompleksni pristup omogućiti sinergiju potencijala samovrednovanja i vanjskoga vrednovanja škola i tako značajno utjecati i na unapređivanje rada škola i na podizanje odgovornosti svih uključenih sudionika u ovome procesu vrednovanja odgoja i obrazovanja u školama.

Pilot-projektom žele se ostvariti sljedeći ciljevi:

1. Provjeriti primjenjivost predloženoga pristupa i modela vrednovanja rada osnovnih škola i gimnazija
2. Izraditi program cjelovitoga nacionalnog pristupa vanjskomu vrednovanju škola na osnovi prikupljenih informacija
3. Osnažiti unutarnje kapacitete škola za samovrednovanje i unapređivanje vlastite odgojno-obrazovne prakse tijekom priprema za vanjsko vrednovanje uz podršku „kritičkih prijatelja”
4. Validirati postupak neovisnoga i objektivnoga vanjskog vrednovanja koje će omogućiti realnu procjenu kvalitete ključnih područja rada škole.

U sklopu pripreme pilot-projekta provedene su sljedeće aktivnosti i ostvareni sljedeći rezultati:

- Izrađen je plan provedbe integriranoga vrednovanja na odabranome uzorku osnovnih škola.
- Osigurana je podrška Ministarstva znanosti i obrazovanja za provedbu pilot-projekta. Ministarstvo je imenovalo dvije osobe za praćenje i sudjelovanje u aktivnostima provedbe projekta.
- Imenovan je Odbor za praćenje provedbe pilot-projekta kojega čine predstavnici Ministarstva znanosti i obrazovanja, Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Agencije za znanost i visoko obrazovanje, CARNeta, Hrvatske udruge ravnatelja osnovnih škola, Udruge hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja i Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja.
- Održan je inicijalni sastanak s Odborom za praćenje provedbe pilot-projekta na kojemu su članovi Odbora detaljno informirani o konceptualnome okviru i planiranim aktivnostima u sklopu provedbe projekta.
- Određen je slučajni uzorak od 20 osnovnih škola i 10 gimnazija prema regionalnoj zastupljenosti. Od škola dobivena je suglasnost za sudjelovanje u pilot-projektu.
- Izrađeni su *Priručnik za samovrednovanje škola* namijenjen školama i *Priručnik za samovrednovanje škola* namijenjen kritičkim prijateljima škola.
- Proveden je odabir kritičkih prijatelja škola na osnovi javnoga poziva.
- Održan je inicijalni sastanak s kritičkim prijateljima škola na kojemu su sudionici detaljno upoznati s ciljevima pilot projekta i metodologijom njegove provedbe.
- Pripremljeni su upitnici za učenike i upitnici za učitelje/nastavnike i stručne suradnike koji će se koristiti za samovrednovanje škola.
- Izrađeni su detaljni planovi i procedure za pripremu škola za vanjsko vrednovanje. U tu su svrhu izrađeni *Obrazac za samovrednovanje škola* i *Obrazac za praćenje i samovrednovanje škola za kritičke prijatelje škola*.

Provedene aktivnosti predstavljaju čvrstu podlogu za nastavak rada na provedbi pilot-projekta tijekom 2018. godine.

Projekt *Vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova* povezan je sa strateškim ciljem Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 2.5. *Razviti i implementirati sustav vanjskoga vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova.*

7.2. Vanjsko vrednovanje eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikulumuma i programa strukovnih gimnazija

Sažetak

U srednjim školama izvodi se nastava prema novim strukovnim kurikulumima za 23 kvalifikacije i pet programa strukovnih gimnazija od školske godine 2012./2013. U dvogodišnjemu procesu vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikulumuma i programa strukovnih gimnazija korištena je kvalitativna i kvantitativna metodologija, a istraživački je interes bio usmjeren na procese uvođenja, planiranja i provedbe novih strukovnih kurikulumuma te na stavove ključnih sudionika u nastavnome procesu. Na temelju vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikulumuma i programa strukovnih gimnazija može se zaključiti da se većina strukovnih kurikulumuma i jedan program strukovne gimnazije mogu početi trajno primjenjivati, a četiri strukovna kurikulumuma i četiri programa strukovnih gimnazija moraju se opsežnije doraditi prije donošenje takve odluke. Centar je na temelju rezultata vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikulumuma i programa strukovnih gimnazija nadležnom ministarstvu predložio da se novi kurikulumi i programi najvećim dijelom uz potrebne izmjene trebaju trajno primjenjivati.

Tijekom 2016. godine Centar je u sklopu ovoga projekta proveo istraživanje koje je uključivalo sadržajnu analizu strukovnih kurikulumuma i programa, anketno ispitivanje učenika i nastavnika te strukturirane intervjuje i pregled školske dokumentacije.

Centar je predložio trajnu primjenu većine novih strukovnih kurikulumuma (njih 20), a za nekolicinu kurikulumuma (komercijalist, kozmetičar, šumar i tehničar cestovnoga prometa) potrebna je dorada. Za te kurikulume preporučeno je da se eksperimentalno primjenjuju u još jednome provedbenom ciklusu (u trajanju od četiri godine). Također, predložena je značajna dorada programa ekonomske, tehničke i turističke gimnazije te gimnazije održivoga razvoja, a za program zdravstvene gimnazije predložena je trajna primjena bez dorade.

Rezultati

Tijekom 2017. godine započelo je planiranje izrade i objave publikacije o dijelu vanjskog vrednovanja koji se odnosi na eksperimentalnu provedbu novih strukovnih kurikulumuma. U lipnju 2017. započeo je rad na publikaciji.

U listopadu je izrađena publikacija pod nazivom *Novi horizonti strukovnoga obrazovanja – Izvještaj vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikulumuma* na kojoj je radilo 10 autora, a predstavnici svih relevantnih dionika u obrazovanju napisali su u pogovoru svoj osvrt. Publikacija je tiskana u nakladi od 500 primjeraka te je objavljena u digitalnome obliku na mrežnoj stranici Centra. Publikacija je predstavljena 25. listopada 2017. godine na konferenciji za stručnu

javnost. Na promociji je sudjelovalo 130 sudionika uključujući predstavnike relevantnih institucija u obrazovanju i gospodarstvu.

Projekt *Vanjsko vrednovanje eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma i programa strukovnih gimnazija* povezan je sa strateškim ciljem Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 2.7. *Evaluirati eksperimentalne programe obrazovanja*.

7.3. Razvoj nacionalnoga sustava ispitivanja

Sažetak

Unapređenje kvalitete obrazovanja i učinkovito ulaganje sredstava u obrazovanje navedeni su kao ključni ciljevi u *Europskome strateškom okviru za obrazovanje i osposobljavanje 2020*. U većini se obrazovnih sustava u Europskoj uniji, ali i šire sustavno promiče kultura kvalitete obrazovanja te se razvijaju mehanizmi koji omogućuju nastavnicima, obrazovnim ustanovama i obrazovnoj politici da preuzmu odgovornost i da trajno rade na unapređenju kvalitete svih aspekata obrazovnoga sustava. Jedan od temeljnih mehanizama za uspostavu cjelovitoga sustava za praćenje kvalitete obrazovanja jesu nacionalni ispiti odnosno standardizirani vanjski ispiti kojima je cilj utvrditi postignuća učenika u temeljnim znanjima u ključnim dijelovima obrazovnih ciklusa. Centar je u skladu sa svojim ovlastima Ministarstvu znanosti i obrazovanja predložio projekt *Razvoj nacionalnoga sustava ispitivanja*. Predloženi projekt ima tri osnovne sastavnice. Prve dvije sastavnice u projektu su razvoj sustava nacionalnih ispita i izrada sveobuhvatnoga aplikacijskoga sustava za izradu ispita i provedbu ispitivanja. U dijelu aplikacijskoga sustava za izradu i provedbu ispita upotrijebit će se zadatci s metrijskim i sadržajnim karakteristikama koji će biti dostupni nastavnicima kako bi unaprijedili svoje unutarnje vrednovanje što čini treću sastavnicu ovoga projekta. Projekt je započeo dijelom aktivnosti vezanim uz sastavnicu pod nazivom „razvoj sustava nacionalnih ispita”. Te se aktivnosti odnose na izradu modela nacionalnih ispita. Ovim bi se projektom u odgojno-obrazovni sustav Republike Hrvatske trebali uvesti nacionalni ispiti kao trajni mehanizam za praćenje kvalitete obrazovnoga sustava.

Rezultati

U 2017. godini nastavljeni su razgovori s predstavnicima Ministarstva znanosti i obrazovanja o prijedlogu sažetka operacija za projekt *Razvoj nacionalnoga sustava ispitivanja* koji je Centar predložio za financiranje izravnom dodjelom sredstava iz Europskoga socijalnoga fonda (u daljnjemu tekstu: ESF) u okviru Prioritetne osi 3: Obrazovanje i cjeloživotno učenje Operativnoga programa *Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020*. Razgovori o prijedlogu sažetka operacija i moguće potpisivanju ugovora o dodjeli sredstava i realizaciji projekta intenzivirani su od rujna 2017. godine. U listopadu 2017. godine Centar je zaprimio komentare od Ministarstva znanosti i obrazovanja, odnosno njihova Odjela za praćenje provedbe programa Europske unije, na sažetak operacija i na proračun. Centar je na temelju smjernica i komentara iz Ministarstva znanosti i obrazovanja doradio prijedlog sažetka operacija i proračuna te je doradene prijedloge poslao Ministarstvu u prosincu 2017. godine. Prvotni je prijedlog sažetka operacija izmijenjen tako da su u tekstu snažnije naglašene sastavnice izrade aplikacijskoga sustava za provedbu svih vrsta ispitivanja te dostupnost kvalitetnih zadataka kojima će se koristiti nastavnici. Centar je u 2017. godini usporedno s pripremom projekta za financiranje iz ESF-a započeo s aktivnostima u sastavnici *razvoj sustava nacionalnih ispita*. Ravnateljica Centra imenovala je stručni tim zaposlenika Centra od 11 članova. Stručni tim Centra zajedno s deset

stručnjaka iz obrazovnih i znanstvenih institucija i s predstavnicima Ministarstva znanosti i obrazovanja te Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih čini *Povjerenstvo za razvoj modela nacionalnih ispita*. To je povjerenstvo u 2017. godini održalo dva radna sastanka. Dokument modela nacionalnih ispita većim je dijelom završen, a planira se da će do ožujka 2018. godine dokument biti spreman za objavu. Projekt *Razvoj nacionalnog sustava ispitivanja* povezan je sa strateškim ciljevima Operativnog plana Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 1.8. *Aplicirati i provesti ispite financirane iz EU fondova*, 2.1 *Izraditi i primijeniti aplikaciju banke zadataka kao polazište za razvoj standardiziranih ispita te jedinstvenoga i cjelovitoga sustava vanjskoga vrednovanja ishoda učenja*, 2.2. *Razviti i primijeniti standardizirane mjerene instrumente* i 2.3. *Razviti sustav nacionalnih ispita i ostalih oblika vanjskoga vrednovanja odgojno-obrazovnih ishoda*.

7.4. Nacionalni ispiti: Zdravstvena njega

Sažetak

Specifični ciljevi koji su definirani u okviru provedbe ispita iz obveznih strukovnih modula za zanimanje Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege jesu izraditi inačicu ispita prema ispitnome katalogu koji je temeljni dokument ispita i u kojemu je jasno opisano što će se i na koji način ispitivati u ispitu, provesti ispitivanje i implementirati provedbu u srednjim školama koje provode program za stjecanje kvalifikacija Medicinska sestra/medicinski tehničar opće njege, dostaviti rezultate školama te usuglasiti jedinstveni način provedbe i vrednovanja ispita iz obveznih strukovnih modula za zanimanje Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege na nacionalnoj razini u školskoj godini 2017./2018.

Svrha je projekta razviti standardizirane ispite kojima se provjerava razina usvojenosti nastavnih sadržaja i kompetencija pristupnika iz obveznih strukovnih modula u skladu s općim načelima struke. Rezultati ispitivanja pomoći će prije svega školama, ali i učenicima da dobiju točnu, valjanu i pravodobnu informaciju o razini usvojenosti znanja definiranih Strukovnim kurikulumom za stjecanje kvalifikacije Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege.

Rezultati

Centar je tijekom 2017. godine realizirao sve predviđene aktivnosti za provedbu ispita iz obveznih strukovnih modula za zanimanje Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege.

Ključne aktivnosti provedbe ispita bile su izrada novih zadataka za pretestiranje, izrada ispita i popratnoga ispitnog materijala, metodološka i sadržajna recenzija ispita, grafičko oblikovanje ispitnoga kataloga i ispitne knjižice, izrada uzorka za prikupljanje podataka, tisak ispitnih materijala, izrada obrazaca potrebnih za provedbu ispita, provedba ispitivanja, analiza podataka i slanje postignutih rezultata učenicima.

Prema planiranim aktivnostima i očekivanim ishodima Centar je sa školama dogovorio termin provedbe ispita, izrađeno je 30 novih ispitnih zadataka i dogovoreno je pretestiranje 12 zadataka u četirima ispitnim knjižicama, odabrani su zadatci najboljih psihometrijskih karakteristika i sastavljene su četiri inačice ispita, proveden je ispit u svim školama Republike Hrvatske s programom Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege te su izrađena izvješća o rezultatima i potom su ista upućena školama.

Ispitom se provjeravala razina usvojenosti nastavnih sadržaja i kompetencija pristupnika u skladu s općim načelima struke te razina usvojenosti algoritama intervencija u skladu sa standardima i kompetencijama iz: temeljnih društvenih znanosti u sestrinstvu (*Etika u sestrinstvu*), javnoga zdravstva i zdravstvene zaštite (*Opća načela zdravlja i njege*) i sestrinske skrbi (*Zdravstvena njega – opća, Zdravstvena njega – specijalna u četvrttoj godini učenja, Zdravstvena njega kirurškoga bolesnika – opća, Zdravstvena njega zdravoga djeteta i adolescenta, Zdravstvena njega bolesnoga djeteta i adolescenta*).

Četiri inačice ispita koje su se provele sastojale su se od jedne ispitne cjeline i sadržavale su 63 zadatka zatvorenoga tipa. Održano je sedam sastanaka djelatnika Centra s članovima stručne radne skupine vezanih uz izradu ispitnoga kataloga i izradu inačice četiriju ispita.

Također, u Centru je 31. svibnja 2017. godine održan sastanak ravnatelja medicinskih škola uključenih u ispitivanje i predstavnika visokih učilišta koji imaju program Sestrinstvo. Ciljevi sastanka su bili provedba ispita iz obveznih strukovnih modula za zanimanje Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege – predviđena za listopad 2017. godine, vrednovanje rezultata ispita, motivacija učenika za pristupanje ispitu, razmatranje praktičnoga dijela ispita te informiranje predstavnika visokih učilišta koji imaju program Sestrinstvo o ispitu iz Zdravstvene njege te motiviranje istih za uključivanje rezultata navedenoga ispita pri upisu u njihove programe.

Tiskano je 1250 ispitnih knjižica i listova za odgovore. Ispit iz obveznih strukovnih modula za zanimanje Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege proveden je 5. listopada 2017. godine. Ispitni materijali pripremljeni su za 1146 učenika, a ispit je polagalo 1065 učenika, odnosno 93 % od ukupnoga broja učenika.

U provedbi ispita sudjelovali su učenici sljedećih škola: Srednja škola Pregrada; Srednja škola Bedekovčina; Srednja škola Viktorovac, Sisak; Medicinska škola Karlovac; Srednja škola u Maruševcu s pravom javnosti; Medicinska škola Varaždin; Srednja škola Koprivnica; Medicinska škola u Rijeci; Tehnička škola Virovitica; Srednja škola Pakrac; Srednja medicinska škola Slavonski Brod; Medicinska škola Ante Kuzmanića, Zadar; Medicinska škola Osijek; Medicinska škola Šibenik; Zdravstvena i veterinarska škola dr. Andrije Štampara, Vinkovci; Zdravstvena škola Split; Medicinska škola Dubrovnik; Srednja škola Čakovec – izdvojena lokacija županijska bolnica Čakovec; Škola za medicinske sestre Mlinarska, Zagreb; Škola za medicinske sestre Vinogradska, Zagreb; Škola za medicinske sestre Vrapče, Zagreb; Medicinska škola Pula i Medicinska škola Bjelovar.

Centar je tijekom listopada i studenoga 2017. godine unosio i analizirao podatke, a škole su rezultate svojih učenika dobile u prosincu 2017. godine.

Projekt *Certificiranje strukovnih kvalifikacija u strukovnome obrazovanju i osposobljavanju* povezan je sa strateškim ciljevima iz Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 2.2. *Razviti i primijeniti standardizirane mjerene instrumente* i 2.3. *Razviti sustav nacionalnih ispita i ostalih oblika vanjskoga vrednovanja odgojno-obrazovnih ishoda*.

7.5. Izrada i provedba ispita za djecu koja ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik u osnovnoj školi

Sažetak

U 2017. godini Centar je provodio aktivnosti izrade i primjene triju ispita iz hrvatskoga kao stranoga ili inoga jezika. Prvi je *Ispit za djecu i/ili učenike koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik u osnovnoj školi*, drugi je *Ispit iz poznavanja hrvatskoga jezika na razini B2* i treći je *Ispit iz poznavanja hrvatskoga jezika na razini C*.

Ispit za učenike prvoga razreda osnovne škole koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik izradilo je u 2013. godini stručno povjerenstvo koje je imenovao Centar. Prvi je put prema zahtjevu Ministarstva znanosti i obrazovanja ispit proveden u rujnu 2014. godine te se kontinuirano provodio i tijekom 2017. godine. Sve osnovne škole u Republici Hrvatskoj prijavljuju Centru učenike koji će polagati taj ispit. Nakon provedenih ispita Centar obrađuje rezultate i izrađuje izvještaj za svakoga učenika koji se šalje natrag u njegovu školu. Budući da ispit poznavanja hrvatskoga jezika nije u potpunosti standardiziran, u Centru je potkraj 2016. godine imenovana stručna skupina koja je tijekom 2017. godine radila na doradi ispitnih materijala i ispitima za djecu koja ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik pri upisu u prvi razred i koja je radila na sastavljanju ispita i ispitnih materijala za inojezične učenike viših razreda osnovne škole. Rezultati obaju ispita trebali bi pomoći stručnomu povjerenstvu škole u donošenju odluke o uključivanju učenika koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik u pripremnu i dopunsku nastavu odnosno trebali bi pomoći da se inojezični učenik što uspješnije uključi u nastavni proces. Aktivnosti izrade novih ispitnih materijala nastavljaju se u 2018. godini.

Drugi ispit, *Ispit iz poznavanja hrvatskoga jezika na razini B2 Zajedničkoga europskoga referentnoga okvira za jezike* (u daljnjemu tekstu: ZEROJ-a) kao i pripadajuće ispitne materijale izradila je stručna radna skupina imenovana u Centru 2012. godine i od tada se ispit kontinuirano provodi u ljetnome i jesenskome roku. Ispit hrvatskoga jezika na razini B2 polažu kandidati, strani državljani, koji taj ispit moraju položiti kao uvjet za upis u prvu, odnosno u drugu godinu preddiplomskoga stručnog studija te specijalističkoga diplomskog stručnog studija sukladno odlukama visokih učilišta.

Izrada je trećega ispita, *Ispita iz poznavanja hrvatskoga jezika na razini C* planirana u Centru, obzirom na Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih kvalifikacija (Narodne novine, broj 82/15). Sabor Republike Hrvatske donio je u 2015. godini taj zakon, a člankom 83. toga zakona propisana je obveza nadležnih tijela državne uprave da osigura pristup profesijama bez ograničavanja zbog nacionalnosti ili boravišta te da isti mora biti u skladu s općim interesom. Radi provedbe članka 83. toga zakona Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava izradilo je *Akcijski plan u području reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj od 2016. do 2018. godine*. Ministarstvo znanosti i obrazovanja predložilo je u tome planu izradu standardiziranoga ispita za provjeru znanja hrvatskoga jezika na razini C, a ta je razina poznavanja jezika predviđena za osobe koje se žele zaposliti u obrazovnim ustanovama u Republici Hrvatskoj. Također, Ministarstvo znanosti i obrazovanja predložilo je da Centar izradi ispit za provjeru znanja hrvatskoga jezika na razini C (razina B2 i razina C

razine su ZEROJ-a). Centar je suglasan s prijedlogom Ministarstva znanosti i obrazovanja te je potom obavijestio Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava da će izradu ovoga ispita uvrstiti u svoj Program rada.

Rezultati

Centar je u 2017. godini započeo s izradom triju ispita za djecu/učenike koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik, dvaju za učenike osnovnih škola i jednoga ispita za učenike srednjih škola, a u skladu sa ZEROJ-em. Također, pokazala se potreba za doradom *Ispita za djecu koja ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik u osnovnoj školi* pri upisu u prvi razred kao i potreba za sadržajnom povezanošću s ostala dva ispita. Izrađena je specifikacija i dio zadataka za ispit za djecu/učenike nečitače koje ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik (preradba dosadašnjega *Ispita za djecu koja ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik* i dvije inačice ispita za učenike koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik za čitače (za osnovnu i za srednju školu). Izrađen je rječnik i specifikacije svih triju ispita, a zadatci su u potpunosti izrađeni za ispit za nečitače. Izrađen je dio zadataka za ispite za čitače za osnovu i srednju školu, a preostali zadatci izradit će se u 2018. godini.

Pri izradi ispita vodila se briga o dobi djece/učenika kojoj su ispiti namijenjeni. *Ispit za djecu/učenike nečitače koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik* i *Ispit za učenike čitače u osnovnoj školi* pripremaju se za recenziju, a treći je *Ispit za učenike čitače u srednjoj školi* u izradi. Planirano je da se prva dva ispita; ispit za djecu/učenike nečitače koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik i ispit za učenike čitače koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik u osnovnoj školi završe tijekom veljače 2018. godine te da se pošalju svim osnovnim školama koje su upisale inojezične učenike. Škole bi ispit trebale primijeniti tijekom ožujka 2018. godine, a nakon toga će Centar školama poslati rezultate za svakoga učenika. U srednje će škole ispiti i popratni ispitni materijali biti poslani u ožujku 2018. godine, provedba ispitivanja je planirana za travanj 2018. godine, a slanje rezultata u škole planirano je za svibanj iste godine.

Centar je izradio za sve osnovne i srednje škole anketni upitnik kojemu je cilj prikupiti točne podatke o broju učenika koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik te prikupiti podatke o njihovim jezičnim iskustvima i navikama. Podatci iz toga upitnika poslužiti će Centru da sastavi kvalitetne i svrhovite ispitne materijale te da organizira provedbu ispitivanja učenika koji ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik. Primjena upitnika planirana je za veljaču 2018. godine.

Ispit hrvatskoga jezika na razini B2 za upis stranih državljana kao uvjet za upis u prvu, odnosno u drugu, godinu preddiplomskoga stručnog studija te specijalističkoga diplomskoga stručnog studija sukladno odlukama visokih učilišta proveden je u ljetnome roku u srpnju i u jesenskome roku u rujnu 2017. godine. U ljetnome roku taj je ispit polagalo 14 pristupnika, a u jesenskome roku 15 pristupnika.

Centar je u 2017. godini započeo s izradom standardiziranoga ispita za provjeru znanja iz hrvatskoga jezika na razini C (najviša razina ZEROJ-a *Akcijskoga plana u području reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2016. do 2018. godine*). U izradi toga ispita, Centar je do sada izradio nacrt standardiziranoga ispita za

provjeru znanja hrvatskoga jezika na razini C. Dovršetak ovoga ispita kao i njegova primjena planira se za 2018. godinu.

Projekt *Izrada i provedba ispita iz hrvatskoga jezika kao stranoga ili kao inoga jezika* povezana je sa strateškim ciljem Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 2.2. *Razviti i primijeniti standardizirane mjerne instrumente* i 2.3. *Razviti sustav nacionalnih ispita i ostalih oblika vanjskoga vrednovanja odgojno-obrazovnih ishoda*.

8

**Međunarodna istraživanja
u obrazovanju**

8.1. IEA/ICCS 2016

Sažetak

Svrha je međunarodnoga istraživanja građanskoga odgoja i obrazovanja u različitim zemljama istražiti načine na koje su mladi ljudi spremni preuzeti ulogu građana u 21. stoljeću. Istraživanje uključuje ispitivanje znanja učenika u području građanstva, ispitivanje volje učenika za uključivanje u teme u području građanstva, ispitivanje stavova učenika povezanih s pitanjima u području građanstva i ispitivanje širega konteksta tema iz područja građanstva. Tijekom školske godine 2015./2016. građanski odgoj i obrazovanje uveden je kao međupredmetna tema u sve osnovne i srednje škole Republike Hrvatske te kao eksperimentalni izborni program za osme razrede osnovnih škola. Ovo istraživanje omogućit će bolji uvid u kompetencije učenika te u njihovo buduće društveno djelovanje.

U istraživanju provedenome 2016. godine sudjelovalo je 24 obrazovna sustava s više od 94 000 učenika, 37 000 učitelja i 3800 osnovnih škola. U Hrvatskoj je ispit znanja, upitnik za učenike i dodatni europski upitnik za učenike ispunilo oko 4000 učenika osmih razreda. Također, u istraživanju je sudjelovalo oko 3000 učitelja koji izvode nastavu u osmim razredima i 176 ravnatelja osnovnih škola.

U studenome 2017. godine javnosti su predstavljeni rezultati istraživanja koji imaju za cilj pružiti bolje uvide u učenje i poučavanje u ovome području. Također, rezultati istraživanja pružaju mogućnost međunarodne komparacije i prostor za poboljšanje nacionalne metodologije uvođenja, provedbe i vanjskoga vrednovanja građanskoga odgoja i obrazovanja.

Rezultati

Glavno ispitivanje provedeno je u 178 osnovnih škola s područja cijele Hrvatske od 18. do 29. travnja 2016. godine. Sve škole uključene u glavno ispitivanje su javne, a u odabranome uzorku bili su učenici osmih razreda iz 229 razrednih odjela. Pripremljeno je osam inačica ispitnih knjižica za učenike, upitnik za učenike, dodatni europski upitnik za učenike te *on-line* upitnici za učitelje i ravnatelje (o školi). Međunarodna objava rezultata održala se 7. studenoga 2017. godine za sve zemlje sudionice. Više informacija o tome nalazi se na poveznici: <https://www.ncvvo.hr/medunarodna-istrazivanja/iccs/>

U svim zemljama sudionicama istraživanja ICCS 2016 u prosjeku je 3 % učenika postiglo razinu znanja ispod razine D, 10 % učenika postiglo je razinu D, 21 % učenika postiglo je razinu C, razinu B postiglo je 32 % učenika i razinu A postiglo je 35 % učenika. U Republici Hrvatskoj najveći broj učenika (40 %) postigao je razinu B, a više od trećine učenika postiglo je razinu A (36 %). Učenici iz Hrvatske nalaze se iznad prosjeka zemalja sudionica istraživanja ICCS-a s rezultatom od 531 boda. Istraživanjem je potvrđena povezanost razine znanja iz područja odgoja i obrazovanja učenika sa spolom i socioekonomskim statusom. Po pitanju stavova, učenici iz Hrvatske pokazali su manjak povjerenja u javne institucije – vladu, parlament i političke stranke te medije u odnosu na ostale zemlje. Također, učenici imaju iznadprosječan osjećaj

pripadnosti europskome identitetu kao i iznimno pozitivan stav prema Europskoj uniji. Općenito, većina učenika u svim zemljama sudionicama smatra poštivanje zakona, osiguranje gospodarskoga blagostanja obitelji i poštivanje tuđega mišljenja vrlo važnim odlikama dobrih građana.

U lipnju 2017. godine održan je u Zadru peti sastanak nacionalnih koordinatora ICCS-a 2016 koji je ujedno bio i posljednji sastanak provoditelja ispitivanja u aktualnome ciklusu.

Međunarodno istraživanje *ICCS 2016 / ICCS 2022* povezano je sa strateškim ciljem iz Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 3.3. *Jačati suradnju s međunarodnim institucijama u području ispitivanja i vrednovanja obrazovanja te provoditi najvažnija međunarodna istraživanja.*

8.2. OECD/PISA 2015

Sažetak

Međunarodno istraživanje OECD/PISA ispituje kompetencije petnaestogodišnjih učenika koji završavaju svoje obvezno obrazovanje te pruža informacije o kvaliteti osnovnoškolskoga obrazovanja i o tome u kojoj su mjeri učenici stekli kompetencije nužne za potpuno i aktivno sudjelovanje u današnjemu društvu. Šesti ciklus OECD-ova Programa za procjenu znanja i vještina učenika (OECD/PISA 2015) četvrti je ciklus realiziran u Republici Hrvatskoj. U tome je ciklusu po drugi put glavna ispitna domena bila prirodoslovna pismenost učenika, što je zemljama sudionicama omogućilo da utvrde jesu li promjene u njihovim obrazovnim sustavima dovele do promjena u postignućima učenika u odnosu na referentne točke postavljene u ciklusu OECD/PISA 2006 u kojemu je prirodoslovna pismenost učenika bila prvi put glavna ispitna domena. U ciklusu OECD/PISA 2015 su se također ispitivali matematička i čitalačka pismenost, a kao dodana vrijednost uvedena je domena suradničkoga rješavanja problema.

Kompetencije učenika ispitivale su se uz pomoć testova „papir-olovka” u prethodnim OECD/PISA-inim ciklusima. Budući da je uz pomoć takvih testova teško pratiti različite vrste razmišljanja učenika te korake i metode u rješavanju zadataka, kompetencije učenika u ciklusu OECD/PISA 2015 ispitivale su se na računalu. Ispitivanje na računalu ima brojne prednosti: bolju usklađenost između testova i razina postignuća svakoga pojedinog učenika, dodjeljivanje težih ili lakših zadataka učenicima ovisno o rezultatu koji su ostvarili u prethodnim pitanjima, precizniju analizu učenika s najboljim i najslabijim sposobnostima te bolje pokrivanje aspekata konceptualnoga okvira za svaku pojedinu ispitnu domenu, što je teško obuhvatiti testovima „papir-olovka”. Također, prednosti su interaktivno ispitivanje učenika, upotreba simulacija prirodoslovnih koncepata u ispitima te smanjenje operativnih troškova i vremena potrebnoga učenicima za rješavanje ispita. Rezultati OECD/PISA-ina istraživanja zbog svojih su ciljeva i obilježja važan pokazatelj kvalitete u međunarodnim i nacionalnim izvještajima, javnim raspravama i medijima. OECD/PISA pruža međunarodno usporedive pokazatelje o kompetencijama učenika u trima osnovnim područjima (čitalačkoj, matematičkoj i prirodoslovnoj pismenosti), kontekstualne pokazatelje o vezi između postignuća učenika i demografskih, socijalnih, ekonomskih i obrazovnih varijabla te pokazatelje trenda o promjenama u razinama i raspodjeli postignuća učenika. Ti se pokazatelji mogu upotrebljavati za vrednovanje kvalitete predtercijarnoga odgojno-obrazovnog sustava Republike Hrvatske u odnosu na obrazovne sustave ostalih zemalja sudionica, prepoznavanje dobrih i slabih točaka u predtercijarnome odgojno-obrazovnome sustavu Republike Hrvatske, postavljanje mjerljivih političkih ciljeva i donošenje smjernica obrazovne reforme, povezivanje nacionalnih istraživanja i OECD/PISA-e, praćenje napretka u međunarodnim okvirima na temelju pokazatelja o trendovima te za optimiziranje postojeće obrazovne politike (podatci o kompetencijama učenika i kontekstualni podatci mogu se upotrebljavati u identificiranju i razumijevanju različitih korelacija između određenih dimenzija postignuća učenika i niza čimbenika koji utječu na ta postignuća).

Rezultati

Rezultati ciklusa PISA 2015 objavljeni su početkom prosinca 2016. godine, ali taj ciklus istraživanja nastavio se i tijekom 2017. godine. U prvom je tromjesječju dovršeno nacionalno izvješće o rezultatima učenika Republike Hrvatske u trima ispitnim domenama. Izvješće je dopunjeno u svibnju poglavljem o blagostanju učenika, a u lipnju je tiskano i distribuirano svim osnovnim i srednjim školama te obrazovnim institucijama u državi. Cjelokupno izvješće *PISA 2015 – prirodoslovne kompetencije za život* objavljeno je i na mrežnoj stranicama nacionalnoga PISA centra www.pisa.hr.

Tematsko izvješće o rezultatima unutar inovativne domene suradničkoga rješavanja problema u ciklusu PISA 2015 OECD objavljeno je 21. studenoga 2017. godine te je stoga i nacionalno tematsko izvješće planirano za kraj 2017. godine.

Međunarodno istraživanje *OECD/PISA 2015* povezano je sa strateškim ciljem iz Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 3.3. *Jačati suradnju s međunarodnim institucijama u području ispitivanja i vrednovanja obrazovanja te provoditi najvažnija međunarodna istraživanja.*

8.3. OECD/PISA 2018

Sažetak

Istraživanje PISA – *Programme for International Student Assessment* je najveće svjetsko istraživanje u obrazovanju, a provodi se u okrilju Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj od 2000. godine u trogodišnjim ciklusima. Svrha je istraživanja pružanje informacija o kvaliteti osnovnoškolskoga obrazovanja i o tome u kojoj su mjeri učenici stekli kompetencije nužne za potpuno i aktivno sudjelovanje u današnjemu društvu. Međunarodno istraživanje OECD/PISA ispituje kompetencije petnaestogodišnjih učenika koji završavaju svoje obvezno obrazovanje. Ciljevi OECD-ova istraživanja su dobivanje međunarodno usporedivih podataka o kompetencijama učenika u trima osnovnim ispitnim domenama (čitalačkoj, matematičkoj i prirodoslovnoj pismenosti), dobivanje podataka o kontekstualnim čimbenicima koji utječu na obrazovne ishode anketiranjem učenika, roditelja i ravnatelja te praćenje trendova koji ukazuju na promjene u razinama i distribucijama postignuća učenika tijekom vremena. Osnovne zadaće istraživanja OECD/PISA su pružiti podršku zemljama sudionicama u pripremi učenika za život u 21. stoljeću, osigurati suradnju između zemalja sudionica pri definiranju i implementaciji obrazovnih ciljeva, politike i prakse, pokazati zemljama sudionicama koja je postignuća moguće ostvariti u obrazovanju na primjeru najuspješnijih obrazovnih sustava, pomoći vladama u postavljanju političkih ciljeva te u donošenju smjernica za obrazovnu reformu, procijeniti brzinu obrazovnoga napretka zemalja sudionica redovitim praćenjem u trogodišnjim ciklusima, olakšati donošenje političkih odluka na temelju drugih iskustava, spoznaja i praksa i pomoći zemljama sudionicama u optimizaciji postojeće obrazovne politike.

Međunarodno istraživanje OECD/PISA 2018 sedmi je ciklus istraživanja u kojemu je po treći put glavna ispitna domena čitalačka pismenost učenika. To će istraživanje omogućiti zemljama sudionicama, a tako i Republici Hrvatskoj da ustanove jesu li promjene u njihovim obrazovnim sustavima uzrokovale promjene u postignućima učenika u odnosu na referentne točke postavljene u ciklusu OECD/PISA 2000 u kojemu je čitalačka pismenost bila prvi put glavna ispitna domena.

Također, po prvi se puta uvodi inovativna domena procjene globalnih kompetencija koja se kao kroskurikularna kompetencija proteže kroz ostale tri ispitne domene, a jača se i povezivanje s OECD-ovim istraživanjem TALIS 2018. Procjena globalnih kompetencija se provodi na računalu i *online* anketiranjem školskih ravnatelja, a tiskani upitnik popunjavaju roditelji uzorkovanih učenika. Najveće prednosti ovakvoga oblika provedbe su interaktivno ispitivanje učenika, upotreba simulacija u ispitima te smanjenje operativnih troškova i vremena potrebnoga učenicima za rješavanje ispita. Istraživanje OECD/PISA je danas važan pokazatelj kvalitete obrazovnih sustava i obrazovnih politika. Zemlje sudionice koriste se dobivenim pokazateljima za otkrivanje slabih i dobrih točaka u svojim obrazovnim sustavima.

Rezultati

Tijekom 2017. godine dovršena je nacionalna prilagodba prijevod i verifikacija priručnika za školske koordinatore i ispitne administratore kao izvršna optička provjera i priprema prevedenih materijala za tisak. Provedene su završna optička provjera elektroničkih modula, testiranje i provjera međunarodnoga sistema za isporuku računalnih modula SDS-a (Student Delivery System.), kao i uzorkovanje učenika pojedine škole. Nakon kontaktiranja uzorkovanih škola u veljači je održan niz regionalnih edukativnih sastanaka sa školskim koordinatorima i ispitnim administratorima te je izrađen, tiskan i distribuiran informativni materijal za uzrokovane škole, učenike i roditelje. Također, završena je i cjelokupna organizacija ispitivanja na terenu (unajmljena prijenosna računala i kombi vozilo, izrađen plan ispitivanja po danima i osiguran smještaj ispitnih administratora).

Probno ispitivanje u ciklusu PISA 2018 je uspješno provedeno. Ispitni period trajao je od 6. ožujka do 14. travnja 2017. godine. U odabranome uzorku PISA procjene bio je po 51 učenik iz 40 srednjih škola, odnosno 2040 učenika i roditelja. Ispitano je 1867 učenika (91,5%), a anketirano je 1730 roditelja (84,8%), čime je u ispitivanju ostvarena visoka stopa odaziva.

Istovremeno s provedbom ispitivanja na terenu izvršena je priprema materijala za kodiranje i trening odabranih kodera nakon javnoga poziva. U svibnju je izvršeno konvertiranje odgovoraučenika u PDF datoteke za kodiranje u OSS-u (programu za kodiranje), a kodiranje odgovora učenika završeno je sredinom svibnja 2017. godine. U tome su procesu sudjelovali vanjski suradnici : 8 profesora hrvatskoga jezika, 4 profesora prirodoslovne grupe predmeta i 3 profesora matematike.

Unos podataka iz upitnika za roditelje završen je početkom lipnja 2017. godine, a potom je nacionalna baza poslana na međunarodnu provjeru i daljnje analize. Podatci dobiveni probnim ispitivanjem poslužit će za psihometrijsku analizu zadataka i pripremu glavnoga istraživanja PISA 2018.

Probno ispitivanje u ciklusu PISA 2018 završeno je izradom nacionalnoga izvještaja u svrhu povratne informacije međunarodnome konzorcijumu te ažuriranjem sadržaja za nacionalnoj mrežnoj stranici (www.pisa.hr).

Tijekom 2016. godine kontinuirano su se ažuriral upute na nacionalnoj mrežnoj stranici, svakodnevno se komuniciralo s članovima međunarodnoga konzorcija i realizirani su međunarodni sastanci OECD/PISA-ina Upravnoga vijeća (PGB-a) i nacionalnih projektnih menadžera (NPM-a) te sastanci međunarodnoga treninga za kodiranje pitanja otvorenoga tipa.

Kroz objave relevantnih podataka u javnim medijima informirana je zainteresirana javnost, a stručna edukacija županijskih voditelja, učitelja i nastavnika osnovnih i srednjih škola, s ciljem diseminacije PISA pokazatelja iz prethodnih ciklusa te približavanja konceptualnoga pristupa PISA projekta u svrhu primjene i unapređivanja nastavnih strategija, ostvarena je održavanjem seminara.

Međunarodno istraživanje *OECD/PISA 2018* povezano je sa strateškim ciljem iz Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 3.3. *Jačati suradnju s međunarodnim institucijama u području ispitivanja i vrednovanja obrazovanja te provoditi najvažnija međunarodna istraživanja.*

8.4. OECD/TALIS 2018

Sažetak

Republika Hrvatska uključena je u treći ciklus OECD-ova istraživanja TALIS 2018 o stavovima učitelja o učenju i poučavanju. Europska komisija sufinancirala je djelomično svim članicama Europske unije nastavak sudjelovanja u istraživanju OECD/TALIS 2018. Time je otvorena mogućnost proširivanja istraživanja na srednjoškolske nastavnike (ISCED 3) te su u odabranome uzorku ispitanika Republike Hrvatske u ovome OECD/TALIS ciklusu osim učitelja predmetne nastave i ravnatelja osnovnih škola bili uključeni i srednjoškolski nastavnici i ravnatelji.

Ciljevi OECD-ova istraživanja TALIS 2018 su prikupljanje valjanih i međunarodno usporedivih podataka o stavovima učitelja predmetne nastave i srednjoškolskih nastavnika u Republici Hrvatskoj, njihovim uvjetima rada, njihovoj stručnoj pripremljenosti, njihovome stručnom usavršavanju, načinu njihova praćenja i napredovanja te strategijama poučavanja kojima se koriste u nastavi te prikupljanje valjanih i međunarodno usporedivih podataka o načinima upravljanja školom kao i o školskome okruženju, metodama poučavanja u školama u Republici Hrvatskoj.

Rezultati istraživanja OECD/TALIS mogu pridonijeti sustavnome uvidu u procese učenja i poučavanja iz perspektive učitelja, srednjoškolskih nastavnika i ravnatelja te mogu biti uporište za donošenje odluka na razini obrazovne politike. Podatci prikupljeni u istraživanju mogu poslužiti za sekundarne analize koje omogućuju daljnja istraživanja na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Rezultati

U pripremnoj fazi za provedbu probnoga istraživanja odabran je uzorak škola i uzorak ispitanika (učitelja, nastavnika i ravnatelja). Školskim koordinatorima su poslane upute i priručnici o načinu provedbe probnoga ispitivanja, tiskan je informativni letak i distribuiran svakom ispitaniku uz informaciju o pristupu *online* anketi i osobnoj zaporci. Također, pripremljena je baza podataka za unos ispitanika i odgovora onih ispitanika koji su željeli tiskani upitnik. U veljači 2017. godine provedeno je probno ispitivanje tijekom kojega se svakodnevno pratila stopa odaziva i tjedno izvještavalo međunarodni konzorcij. U istraživanju je uzorkovano po 20 učitelja/nastavnika iz svake od 34 osnovne i 15 srednjih škola te ravnatelji/ce uzorkovanih škola. Na ISCED 2 razini sudjelovalo je 32 ravnatelja i 626 predmetnih učitelja, što čini 86 % u odnosu na 728 uzorkovanih. Na ISCED 3 razini sudjelovalo je 85,5 % ispitanika (242 od mogućih 312 srednjoškolskih nastavnika i svega 13 ravnatelja). Unatoč graničnoj stopi odaziva probno ispitivanje je uspješno realizirano i do kraja godine je nastavljena suradnja s konzorcijem na psihometrijskoj analizi i prilagodbama ispitnoga instrumentarija za glavno ispitivanje u idućoj godini.

Kontinuirano se surađivalo s OECD-ovim Sekretarijatom za obrazovanje, a naročito u prvoj polovici godine. Realizirano je sudjelovanje na planiranom sastanku nacionalnih voditelja. No, na sjednici Upravnog vijeća istraživanja TALIS 2018,

na kojeme su razmotrene i donijete odluke o daljnjemu razvoju ispitnoga instrumentarija i provedbi ispitivanja, nije sudjelovao predstavnik Republike Hrvatske. Međunarodno istraživanje *OECD/TALIS 2018* povezano je sa strateškim ciljem iz Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 3.3. *Jačati suradnju s međunarodnim institucijama u području ispitivanja i vrednovanja obrazovanja te provoditi najvažnija međunarodna istraživanja.*

8.5. IEA/e-TIMSS 2019

Sažetak

Međunarodnim istraživanjem trendova u znanju matematike i prirodoslovlja (TIMSS) ispituju se znanja i vještine učenika u matematici i prirodoslovlju na međunarodnoj razini. Istraživanje TIMSS provodi se svake četiri godine u četvrtim i/ili osmim razredima osnovnih škola te u četvrtim razredima srednjih škola. Istraživanje se temelji na trima sadržajnim domenama za svako područje i na trima kognitivnim domenama (činjeničnomu znanju, primjeni znanja i zaključivanju). Sadržajne domene odnose se na gradivo koje se ispituje, a u matematici su to domene brojeva, geometrijskih oblika i mjerenja te prikaza podataka, dok su u prirodoslovlju to domene znanosti o životu, fizičkih znanosti i znanosti o Zemlji. U istraživanju se osim ispitnih knjižica primjenjuju i upitnici za učenike, roditelje, učitelje i ravnatelje kojima se prikupljaju podatci o sredstvima za učenje kod kuće, školskome okruženju, metodama poučavanja, kurikulumu, školskoj i razrednoj klimi pogodnoj za učenje i općim socioekonomskim pokazateljima. Istraživanje TIMSS provodi se već 20 godina, a njegovi rezultati pokreću promjene u obrazovnim politikama s ciljem poboljšanja odgojno-obrazovnih sustava diljem svijeta. U posljednjemu provedenom ciklusu, TIMSS 2015. sudjelovalo je 60 zemalja među kojima je po drugi puta sudjelovala i Republika Hrvatska.

Rezultati koje su učenici Republike Hrvatske postigli u drugome ciklusu istraživanja TIMSS 2015. godine statistički su značajno bolji od rezultata koje su učenici postigli u prvome ciklusu istraživanja TIMSS 2011. godine i u matematici i u prirodoslovlju. Imajući u vidu nedovoljnu zastupljenost nekih matematičkih i prirodoslovnih tematskih cjelina na nastavi u odnosu na tematske cjeline koje se ispituju u istraživanju TIMSS, može se zaključiti da su ostvareni rezultati učenika u prethodnim ciklusima iznimno dobri te da su učenici u Republici Hrvatskoj uspješni u svim kognitivnim domenama, posebice u zaključivanju.

U aktualnome ciklusu istraživanja TIMSS 2019 u Republici Hrvatskoj je 2017. godine, kao dio pripreme prijelaza na e-sustav ispitivanja, provedeno pilot-istraživanje eTIMSS 2019 – istraživanje podudarnosti zadataka. Osnovni cilj njegove provedbe bila je provjera istovjetnosti rezultata zadataka u uvjetima klasičnoga ispitivanja (papir-olovka) i u uvjetima e-ispitivanja (ispitivanje na tabletima i računalima) te, prema potrebi, prilagodba ispitnih zadataka, popratnih materijala i sustava za elektronički način ispitivanja.

Rezultati

Provedbi pilot-istraživanja eTIMSS 2019 prethodile su aktivnosti pripreme koje su obuhvaćale uzorkovanje škola, komunikaciju s ravnateljima i koordinatorima te pripremu i distribuciju istraživačkoga materijala. Pilot-istraživanje eTIMSS 2019 provedeno je od 10. do 23. svibnja 2017. godine. U istraživanju je sudjelovalo 830 učenika četvrtih razreda iz 18 osnovnih škola i to u oba načina ispitivanja, klasičnom (papir – olovka) te u e-ispitivanju. Zaključci pilot-istraživanja prezentirani su na

radnom sastanku nacionalnih koordinatora – ispitivanje istih sadržaja korištenjem dviju različitih metoda rezultira nešto boljim rezultatima u klasičnom načinu ispitivanja, dok su e-ispitivanjem postignuti nešto slabiji rezultati. Ovakav rezultat izraženiji je za područje matematike, nego prirodoslovlja.

U projektnim aktivnostima eTIMSS 2019 slijedi planiranje i provedba probnoga ispitivanja u proljeće 2018. godine.

Međunarodno istraživanje *IEA/e-TIMSS 2019* povezano je sa strateškim ciljem iz Operativnog plana Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2017. – 2021.) 3.3. *Jačati suradnju s međunarodnim institucijama u području ispitivanja i vrednovanja obrazovanja te provoditi najvažnija međunarodna istraživanja.*

9

**Ostale djelatnosti Nacionalnoga centra
za vanjsko vrednovanje obrazovanje**

9.1. Aktivnosti iz Operativnoga plana Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja 2017. – 2021.

Sažetak

U 2016. godini Centar je nastavio na Strategiju razvoja Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja 2016. – 2020. (u daljnjemu tekstu: Strategija) izradio *Operativni plan Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja 2017. – 2021.* (u daljnjemu tekstu: Operativni plan). Strategija se zasniva na zakonima i dokumentima koji proizlaze iz strateških dokumenata Europske unije i Republike Hrvatske u području obrazovanja te na dosadašnjim programima i izvještajima, anketiranome uzorku dionika odgojno-obrazovnog sustava i samovrednovanju djelatnika Centra. U Strategiji su osim misije, vizije i vrijednosti Centra definirane tri skupine strateških ciljeva. Prva skupina strateških ciljeva odnosi se na zadržavanje i jačanje autonomije Centra kao jedinstvene institucije u državi koja se bavi vanjskim vrednovanjem predtercijarnoga odgoja i obrazovanja, a koju je moguće očuvati i ojačati nužnim promjenama zakonske regulative, reorganizacijom ustroja institucije i proširivanjem temeljne djelatnosti s ciljem samoodrživosti. Druga skupina strateških ciljeva obuhvaća aktivnosti nužne za proširenje temeljne djelatnosti Centra s ciljem osnaživanja odgojno-obrazovnog sustava i povratnoga utjecaja na odgojno-obrazovni sustav. Treća skupina strateških ciljeva odnosi se na zadaće Centra vezane uz predlaganje mjera za unapređivanje odgojno-obrazovnog sustava i utjecaj na donošenje političkih odluka temeljenih na egzaktnim pokazateljima vanjskoga vrednovanja.

Ciljevi su izrade dugoročnoga strateškog plana rada Centra određivanje temeljnih vrijednosti, misije, vizije i strateških ciljeva te osnaživanje djelatnika za samovrednovanje, suradnju i strateško planiranje. Operativni plan izradilo je 27 timova (gotovo svi djelatnici Centra) sastavljenih od 4 do 14 članova i od voditelja tima. Taj dokument obuhvaća dugoročno planiranje ostvarenja 27 strateških ciljeva Centra s razrađenim aktivnostima, određenim nositeljima aktivnosti i sudionicima, definiranim indikatorima uspješnosti, rokovima potrebnim za provedbu pojedinih aktivnosti, potrebnim resursima te prepoznatim rizicima. Također, za svaki je strateški cilj navedena korelacija s ostalim strateškim ciljevima Centra kao i ciljevima Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014).

Rezultati

U 2017. godini započelo je usklađivanje i planiranje aktivnosti na godišnjoj razini na temelju Operativnoga plana. Program rada Centra za 2017. godinu djelomično je usklađen s Operativnim planom, a obuhvaća većinu strateških ciljeva planiranih Operativnim planom za navedeno razdoblje. Sukladno izvještavanju o uspješnosti realizacije godišnjega Programa rada Centra za 2017. godinu prati se i uspješnost realizacije strateških ciljeva Operativnoga plana.

9.2. Implementacija sustava upravljanja kvalitetom i informacijskom sigurnošću

Sažetak

Za svaku je organizaciju potrebno razviti i implementirati sustav upravljanja kvalitetom i informacijskom sigurnošću. Uspostava takvoga sustava smanjuje mogućnost pojavljivanja pogrešaka i ostalih nepravilnosti u radu i poslovnim procesima, što povećava učinkovitost.

Sustav upravljanja kvalitetom temelji se na normi ISO 9002 koja se odnosi na kontrolu kvalitete (opisivanje procesa, postavljanje mjerljivih pokazatelja tijekom procesa, nadzor procesa, analiziranje i izvještavanje) te na normi ISO 27001 koja je međunarodni standard za upravljanje informacijskom sigurnošću.

Rezultati

Tijekom 2017. godine održani su sastanci kojima je bio cilj utvrditi snimku stanja, opis zadaća Centra, zakonski okvir u kojemu Centar djeluje, a definirani su i poslovni procesi vezani uz pripremu i provedbu državne mature.

Tijekom radionica izrađene su mape poslovnih procesa: izrada ispitnih materijala, prijava na ispite državne mature učenika/kandidata, pakiranje ispitnih materijala i isporuka na škole, prijem ispitnih materijala na škole/ispitne centre, provedba ispita u školama/ispitnim centrima, bodovanje i objava privremenih rezultata, objava rezultata i izdavanje svjedodžaba/potvrda. Također, opisani su poslovni procesi i izrađene mape poslovnih procesa sustava NISPVU za koje su odgovorni KING d.o.o. i Fakultet elektrotehnike i računarstva. Izrađena je shema informacijskoga sustava te opisane sigurnosne procedure sustava NISpVU u CARNetu, a izrađen je dokument pojmovnik i popis kratica kao i dokument snimke stanja informatičke infrastrukture Centra. Svi dokumenti objedinjeni su u dokumentu koji opisuje poslovne procese državne mature i informacijsku sigurnost.

No, u Centru nije izrađen popis uloga i njihov opis, kao ni popis osoba s ovlastima za svaku od njih, kako onih iz Centra tako i onih izvan njega, tj. FER-a, CARNet-a i KING-a. To i dalje predstavlja ogromnu opasnost za sigurnost aplikacije SRDM i NISpVU. Ovo je tim više aktualno jer se državna matura provodi kroz obje aplikacije koje još nisu sasvim odijeljene, a niti su funkcije i ovlasti jasno definirane.

Ispitni koordinatori u školama i Centar za pripremu i provedbu državne mature koriste aplikaciju SRDM. Ispitni koordinatori u školama u aplikaciji SRDM imaju podatke i mogućnost rada isključivo za školu u kojoj su imenovani ispitnim koordinatorom. Budući da u aplikaciji SRDM nije moguća verifikacija dokumenata registriranih kandidata (kandidati koji su srednje obrazovanje završili prije 2010. godine, kandidati iz sustava obrazovanja odraslih i kandidati iz inozemstva), Centar za verifikaciju dokumenta u cijelosti koristi sustav NISpVU.

Dovršena je analiza procesa i informacijskoga sustava i ažurirana je dokumentacija informatičke infrastrukture Centra prema trenutnome stanju vezanom za hardversku infrastrukturu, mreže, uređaje i licence.

Izvršena su snimanja i ažurirana je podloga za razvoj projektnoga zadatka za izgradnju i razvoj Nacionalnoga sustava ispitivanja.

9.3. Upravljanje dokumentima

Sažetak

Upravljanje dokumentima odnosi se na skeniranje ulaznih dokumenata u neki od standardnih grafičkih formata (Word dokument, običan tekst, slikovni zapis) i njihovo skladištenje u središnju relacijsku bazu podataka u obliku priloga, na raspodjelu poslova referentima s rokovima završetka posla, na povezivanje predmeta (mogućnost logičkoga povezivanja ili spajanja više predmeta i njihovih priloga), na pojednostavljeno zaprimanje i obradu predmeta (referent obrađuje predmet na osobnome računalu uz pomoć standardnih alata *MS Office – MS Word, Excel, PowerPoint* itd.), na kontrolu i nadzor obrade predmeta (na razini organizacijske jedinice i tvrtke u cjelini moguće je pratiti predmet – u kojoj se organizacijskoj jedinici predmet nalazi, koji ga referent obrađuje itd.), na otpremu i arhiviranje predmeta nakon završetka obrade, na izradu izvješća s brojčanim pokazateljima za određeno vremensko razdoblje na razini Centra, organizacijskih jedinica i referenata i to prema vrstama predmeta i prema načinu obrade i okončanja postupka, na klasifikaciju ulaznih, izlaznih i internih akata, na usmjeravanje i/ili otpremu evidentiranih akata na obradu, na evidenciju statusa akata (evidentiran, u obradi, završen, storniran i arhiviran), na klasifikaciju oznaka i urudžbeni broj (izbornici klasifikacijskih oznaka i vrsta ustanova uređeni su prema podacima iz Pravilnika o jedinstvenim klasifikacijskim oznakama i brojčanim oznakama stvaratelja i primatelja akata s nužnim promjenama prema današnjoj organizaciji javne uprave), na podršku (programsko rješenje podržava postojeće stanje u ustanovi i preslikava ga uz pomoć šifra i to prema tipu organizacijskih jedinica – uprava, odjel itd.) i prema njihovim lokacijama te na posebno označavanje akata (prema stupnju povjerljivosti akt može imati posebnu oznaku – poslovna tajna, samo za internu upotrebu).

Rezultati

U Centru su registrirani svi pisani i elektronički dokumenti. Tim dokumentima ne mogu pristupiti neovlaštene osobe, već samo korisnici koji imaju pravo pregledavanja dokumenata. Promjene u dokumente mogu unijeti samo korisnici koji imaju pravo mijenjati dokumente. Svaka je promjena dostupna svim korisnicima na mreži. Klasifikacijska oznaka i urudžbeni broj generiraju se automatski pri pohrani dokumenata u bazu. Evidentiran je tijek dokumenata unutar organizacije i zabilježena je svaka promjena statusa dokumenata.

Upravljanje dokumentima omogućit će jednostavnije pregledavanje dokumenata i podići će razinu osiguravanja tajnosti podataka u dokumentima.

9.4. Sudjelovanje Centra u Erasmus + projektu WeldChance

Centar je od 2017. godine postao pridruženi partner Erasmus+ Weld Chance projekta (KA2 No 2016-1-HR01-KA202-022187). Projekt traje od 1. rujna 2016. do 31. kolovoza 2018. godine. Koordinator projekta je Učilište Uljanik – Ustanova za obrazovanje odraslih, Pula, Hrvatska, a ostali partneri na projektu su Industrijsko-obrtnička škola, Slavonski Brod, Hrvatska; KONČAR Metalne konstrukcije, Zagreb, Hrvatska; European Federation for Welding, Joining and Cutting (EWF), Porto Salvo, Portugal; IIS PROGRESS la società del Gruppo IIS (Istituto Italiano della Saldatura), Genova, Italija; CESOL, Asociación Española de Soldadura y Tecnologías de Unión, Madrid, Španjolska.

Jedan je od ciljeva projekta izrada inovativnih europskih kurikuluma za elektrolučne postupke zavarivanja. Radi se o kurikulumima za zanimanja Elektrolučni zavarivač 2 i Elektrolučni zavarivač 3. što odgovara 2. i 3. razini Europskoga kvalifikacijskog okvira (EQF). Jedna je od aktivnosti projekta priprema Okvira za vanjsko vrednovanje ishoda učenja stečenih formalnim, neformalnim i informalnim obrazovanjem zavarivača zbog čega je Centar i uključen u projekt.

U 2017. godini, predstavnici Centra sudjelovali su u sljedećim aktivnostima projekta: na sastanku partnera projekta 6. i 7. travnja 2017. godine u Zagrebu, na sastanku radne skupine za vanjsko vrednovanje u Centru 21. rujna 2017. godine, na sastancima konzorcija partnera u Genovi, Italija, 2. i 3. listopada 2017. godine, na sastanku radne skupine za vanjsko vrednovanje u Centru 17. studenoga 2017. godine te na sastancima konzorcija partnera u Porto Salvo, Portugal, 12. – 14. prosinca 2017. godine.

9.5. Ostale aktivnosti

U 2017. godini Prijedlog Modela licenciranja ravnatelja odgojno-obrazovnih ustanova (izrađen tijekom 2016. godine) preveden je na engleski jezik i upućen na međunarodnu recenziju. Usporedno s međunarodnom recenzijom, započeto je planiranje i dorade prijedloga Standarda zanimanja i Standarda kvalifikacije. U prosincu 2017. godine prva međunarodna recenzija dostavljena je u Centar.

Skupina stručnjaka imenovana u Centru izradila je opći model za certificiranje strukovnih kvalifikacija u kojemu je postavljen okvir za certificiranje. U tome su okviru razrađene uloge institucija, uloge pojedinih dionika, organizacija prijave i postupak certificiranja. U listopadu 2017. godine, Centar je započeo s postupcima razvoja stručno-teorijskih ispita za kvalifikaciju Tehničar za računalstvo (razina 4.2.) i za kvalifikaciju Prodavač (razina 4.1.) te s postupcima razvoja praktičnoga ispita za kvalifikaciju *Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege* (razina 4.2.). Javni pozivi za članove triju stručnih radnih skupina objavljeni su na mrežnoj stranici, a nakon postupka odabira objavljene su odluke o imenovanju članova stručnih radnih skupina. U prosincu 2017. godine pripremljene su radne inačice specifikacija za stručno-teorijski ispit za kvalifikaciju Tehničar za računalstvo i kvalifikaciju Prodavač te radna inačica specifikacije za praktični dio ispita iz Zdravstvene njege za kvalifikaciju Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege, što predstavlja izradu prvoga standardiziranog ispita vještina u Republici Hrvatskoj.

9.6. Edukacijska djelatnost

Stručni skupovi za ravnatelje osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova

Državni stručni skup *Cjelovito vanjsko vrednovanje – poticaj unapređivanju kvalitete predtercijarnoga obrazovanja*

Državni stručni skup na temu *Cjelovito vanjsko vrednovanje kao poticaj unapređivanja kvalitete obrazovanja* u organizaciji Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja održan je u Opatiji 20., 21. i 22. veljače 2017. godine. Izlagači i teme izlaganja bili su:

1. Buljan Culej, Jasminka: Publikacija Europske komisije: Pregled obrazovanja i osposobljavanja u 2016. godini
2. Jukić, Maja: Strateški ciljevi Centra i mjere njihova ostvarivanja
3. Gladović, Antonia: Erasmus+ kao instrument jačanja kvalitete obrazovanja
4. Vranković, Biljana: Preduvjeti provedbe vanjskog vrednovanja škola
5. Bezinović, Petar: Vanjsko vrednovanje škola
6. Staničić, Stjepan: Doprinos ravnatelja kvaliteti škole ili učeničkoga doma – važnost licenciranja ravnatelja
7. Jukić, Maja; Kovač Vesna; Mihaljević, Nikica; Hitrec, Suzana; Banović, Ljubica i Prskalo, Vlado: Okrugli stol – važnost licenciranja ravnatelja
8. Zadelj, Zlatko: Izazovi državne mature nakon sedam godina provedbe
9. Ćurković, Natalija: Državna matura: kojim putem dalje ići?
10. Fugosi, Sanja i Gjeri Robić, Natalija: Nacionalni ispiti: jačanje odgovornosti i unapređenje kvalitete odgojno-obrazovnog sustava
11. Elezović, Ines i Batur, Matija: Vanjsko vrednovanje eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikulumata i programa strukovnih gimnazija
12. Jukić, Maja i Tomčić, Tihomir: Certificiranje strukovnih kvalifikacija
13. Horvatić, Sanja; Pavić Šimetin, Ivana i Pekeć Knežević, Mira: Inkluzija u vanjskome vrednovanju
14. Vranković, Biljana i Vuk, Ružica: Rezultati vanjskoga vrednovanja iz Geografije – indikator ujednačenoga regionalnog razvoja Republike Hrvatske?
15. Peranić, Mario i Galović, Tomislav: Povijest na državnoj maturi
16. Marković, Nenad; Preočanin, Tajana i Radanović, Ines: Usvojenost prirodoslovnih kompetencija kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje: rezultati istraživanja
17. Elezović, Ines; Spajić-Vrkaš, Vedrana; Romić, Snježana i Pažur, Monika: Građanski odgoj i obrazovanje
18. Buljan Culej, Jasminka: Međunarodno istraživanje TIMSS 2015 – prikaz nacionalnih rezultata

19. Braš Roth, Michelle: PISA 2015: rezultati hrvatskih učenika u međunarodnome i nacionalnom kontekstu
20. Braš Roth, Michelle: Kontekstualni okvir OECD/PISA pokazatelja
21. Buljan Culej, Jasminka; Antulić, Sandra; Pavlić, Josipa i Halusek, Vlado: TIMSS 2015 – mogućnosti primjene rezultata za unapređenje kvalitete odgoja i obrazovanja
22. Elezović, Ines: Predstavljanje baza podataka prikupljenih istraživačko-znanstvenom djelatnošću Centra: mogućnosti suradnje
23. Jukić, Maja: Zaključci i zatvaranje skupa

Sudjelovanja na ostalim stručnim skupovima za ravnatelje osnovnih i srednjih škola

1. Vranković, Biljana: Vanjsko vrednovanje i samovrednovanje škola – integrativni pristup osiguravanju kvalitete rada škola, ŽSV ravnatelja Šibensko-kninske županije, 17. svibnja 2017., Brodarica
2. Tadić, Danijela i Vranković, Biljana: Područja vrednovanja u modelu vanjskoga vrednovanja škola – prijedlog nacionalnoga modela (radionica), ŽSV ravnatelja Šibensko-kninske županije, 17. svibnja 2017., Brodarica
3. Jukić, Maja: Aktualnosti iz Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Stručni skup za ravnatelje osnovnih škola, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 23. listopada 2017., Bol na Braču
4. Jukić, Maja: Aktualnosti iz Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Stručni skup za ravnatelje srednjih škola, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 7. studenoga 2017., Vodice

Stručni skupovi za učitelje i nastavnike osnovnih i srednjih škola

1. Braš Roth, Michelle: PISA 2015 rezultati i unapređivanja nastave biologije temeljem tih pokazatelja, predavanje i dvije radionice, Stručni skup za učitelje biologije osnovnih škola Grada Zagreba i Zagrebačke županije, 9. siječnja 2017., Zagreb
2. Jukić, Maja: Aktualnosti iz Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Stručni skup za učitelje i nastavnike geografije, Hrvatsko geografsko društvo, 10. siječnja 2017., Zagreb
3. Vranković, Biljana: Vanjsko vrednovanje obrazovnih postignuća iz Geografije i promjene u ispitu državne mature iz Geografije, ŽSV geografa Dubrovačko-neretvanske županije, 28. siječnja 2017., Dubrovnik
4. Vranković, Biljana: Načela i smjernice za sastavljanje zadataka višestrukoga izbora i zadataka uz grafičke priloge iz Geografije (interaktivno predavanje), ŽSV geografa Dubrovačko-neretvanske županije, 28. siječnja 2017., Dubrovnik
5. Vranković, Biljana i Vuk, Ružica: Izrada pisane provjere znanja i rasprava (radionica), ŽSV geografa Dubrovačko-neretvanske županije, 28. siječnja 2017., Dubrovnik

6. Vranković, Biljana i Grofelnik, Hrvoje: Vanjsko vrednovanje obrazovnih postignuća iz Geografije i promjene u ispitu državne mature iz Geografije, ŽSV geografa Primorsko-goranske županije, 13. travnja 2017., Rijeka
7. Vranković, Biljana: Načela i smjernice za sastavljanje zadataka višestrukoga izbora i zadataka uz grafičke priloge iz Geografije (interaktivno predavanje), ŽSV geografa Primorsko-goranske županije, 13. travnja 2017., Rijeka
8. Vranković, Biljana i Vuk, Ružica: Izrada pisane provjere znanja i rasprava (radionica), ŽSV geografa Primorsko-goranske županije, 13. travnja 2017., Rijeka
9. Braš Roth, Michelle: Rezultati hrvatskih petnaestogodišnjaka u ciklusu PISA 2015, ŽSV učitelja razredne nastave Sisačko-moslavačke županije, 3. svibnja 2017., Sisak
10. Braš Roth, Michelle: Prirodoslovna pismenost – rezultati PISA istraživanja, ŽSV učitelja Biologije, 3. srpnja 2017., Zagreb
11. Gjeri Robić, Natalija i Peranić, Mario: Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest – s primjerima zadataka iz ispita Povijesti na državnoj maturi, Županijsko stručno vijeće nastavnika povijesti osnovnih i srednjih škola Brodsko-posavske županije, 8. prosinca 2017., Slavonski Brod
12. Vranković, Biljana; Tretinjak, Ira i Vuk, Ružica: Školska pisana provjera znanja – teorija i praksa, edukacija na NV Gimnazije Petra Preradovića Virovitica, 18. prosinca 2017., Virovitica
13. Gjeri Robić, Natalija i Peranić, Mario: Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest – s primjerima zadataka iz ispita Povijesti na državnoj maturi, Županijsko stručno vijeće nastavnika povijesti u gimnazijama Grada Zagreba i Zagrebačke županije, 19. prosinca 2017., Zagreb

Stručni skupovi za ispitne koordinate državne mature

Stručni skupovi za ispitne koordinate državne mature – priprema provedbe DM

Stručni skupovi za ispitne koordinate održani su od 16. do 25. svibnja 2017. godine u Metkoviću, Splitu, Rijeci, Osijeku i Zagrebu.

1. Zadelj, Zlatko i Smoljić, Mirjana: Pripreme za organizaciju i provedbu ispita državne mature u školskoj godini 2016./2017.
2. Horvatić, Sanja: Pripreme za organizaciju i provedbu ispita državne mature u školskoj godini 2016./2017. za učenike koji ispitima pristupaju uz prilagodbu ispitne tehnologije

Stručni skup za ispitne koordinate koji su prvi put u školskoj godini 2017./2018 imenovani ispitnim koordinatorima za školsku godinu 2017./2018.

Stručni skup za ispitne koordinate koji su prvi put u školskoj godini 2017./2018 imenovani ispitnim koordinatorima za školsku godinu 2017./2018. održan je 6. studenoga 2017. godine. Na edukaciji predstavljena je aplikacija za rad i ispitni koordinatori upoznati su s Pravilnikom o polaganju državne mature i pravilima koje propisuje Centar. Ispitni koordinatori educirani su o ispravnome postupanju učenika u školi tijekom prijave i provedbe ispita državne mature.

1. Zadelj, Zlatko i Smoljić, Mirjana: Pripreme za organizaciju i provedbu ispita državne mature u školskoj godini 2017./2018.
2. Papić, Antonija: Pravo učenika na prilagodbu ispitne tehnologije.

Stručni skupovi za ispitne koordinate državne mature

Stručni skupovi za ispitne koordinate održani su od 14. do 24. studenoga 2017. godine u Splitu, Rijeci, Osijeku i dvije edukacije u Zagrebu.

1. Zadelj, Zlatko i Smoljić, Mirjana: Pripreme za organizaciju i provedbu ispita državne mature u školskoj godini 2016./2017.
2. Papić, Antonija: Pripreme za organizaciju i provedbu ispita državne mature u školskoj godini 2016./2017. za učenike koji ispite pišu uz prilagodbu ispitne tehnologije

Stručni skupovi za PISA školske koordinate i ispitne administratore

Stručni skupovi za ravnatelje uzorkovanih škola, imenovane školske koordinate i ispitne administratore održani su u veljači 2017. godine u Zagrebu:

1. Braš Roth, Michelle: Priprema i organizacija provedbe PISA 2015 testiranja
2. Braš Roth, Michelle i Markočić Dekanić, Ana: Primjena SDS softvera i trening za provedbu testiranja prema priručniku za ispitne administratore

Edukacije za vanjske suradnike Centra

Edukacija za članove stručnih radnih skupina iz materinskih, stranih i klasičnih predmeta

Edukacija članova stručnih radnih skupina za izradu ispita državne mature iz materinskih, stranih i klasičnih predmeta održana je u Nacionalnome centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja 16. prosinca 2017. godine. Izlagači i teme izlaganja bili su:

1. Zadelj, Zlatko: Pozdravni govor
2. Tretinjak, Ira: Predstavljanje Priručnika za rad stručnih radnih skupina
3. Ćurković, Natalija i Fulgosi, Sanja: Obrazovni ishodi u kontekstu ispitivanja jezičnih vještina
4. Tretinjak, Ira: Ispitivanje vještine čitanja, radionica

Edukacija za „kritičke prijatelje“ u sklopu pilot-projekta *Vanjsko vrednovanje osnovnih škola i gimnazija*

Edukacija „kritičkih prijatelja“ u sklopu projekta *Vanjsko vrednovanje osnovnih škola i gimnazija* održana je u Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja 16. prosinca 2017. godine. Izlagači su bili dr. sc. Petar Bezinović, voditelj projekta te vanjski suradnici Suzana Hitrec, prof. i Tomislav Reškovic, prof. Teme izlaganja bile su:

1. Predstavljanje projekta: konceptualni okvir i model, područja kvalitete; ciljevi, etape i vremenik
2. Uloga kritičkih prijatelja u projektu
 - a) generalna podrška unapređivanju kapaciteta škola za osiguravanje kvalitete;
 - b) specifična podrška procesu samovrednovanja;
 - c) iniciranje i facilitiranje evaluacije modela od strane tima za kvalitetu, prikupljanje i strukturiranje povratnih informacija o primjerenosti modela
3. Rasprava o ulozi kritičkih prijatelja (očekivanja, razjašnjavanje uloge, provjera razumijevanja ciljeva projekta)
4. Definiranje etapa, ciljeva i aktivnosti (broj posjeta školi, periodi između dva posjeta školi)
5. Organizacijska, financijska i ostala pitanja

Sudjelovanje na webinaru Entrepreneurial learning in practice, u okviru EE-HUB projekta

Djelatnice Centra sudjelovale su na webinaru Entrepreneurial Learning in Practice, u okviru EE-HUB projekta 28. travnja. 2017. godine. Teme webinara su: Introductory remarks / About the EE-HUB project, Panelists' presentations and Documentary Movie i Questions and answers; discussion.

Djelatnice Centra prezentirale su sljedeće teme:

1. Jukić, Maja: National Centre for External Evaluation of Education – Presentation Of the institution
2. Elezović, Ines: External evaluation of entrepreneurial contents in croatian secondary education (pilot study)
3. Jukić, Maja: Strategic role of NCEEE and its Further steps regarding key competences including education for Entrepreneurship

Izlaganja na radnim sastancima prilikom suradnje s nacionalnim i inozemnim institucijama iz obrazovanja

Posjet obrazovnih stručnjaka iz Bosne i Hercegovine

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja posjetili su obrazovni stručnjaci iz Bosne i Hercegovine. Studijski posjet trajao je tri dana (21., 22. i 23. ožujka 2017. godine). Sudjelovalo je 15 sudionika iz različitih dijelova Bosne i Hercegovine (Sarajeva, Banje Luke, Bihaća, Tuzle, Goražda, Širokoga Brijega, Zenice, Orašja,

Travnika, Livna i Mostara). U sklopu studijskoga posjeta održani su sastanci s djelatnicima Centra i profesorima XV. gimnazije iz Zagreba s kojima su sudionici razmijenili korisne informacije o pripremi i provedbi ispita državne mature. Teme izlaganja bile su:

1. Jukić, Maja: Upoznavanje s Centrom i ulogom Centra u sustavu obrazovanja Republike Hrvatske
2. Zadelj, Zlatko: Općenito o državnoj maturi u Republici Hrvatskoj
3. Fulgosi, Sanja: Priprema ispitnih materijala (testova, kataloga)
4. Vranković, Biljana: Priprema ispitnih materijala za tisak
5. Horvatić, Sanja: Prilagodba ispitne tehnologije
6. Marković, Nenad i Mamić, Hilarija: Logistika
7. Kirigin, Borana: Financije
8. Golubić, Martina: Obrada ispitnih materijala (OCR, učitavanje podataka, arhiviranje) i baze podataka, obrada rezultata
9. Tretinjak, Ira: Ocjenjivanje i izvještavanje o rezultatima državne mature
10. Peranić, Mario: Rad sa stručnim radnim skupinama, recenzentima, prevoditeljima, ocjenjivačima

Cilj studijskoga posjeta bio je upoznavanje s ulogom i značenjem državne mature u odgojno-obrazovnome sustavu Republike Hrvatske; upoznavanje s djelatnostima Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja i njegovom ulogom u odgojno-obrazovnome sustavu Republike Hrvatske; upoznavanje s pripremom i provedbom ispita državne mature; razgovor s nastavnicima XV. gimnazije u Zagrebu o državnoj maturi i razgovor s bivšim učenicima koji su položili ispite državne mature i upisali studij te s učenicima koji 2017. godine trebaju polagati ispite državne mature.

Posjet obrazovnih stručnjaka iz Mongolije

Obrazovni stručnjaci iz Mongolije posjetili su Centar 24. svibnja 2017. godine. Posjet Republici Hrvatskoj dio je europskoga projekta Podrška Europske unije tehničkomu i strukovnomu osposobljavanju Mongolije (European Union's Support to Mongolia's Technical and Vocational Training Sector). Sastanku je prisustvovalo 13 obrazovnih stručnjaka iz Mongolije. Teme radnoga sastanka bile su reforma sustava strukovnoga obrazovanja i osposobljavanja, osiguravanje kvalitete, razvoj kvalifikacijskoga okvira, rad sektorskih vijeća te razmjena dobrih praksa. Na sastanku ravnateljica Centra održala je predavanje:

1. Jukić, Maja: National Centre for External Evaluation of Education – institution presentation

Posjet obrazovnih stručnjaka iz Srbije

Obrazovni stručnjaci iz Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja Republike Srbije posjetili su Centar 11. listopada 2017. godine. Izlagači i teme izlaganja bili su:

1. Vranković, Biljana: Uvodno o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja
2. Vuk, Ružica: O konceptu Cjelovite kurikularne reforme u Hrvatskoj
3. Gjeri Robić, Natalija: Okvir za vrednovanje procesa i ishoda učenja u sklopu Cjelovite kurikularne reforme
4. Pustahija Musulin, Danijela: Novi strukovni kurikulumi na osnovi HKO metodologije, postupak odobravanja udžbenika i priprema nastavnika za nove obrazovne paradigme i nove strukovne sadržaje
5. Batur, Matija: Vanjsko vrednovanje eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma

Sastanak stručnjaka za osiguranje kvalitete obrazovanja iz regije i susjednih zemalja Republike Hrvatske

Drugi sastanak stručnjaka za osiguravanje kvalitete obrazovanja iz regije u organizaciji ERSEE-a i uz potporu KulturKontakt Austria održan je u Zagrebu 8. studenoga 2017. godine. Domaćin je bio Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Izlagači i teme izlaganja bili su:

1. Jukić, Maja: Croatian Centre for the External Evaluation of Education
2. Šarić, Tina: Education Reform Initiative of SEE, Director
3. Aila Korpi, Aila; Goman, Jani: Existing practices of quality management mechanisms – Finland
4. Gordana Čaprić, Gordana: Peer learning – exchanges of practices – Serbia
5. Jukić, Maja: Peer learning – exchanges of practices – Croatia
6. Janić, Mike: IT system to support the implementation and analysis of national examinations
7. Janić, Mike: Potentials of the system to support internal operations of institutions
8. Janić, Mike: Potentials of the system to support internal and external evaluation processes
9. Šarić, Tina: Presentation of the Action plan for the Regional Network of Experts in QA

Ostala stručna i znanstvena predavanja

1. Jemeršić, Ružica i Marković, Nenad: *Učenje otkrivanjem – temelj usvajanja prirodoslovnih kompetencija u predtercijarnom obrazovanju*; Proljetna škola Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora: Profesionalni razvoj usmjeren na zahtjeve i stresne zadatke odgojitelja, učitelja i stručnih suradnika, HPKZ, 27. – 29. ožujka 2017., Opatija

2. Jukić, Maja: *Fizika na državnoj maturi i strateška uloga Centra pri razvoju ispita*, XIII. Hrvatski simpozij o nastavi fizike, *Suvremeni kurikulum i nastava fizike*, 19. travnja 2017., Zadar
3. Jukić, Maja: *Okrugli stol: Državna matura i nacionalni kurikulum – međuodnos i posljedice*, XIII. Hrvatski simpozij o nastavi fizike, *Suvremeni kurikulum i nastava fizike*, 19. travnja 2017., Zadar
4. Jukić, Maja; Zadelj, Zlatko i Ćurković, Natalija: *Državna matura – gdje smo i kamo idemo – Okrugli stol* Matice hrvatske, Matica hrvatska, 3. svibnja 2017., Zagreb
5. Jukić, Maja: *Elements of QA (what is quality assured) and dominant approach existing in Croatia; Self-evaluation process, external evaluation of knowledge, external evaluation of institutions, inspection; Relevant actors, roles and responsibilities and cooperation among them; Categories of evaluation, implementation, support, feedback, measuring of progress, common challenges, strengths, improvements (to be) made*. Regional meeting of experts in Quality Assurance in General Education, ERI SEE, 25. svibnja 2017., Beograd
6. Batur, Matija; Elezović, Ines i Jukić, Maja: *Frameworking the divide: How teachers view students differently according to the program they attend*. Paper presented at 13th Conference of the European Sociological Association (Un)Making Europe: Capitalism, Solidarities, Subjectivities, Research Network Sociology of Education, Athens, Greece, Programme Book, pp. TBC., 29. kolovoza – 2. rujna 2017., Atena
7. Jemeršić, Ružica i Malkoč, Marijo: *Neki aspekti istraživanja razlikovne gramatike u nastavi hrvatskog jezika*, 11. Dani osnovnih škola Splitsko-dalmatinske županije prema kvalitetnoj školi; Znanstveni skup s međunarodnom suradnjom od znanosti do učionice, 6. listopada 2017. godine, Split
8. Gjeri Robić, Natalija: *Okvir za vrednovanje procesa i ishoda učenja u sklopu Cjelovite kurikularne reforme*, NCVVO; posjet obrazovnih stručnjaka iz Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja Republike Srbije, 11. listopada 2017. godine, Zagreb
9. Jemeršić, Ružica i Mandić, Božica: *Poduzetništvo u nastavi; Inovativnost, kreativnost, poduzetnost u odgojno-obrazovnom sustavu; Međunarodno znanstveno-stručna konferencija*, 19. listopada 2017., Zadar
10. Jukić, Maja; Farnell, T. i Elezović, Ines: *Umrežavanjem do jačanja učenja za poduzetništvo u Europi: Hrvatska kao dio Europske mreže učenja za poduzetništvo (EE-HUB)*. Međunarodna konferencija o učenju za poduzetništvo – ICEL 2017 *Inovacije i poduzetništvo: digitalne kompetencije i poduzetnička znanja*, 26. listopada 2017., Zagreb
11. Braš Roth, Michelle: *Financijska pismenost i opismenjavanje mladih*, predavanje na javnoj tribini Svjetskog saveza mladih Hrvatske u sklopu projekta *Jačanje kapaciteta udruga za društveno zagovaranje*, Hrvatsko katoličko sveučilište 12. prosinca 2017., Zagreb

Predstavljanje publikacija u izdanju Centra

Tijekom 2017. godine u organizaciji Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja predstavljene su publikacije koje su rezultat rada na pojedinim projektima. Na predstavljanju publikacija održana su broja izlaganja djelatnika Centra i vanjskih suradnika.

Predstavljanje publikacije i izvješća *Projekt nacionalni ispiti iz matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.: rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika*

Predstavljanje publikacije i izvješća *Projekt Nacionalni ispiti iz Matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.: Rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika* održano je 1. lipnja 2017. godine u prostorijama Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Urednica publikacije je Natalija Gjeri Robić. Izlagači i teme izlaganja bili su:

1. Gjeri Robić, Natalija: O izvješću „*Projekt Nacionalni ispiti iz Matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.: Rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika*“
2. Zadelj, Zlatko: Sadržaji ispitivanja iz Matematike u sklopu projekta *Nacionalni ispiti iz Matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.*
3. Žitnik, Zoran: Rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika iz Matematike u sklopu projekta *Nacionalni ispiti iz Matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.*

Predstavljanje *Priručnika za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest*

Predstavljanje *Priručnika za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest* održano je 20. listopada 2017. godine u Nacionalnome centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Urednica publikacije je Natalija Gjeri Robić. Autori su priručnika Natalija Gjeri Robić, Miroslav Šašić, Karolina Ujaković i Mario Peranić. Priručnik se bavi pitanjima izrade zadataka višestrukoga izbora u kontekstu razvoja ispita i osiguravanja njihove kvalitete. Priručnik je namijenjen učiteljima Povijesti, ali i učiteljima drugih nastavnih predmeta i suradnicima Centra, a može biti korištan tijekom sastavljanja i osiguravanja kvalitete ispitnih zadataka različitih razina kognitivnih procesa, kao i prilikom sastavljanja i osiguranja kvalitete samih ispita.

Predstavljanje publikacije *Novi horizonti strukovnoga obrazovanja, izvještaj vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma*

Predstavljanje publikacije *Novi horizonti strukovnoga obrazovanja, izvještaj vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma* održano je 25. listopada 2017. godine u Novinarskome domu u Zagrebu. Urednik publikacije je Matija Batur. Izlagači i teme izlaganja bili su:

1. Elezović, Ines i Batur, Matija: Metodologija istraživanja

2. Fulgosi, Sanja: Rezultati sadržajne analize
3. Batur, Matija: Rezultati anketnoga istraživanja
4. Vranković, Biljana: Rezultati terenskoga istraživanja
5. Jukić, Maja: Zaključci vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma

Predstavljanje rezultata IEA Međunarodnoga istraživanja građanskoga odgoja i obrazovanja – ICCS 2016

Predstavljanje rezultata IEA Međunarodnoga istraživanja građanskoga odgoja i obrazovanja – ICCS 2016 održano je 7. studenoga 2017. godine u Nacionalnome centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Urednica publikacije je Ines Elezović. Izlagači i teme izlaganja bili su:

1. Elezović, Ines: Provedba i metodologija ICCS-a 2016 u Republici Hrvatskoj
2. Elezović, Ines: Građanska znanja učenika osmih razreda (rezultati)
3. Spajić-Vrkaš, Vedrana; Pažur, Monika i Rukavina, Izvor: Građanski stavovi učenika osmih razreda (rezultati)
4. Bajkuša, Mario i Crnobrnja Miljković, Tajana: Europski upitnik za učenike (rezultati)
5. Šahović Žabka, Jasmina i Lisska, Maja: Stavovi učitelja osnovnih škola i građanski odgoj i obrazovanje u praksi (rezultati)
6. Romić, Snježana: Stavovi ravnatelja osnovnih škola i građanski odgoj i obrazovanje u praksi – rezultati
7. Spajić-Vrkaš, Vedrana: Osvrt na rezultate ICCS 2016

Predstavljanje publikacije *Prvi koraci na putu prema kvaliteti:*

Samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja

Predstavljanje publikacije *Prvi koraci na putu prema kvaliteti: Samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja* održano je 19. prosinca 2017. godine u Novinarskome domu u Zagrebu. Uz autorice publikacije dr. sc. Sandru Antulić i Sonju Pribela-Hodap, univ. spec. psych. publikaciju je predstavila recenzentica izv. prof. dr. sc. Lidija Vujičić, dekanica Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

9.7. Izdavačka djelatnost

U 2017. godini Centar je objavio sedam autorskih knjiga, dva izvještaja, jednu knjižicu sažetaka sa stručnog skupa i jedno poglavlje u knjizi.

Autorske knjige:

1. Braš Roth, M., Markočić Dekanić, A. i Markuš Sandrić, M. (2017): *PISA 2015 – Prirodoslovne kompetencije za život*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.
2. Žitnik, Z. (2017): *Projekt nacionalni ispiti iz matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.: rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.
3. Gjeri Robić, N.; Šašić, M.; Ujaković, K. i Peranić, M. (2017): *Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.
4. Anđelić, V.; Batur, M.; Elezović, I.; Fulgosi, S.; Jukić, M.; Nikolaus, V.; Šabić, J.; Vranković, B.; Vrgoč, D. i Zvjerković, G. (2017): *Novi horizonti strukovnog obrazovanja, izvještaj vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikulumata*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.
5. Elezović, Ines (ur.) (2017): *IEA Međunarodno istraživanje građanskog odgoja i obrazovanja – ICCS 2016, Okvir provedbe istraživanja*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.
6. Antulić Majcen, S. i Pribela-Hodap, S. (2017): *Prvi koraci na putu prema kvaliteti: Samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.
7. Matoić, I.; Tretinjak, I.; Bosnić, Y.; Bodin Petrov, B.; Korda, M.; Vranković, B.; Crnobrnja Miljković, T.; Peranić, M.; Knežević, A.; Zadelj, Z.; Fulgosi S. i Ćurković, N. (2017): *Priručnik za stručne radne skupine koje izrađuju ispite državne mature*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Izvještaji:

1. Tretinjak, I.; Zadelj, Z. i Smoljić M. (2017): *Izvještaj o provedbi i rezultatima državne mature 2016. godine*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.
2. Tretinjak, I.; Puljko, R.; Ćurković, N.; Korda, M.; Zadelj, Z.; Smoljić M. (2017): *Izvještaj o provedbi i rezultatima državne mature 2017. godine*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Knjiga sažetaka:

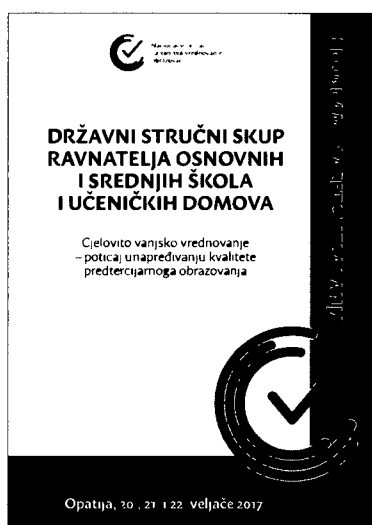
1. Državni stručni skup ravnatelja osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova pod nazivom *Cjelovito vanjsko vrednovanje – poticaj unapređivanju kvalitete predtercijarnoga obrazovanja* – Knjižica sažetaka, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Poglavlje u knjizi:

1. Pirie, Ian; Abebe, Rediet; Jukic, Maja; Nurkka, Annikka; Ristimäki, Kari; Kolhinen, Johanna & Aurén, Hilla: Audit of Metropolia University of Applied Sciences 2017, FINEEC. Finland

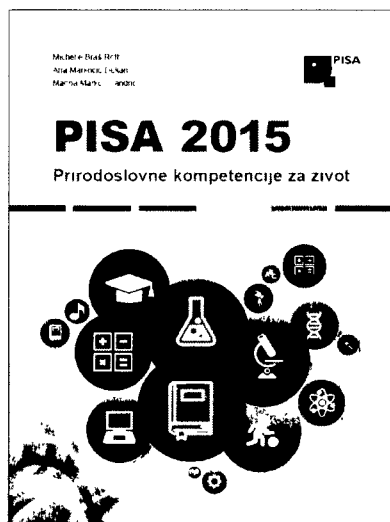
Sažetci publikacija:

1. Državni stručni skup ravnatelja osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova pod nazivom *Cjelovito vanjsko vrednovanje – poticaj unapređivanju kvalitete predtercijarnoga obrazovanja* – Knjižica sažetaka, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb, 2017.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja organizirao je Državni stručni skup ravnatelja osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova pod nazivom *Cjelovito vanjsko vrednovanje – poticaj unapređivanju kvalitete predtercijarnoga obrazovanja*, a održao se je 20., 21. i 22. veljače 2017. godine. Za tu prigodu izdana je knjižica sažetaka u kojoj se nalazi program skupa i sažetci izlaganja. Cilj je skupa bio informirati ravnatelje osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova te ostale dionike odgojno-obrazovnog sustava o aktivnostima i rezultatima rada Centra u protekle dvije godine te najaviti projekte kojima će Centar nadalje razvijati vanjsko vrednovanje.

2. Braš Roth, M., Markočić Dekanić, A., Markuš Sandrić, M. (2017):
PISA 2015 – Prirodoslovne kompetencije za život, Nacionalni centar
 za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Istraživanje PISA 2015 šesti je ciklus Međunarodnoga programa za procjenu znanja i vještina učenika (Programme for International Student Assessment), najvećega istraživanja u obrazovanju na svijetu koje je 1997. godine pokrenula Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) s ciljem prikupljanja međunarodno usporedivih podataka o znanju i vještinama petnaestogodišnjih učenika. Ispitivanje učenika po prvi put provedeno je isključivo na računalima u svim ispitnim domenama. U istraživanju sudjelovale su 72 zemlje, a ukupno je testirano 540 000 učenika koji predstavljaju oko 29 milijuna petnaestogodišnjih učenika u zemljama sudionicama. U Republici Hrvatskoj testirano je 5809 petnaestogodišnjih učenika iz

158 srednjih i 2 osnovne škole. Ovo izvješće donosi rezultate i analizu postignuća učenika iz Republike Hrvatske na nacionalnoj i međunarodnoj razini u prirodoslovnoj pismenosti kao glavnome ispitnom području te u čitalačkoj i matematičkoj pismenosti kao sporednim ispitnim područjima. Osim znanja i vještina učenika u trima ispitnim područjima, izvješće donosi i kontekstualne podatke o učenicima, njihovim obiteljima, školama koje pohađaju i uvjetima učenja i poučavanja, tijeku njihova školovanja, stavovima prema učenju i navikama učenja, motivaciji, interesima, zadovoljstvu životom, korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije i druge podatke.

3. Žitnik, Z. (2017): *Projekt nacionalni ispiti iz matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.: rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Urednica publikacije *Projekt nacionalni ispiti iz matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.: rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika* je Natalija Gjeri Robić, a autor je Zoran Žitnik. Publikaciju je recenzirao Josip Šabić. Centar je od 2011. do 2014. godine provodio projekt *Nacionalni ispiti iz Matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT 2011. – 2014.)*. U sklopu projekta provedena su ispitivanja s ciljem detaljne procjene razine matematičkih znanja i vještina učenika osmih razreda osnovne škole. Probna ispitivanja pojedinih sadržajnih područja iz Matematike provedena su između 2011. i 2013. godine, a cjeloviti standardizirani ispit za provjeru i praćenje dostignute razine znanja iz

Matematike proveden je 2014. godine. U sklopu izvješća koje je predstavljeno javnosti 2017. godine prikazani su postignuti ciljevi projekta koji se prvenstveno odnose na standardizaciju ispita i zadataka iz Matematike te na postignuća učenika osmih razreda na provedenim ispitivanjima. Osim navedenoga, u izvješću su prikazani i rezultati analize popratnih upitnika za učenike i roditelje koji su bili primijenjeni u sklopu ispitivanja. Izvješće je namijenjeno nastavnicima Matematike te ostalim dionicima odgojno-obrazovnog sustava kako bi bili upoznati s rezultatima provedenoga projekta i ispitivanja.

Publikacija je dostupna na poveznici:

<https://www.ncvvo.hr/wp-content/uploads/2017/06/Izvjescje-NI-OS-MAT-finale-web.pdf>

4. Gjeri Robić, N.; Šašić, M.; Ujaković, K.; Peranić, M. (2017): *Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Urednica publikacije *Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest* je Natalija Gjeri Robić, a autori su Natalija Gjeri Robić, Miroslav Šašić, Karolina Ujaković i Mario Peranić. Publikaciju su recenzirali dr. sc. Mladenko Domazet, dr. sc. Gordan Ravančić i Svjetlana Vorel.

Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest bavi se pitanjima izrade zadataka višestrukoga izbora u kontekstu razvoja ispita i osiguravanja njihove kvalitete. Priručnik sadrži šest poglavlja. U prvome, uvodnome poglavlju objašnjene su sastavnice zadataka višestrukoga izbora te prednosti i nedostaci koji se povezuju uz ovaj tip zadatka.

U drugome poglavlju opisan je način izrade zadataka višestrukoga izbora u procesu izrade i analize ispita. U trećemu poglavlju prikazane su smjernice za izradu zadataka višestrukoga izbora te primjeri dobro i loše postavljenih zadataka višestrukoga izbora s obzirom na smjernice. U četvrtome poglavlju Priručnika prikazani su zadatci različitih razina kognitivnih procesa koji su bili primijenjeni u ispitima državne mature iz Povijesti. U poglavlju su također objašnjene i na primjerima zadataka iz ispita Povijesti na državnoj maturi prikazane psihometrijske analize koje se rade nakon provedbe ispita. Osim primjera zadataka iz državne mature koji su prikazani u Priručniku, postoje i druge mogućnosti za ispitivanje zadatcima višestrukoga izbora. Stoga su u petome poglavlju prikazani primjeri zadataka koji se također mogu koristiti u unutarnjemu i vanjskomu vrednovanju. U zaključnome, šestome poglavlju sumirane su smjernice za izradu zadataka višestrukoga izbora, ali i za izradu ispita. Priručnik je namijenjen učiteljima Povijesti, ali i učiteljima drugih nastavnih predmeta i suradnicima Centra te im može biti koristan tijekom sastavljanja i osiguravanja kvalitete ispitnih zadataka različitih razina kognitivnih procesa, kao i prilikom sastavljanja i osiguranja kvalitete samih ispita.

Publikacija je dostupna na poveznici:

<https://s3-eu-central-1.amazonaws.com/hr-ncvvo-www-s3static/wp-content/uploads/2017/10/16121505/Prirucnik-za-izradu-zadataka-visestrukog-izbora-iz-povijesti-finale-web.pdf>

5. Anđelić, V.; Batur, M.; Elezović, I.; Fulgosi, S.; Jukić, M.; Nikolaus, V., Šabić, J.; Vranković, B.; Vrgoč, D.; Zvjerković, G. (2017): *Novi horizonti strukovnoga obrazovanja, izvještaj vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Urednik publikacije *Novi horizonti strukovnoga obrazovanja, izvještaj vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma* je Matija Batur, a autori su Vesna Anđelić, Matija Batur, Ines Elezović, dr. sc. Sanja Fulgosi, Maja Jukić, Vesko Nikolaus, Josip Šabić, dr. sc. Biljana Vranković, Dragica Vrgoč i Gordana Zvjerković.

Publikaciju su recenzirali doc. dr. sc. Teo Matković, Josip Šiklič, doc. dr. sc. Ružica Vuk i dr. sc. Slavica Žužić. U pogovoru su prikazani osvrti čelnika pojedinih ustanova iz područja obrazovanja u Republici Hrvatskoj te različiti pristupi i promišljanja o razvoju strukovnoga obrazovanja. Autori toga djela su: mr. sc. Sandra Bezjak i prof. dr. sc. Jasmina Havranek (AZVO), Maja Jukić (NCVVO), Jadranka Žarković-Pečenković (AZOO) i Mile Živčić (AZOO).

Publikacija *Novi horizonti strukovnoga obrazovanja* rezultat je vanjskoga vrednovanja novih strukovnih kurikuluma u srednjim strukovnim školama koje je proveo Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar). U koordinaciji Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih izrađeni su novi strukovni kurikulumi koji su se započeli eksperimentalno primjenjivati od školske godine 2013./2014., a koje je Centar vanjski vrednovao tijekom školske godine 2015./2016. Novi strukovni kurikulumi izrađeni su u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom (u daljnjemu tekstu: HKO) i do tada razvijenom metodologijom koja je podrazumijevala izradu standarda zanimanja na osnovi potreba tržišta rada i standarda kvalifikacija.

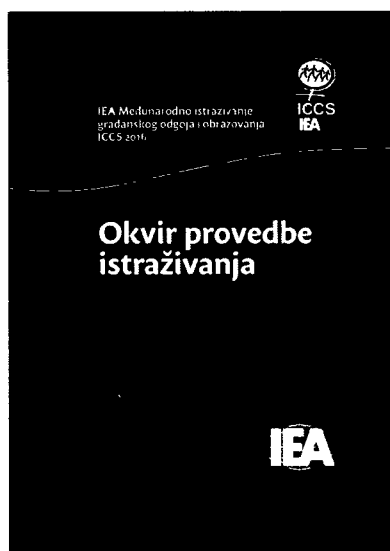
Knjiga je strukturirana u osam poglavlja. U uvodnome se dijelu daje pregled zakonskoga i strateškoga okvira strukovnih kvalifikacija koje su izrađene u suradnji sa svim dionicima sustava strukovnoga obrazovanja. Uz teorijski okvir pojma kurikuluma detaljno se iznose područja vrednovanja novih strukovnih kurikuluma. Vanjsko vrednovanje novih strukovnih kurikuluma uključivalo je niz kvalitativnih i kvantitativnih metoda istraživanja s naglaskom na pripremne i razvojne aktivnosti tijekom 2015. godine kao i provedbene aktivnosti tijekom 2016. godine koje su opisane u poglavlju *Metodologija vanjskoga vrednovanja novih strukovnih kurikuluma*. Rezultati sadržajne analize novih strukovnih kurikuluma treće je i najopsežnije poglavlje u kojemu su prikazane analize strukovnoga i općeobrazovnoga dijela strukovnih kurikuluma s aspekta stručnih radnih skupina. U izvještajima strukovnoga dijela kurikuluma prikazane su sadržajne analize svake kvalifikacije zasebno,

dok izvještaj općeobrazovnoga dijela kurikuluma objedinjuje sadržajne analize svih predmeta. Za svaku se kvalifikaciju iznose zaključci o usklađenosti novih strukovnih kurikuluma s HKO-om i relevantnosti novih strukovnih kurikuluma u odnosu na struku i tehnološki napredak, te zaključci o uvjetima izvođenja nastave, sadržaju, obrazovnim ishodima i njihovoj operacionalizaciji u nastavi. U kontekstu provedbe novih strukovnih kurikuluma ispitivana su mišljenja učenika i nastavnika o pojedinim sastavnicama nastave poput nastavnih metoda i oblika rada, izvora za učenje i poučavanje, motivacije i ozračja na nastavi, stavova učenika o ostvarenosti obrazovnih ishoda i potrebnim promjenama te vrednovanju. Ti su rezultati objedinjeni u poglavlju *Rezultati anketnoga istraživanja učenika i nastavnika*. Tijekom provedbe vanjskoga vrednovanja novih strukovnih kurikuluma intervjuirani su ravnatelji i nastavnici odabranih škola o upoznatosti s kurikulumom, zadovoljstvu, motivaciji i zainteresiranosti ravnatelja, nastavnika, roditelja i učenika za novim kurikulumom, uvođenju, tijeku provedbe i nastavi novih strukovnih kurikuluma, usavršavanju nastavnika i potpori sustavu. Objedinjeni rezultati provedenih intervjua prikazani su u poglavlju *Rezultati terenskoga istraživanja*. U šestome poglavlju iznijeti su zaključci vanjskoga vrednovanja novih strukovnih kurikuluma, a u poglavlju *Procesi kontinuiranoga unapređenja novih strukovnih kurikuluma* navedene su daljnje smjernice. Relevantnost stečenih rezultata učenja moguće je ustanoviti istraživanjem usklađenosti kompetencija potrebnih tržištu rada i kompetencija stečenih obrazovanjem. Osmo je poglavlje Pogovor: *Doprinos ključnih obrazovnih institucija budućemu razvoju strukovnoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj*. U tome su dijelu prikazani različiti osvrti čelnika pojedinih ustanova iz područja obrazovanja u Republici Hrvatskoj te različiti pristupi i promišljanja o razvoju strukovnoga obrazovanja, ali s jednim zajedničkim nazivnikom, a to je unapređenje kvalitete strukovnoga obrazovanja za dobrobit svakoga učenika suradnjom Ministarstva znanosti i obrazovanja te svih institucija nadležnih za podršku odgoju i obrazovanju na nacionalnoj razini. Nadamo se da će ova publikacija pridonijeti jačanju svijesti sveukupne, a posebice obrazovne javnosti i dionika koji bi svakako trebali biti uključeni u promišljanja o razvoju sustava strukovnoga obrazovanja.

Iz *Predgovora* publikacije koja je dostupna na poveznici:

<https://s3-eu-central-1.amazonaws.com/hr-ncvvo-www-s3static/wp-content/uploads/2017/10/27135918/Novi-horizonti-strukovnoga-obrazovanja-finale-web.pdf>

6. Elezović, Ines (ur.) (2017): IEA Međunarodno istraživanje građanskog odgoja i obrazovanja – ICCS 2016, *Okvir provedbe istraživanja*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Urednica hrvatskog izdanja publikacije je Ines Elezović. Republika Hrvatska je 2016. godine u okviru svjetskog IEA-ina ICCS istraživanja prvi put provela istraživanje o tome u kojoj je mjeri usvojena građanska kompetencija kod učenika koji završavaju osnovnu školu. Ova publikacija detaljan je nacrt toga istraživanja. ICCS obuhvaća ispitivanje znanja, stavova i angažiranosti učenika 8. razreda osnovne škole u kojemu su u ovome ciklusu sudjelovala 24 obrazovna sustava. ICCS istraživanje slijednik je međunarodnoga istraživanja u ovome području (Six Subject Survey) provedenog 1971. godine u devet zemalja. Prvo suvremeno istraživanje građanskog odgoja i obrazovanja (CIVED) na svjetskoj razini provedeno je 1999. godine u 28

zemalja, a na temelju njega nakon deset godina uslijedio je i prvi ICCS 2009 ciklus istraživanja u 38 zemalja svijeta. Osnovni fokus ovoga istraživanja usmjeren je na percepciju mladih osoba u dobi od 13 do 15 godina o vlastitoj ulozi građana u razvijenim društvima 21. stoljeća. Kako bi se prikupili odgovarajući podatci, učenici su u svojim školama ispunjavali ispit i popratni upitnik za učenike. Za prikupljanje dodatnih podataka o kontekstu škole i lokalne zajednice, njihovi učitelji ispunjavali su upitnik za učitelje, a ravnatelji škola upitnik o školama. Sve zemlje sudionice provode ovo istraživanje prema zajedničkim procedurama, s jednakim i standardiziranim mjernim instrumentima i u otprilike isto vrijeme. Za opisanu sinkronizaciju procedura, koja je ujedno i temelj međunarodne usporedivosti rezultata, iznimno je važan jasan nacrt istraživanja, od čije objave do objavljivanja samih rezultata istraživanja u pravilu protekne i nekoliko godina. Inačica nacrt istraživanja na engleskom jeziku dostupna je od početka aktualnoga ciklusa, a inačica na hrvatskome jeziku dostupna je na mrežnoj stranici Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Riječ je o prijevodu dokumenta koji je u najvećemu dijelu ostao istovjetan izvorniku, uz nužne prilagodbe ili pojašnjenja.

Iz *Predgovora* publikacije koja je dostupna na poveznici:

https://s3-eu-central-1.amazonaws.com/hr-ncvvo-www-s3static/wp-content/uploads/2017/11/16143052/IEA_ICCS2016_Okvir-provedbe-istrazivanja_HRV-jezik.pdf

7. Antulić, S.; Pribela-Hodap, S. (2017): *Prvi koraci na putu prema kvaliteti: Samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

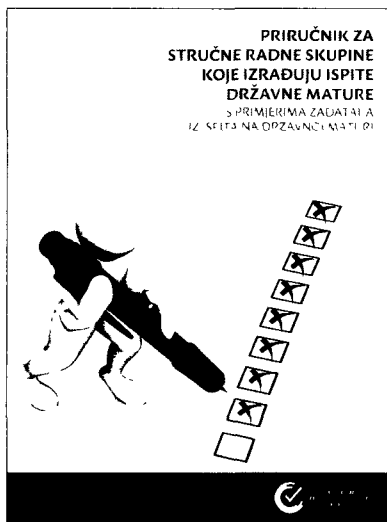

Autorice publikacije *Prvi koraci na putu prema kvaliteti: Samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja* su dr. sc. Sandra Antulić Majcen i Sonja Pribela-Hodap.

Publikacija *Prvi koraci na putu prema kvaliteti: Samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja* sadrži rezultate petogodišnje implementacije procesa samovrednovanja s naglaskom na iskustvima ustanova i primjerima dobre prakse prikupljenih od ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja uključenih u projekt *Samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja* (2011. – 2015.) Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Publikacija sadrži ključna teorijska

i metodološka polazišta, okvir samovrednovanja ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja te ključne nalaze implementacije procesa samovrednovanja u petogodišnjemu razdoblju. Uz rezultate, vrlo važno mjesto zauzimaju konkretni primjeri, iskustva ustanova u procesu samovrednovanja te smjernice za daljnji razvoj okvira samovrednovanja. Publikacija sadrži upitnike, obrasce i popratne materijale koji prate ključne faze procesa samovrednovanja, a namijenjeni su ustanovama ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja kao podrška u implementaciji procesa samovrednovanja. Publikacija je namijenjena svim ustanovama ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja, timovima za kvalitetu, stručnim djelatnicima, ali i ostalim djelatnicima ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja, roditeljima, studentima i stručnjacima iz područja ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja koji promišljaju i djeluju u smjeru unapređenja kvalitete ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja.

8. Matoić, I.; Tretinjak, I.; Bosnić, Y.; Bodin Petrov, B.; Korda, M.; Vranković, B.; Crnobrnja Miljković, T.; Peranić, M.; Knežević, A.; Zadelj, Z.; Fulgosi S.; Ćurković, N. (2017): *Priručnik za stručne radne skupine koje izrađuju ispite državne mature*, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb.

Urednice publikacije *Priručnik za stručne radne skupine koje izrađuju ispite državne mature* su Irena Matoić i Ira Tretinjak. Autori publikacije su: Irena Matoić, Ira Tretinjak, mr. sc. Yukari Bosnić, Bojana Bodin Petrov, Matea Korda, dr. sc. Biljana Vranković, Tajana Crnobrnja Miljković, Mario Peranić, Ana Knežević, Zlatko Zadelj, dr. sc. Sanja Fulgosi i dr. sc. Natalija Ćurković.

Priručnik je namijenjen stručnim radnim skupinama koje izrađuju ispite državne mature. Nužne strukturne i sadržajne promjene u ispitima državne mature određene su na temelju suvremenih trendova u ispitivanju znanja, promjena unutar hrvatskoga obrazovnog sustava te statističkih i psihometrijskih analiza rezultata ispita. Centar

je tijekom 2017. godine započeo s korištenjem detaljno razrađenih nacрта ispita kako bi se dodatno povećala kvaliteta ispita i osigurala standardizacija sadržaja ispitivanja. Povećan je i udio zadataka kojima se ispituju znanja viših kognitivnih razina u odnosu na zadatke kojima se ispituju činjenična znanja. Centar takvim pristupom nastoji potaknuti promjene u procesu učenja i poučavanja u školama, a time i promjene u cjelokupnome obrazovnome sustavu. Na taj bi se način podigla razina kvalitete nastave i razina znanja, vještina i kompetencija koje bi svaki učenik trebao steći na kraju svojega srednjoškolskog obrazovanja. S obzirom da kvaliteta zadataka izravno utječe na kvalitetu ispita, sve osobe uključene u izradu ispita trebaju slijediti osnovne smjernice izrade zadataka. S tim su ciljem izrađeni različiti priručnici vezani uz razvoj ispitnih materijala. Metodološki priručnik za predmetne stručne skupine (Ristić Dedić i Bezinović, 2005) napisan je neposredno prije uvođenja nacionalnih ispita u hrvatski odgojno-obrazovni sustav, a od 2013. godine ispiti državne mature izrađuju se prema Priručniku za rad stručnih radnih skupina (Chudy i sur., 2013). Nakon strukturnih i metodoloških promjena u izradi ispitnih materijala bilo je potrebno izraditi novo prošireno izdanje priručnika. Priručnik sadržava tri poglavlja. U prvome poglavlju navedene su zadaće stručnih radnih skupina. U drugome poglavlju objašnjene su temeljne pretpostavke za osiguravanje valjanosti ispita. U trećemu su poglavlju primjeri zadataka te njihove karakteristike dobivene psihometrijskim analizama. Primjeri zadataka preuzeti su iz provedenih ispita, a podijeljeni su prema predmetima u sedam skupina.

Publikacija je dostupna na poveznici:

<https://s3-eu-central-1.amazonaws.com/hr-ncvvo-www-s3static/wp-content/uploads/2017/12/18140601/Prirucnik-za-rad-strucnih-radnih-skupina-finale-web.pdf>

Izvještaji o provedbi i rezultatima državne mature 2016. i 2017. godine

Centar je krajem 2017. godine izdao i izvještaje o provedbi i rezultatima državne mature 2016. i 2017. godine. Urednice izvještaja su: Ira Tretinjak, dr. sc. Sanja Fulgosi i dr. sc. Natalija Ćurković, a autori Ira Tretinjak, Ružica Puljko, dr. sc. Natalija Ćurković, Matea Korda, Zlatko Zadelj i Mirjana Smoljić.

Izvještaji o provedbi i rezultatima državne mature dostupni su na poveznici:
<https://www.ncvvo.hr/kategorija/drzavna-matura/izvjestaji-drzavne-mature/>

9.8. Povjerenstvo za upravljanje podacima prikupljenim istraživačko-znanstvenim i projektnim aktivnostima Centra

Sažetak

Povjerenstvo za upravljanje podacima prikupljenim istraživačko-znanstvenim i projektnim aktivnostima Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Povjerenstvo za podatke) osnovano je početkom 2012. godine. Od studenoga 2017. godine djeluje u proširenom sastavu, a čine ga voditelj povjerenstva i četiri člana. Njegova osnovna zadaća je pružanje informacija i podataka korisnicima zainteresiranim za pisanje znanstvenih radova na temelju baza podataka koje posjeduje Centar. Povjerenstvo za podatke surađuje s Povjerenikom za informiranje i voditeljima znanstveno-istraživačkih projekata, ovisno o području za koje su točno podatci zatraženi. Do sada je prosječno zaprimano pet zamolba korisnika godišnje pri čemu se većina zamolba sadržajno odnosila na podatke o rezultatima pristupnika ispitima državne mature. Povjerenstvo za podatke obrađuje, a Informacijsko-računalni odjel isporučuje podatke za sve takve zahtjeve pri čemu se štite osobni podatci ispitanika prema važećoj svjetskoj i europskoj legislativi, nacionalnim zakonima i propisima te smjernicama Agencije za zaštitu osobnih podataka. Cilj je povećati iskoristivost podataka koje je Centar prikupio obavljajući svoju osnovnu djelatnost istraživanja u odgojno-obrazovnom sustavu.

Rezultati

Povjerenstvo za podatke je tijekom 2017. godine zaprimilo sedam zamolba tražitelja podataka koje su riješene pozitivno, a za dvije je zamolbe bilo potrebno pribaviti dodatne suglasnosti za korištenje predmetnih podataka. Sve zamolbe Centru su uputili vanjski tražitelji, među kojima su i dvije institucije (jedna agencija iz sustava odgoja i obrazovanja te jedan institut).

9.9. Komunikacija s medijima

Tijekom 2017. godine Centar je organizirao više stručnih skupova i predstavljanja rezultata projekata i publikacija zainteresiranoj javnosti.

U veljači 2017. godine Centar je organizirao Državni stručni skup ravnatelja osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova pod nazivom *Cjelovito vanjsko vrednovanje – politika unapređivanja kvalitete predtercijarnoga obrazovanja*. Cilj je skupa bio informirati ravnatelje osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova te ostale dionike odgojno-obrazovnog sustava o aktivnostima i rezultatima rada Centra u protekle dvije godine te najaviti projekte kojima će Centar nadalje razvijati vanjsko vrednovanje. Nakon sedam godina provedbe državne mature prikazana su dosadašnja iskustva i izazovi u budućnosti s obzirom na dobru međunarodnu praksu. Prikazali su se rezultati sadržajnih analiza ispita i rezultati vrednovanja novih kurikuluma i programa, dobra iskustva u pristupu s učenicima s prilagodbom ispitne tehnologije te svi podaci kojima Centar raspolaže i može pridonijeti istraživanju obrazovanja u Republici Hrvatskoj kao i rezultate međunarodnih istraživanja u obrazovanju. Predstavili su se prijedlozi četiriju novih projekata (pripremljeni za financiranje iz ESF-a) koji mogu značajno pridonijeti razvoju vanjskoga vrednovanja i kvaliteti obrazovanja. To su projekti koji se odnose na vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova, sveobuhvatni sustav ispitivanja, certificiranje strukovnih kvalifikacija i jačanje ravnateljske profesije.

Od 12. do 16. lipnja 2017. godine u Zadru je održan peti međunarodni sastanak nacionalnih koordinatora istraživanja ICCS 2016. Međunarodni partneri u organizaciji i provedbi petogodišnjeg sastanka IEA projekta ICCS 2016 bili su: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja u ulozi domaćina i međunarodnoga udruženja IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) iz Amsterdama i Hamburga, ACER (Australian Council for Educational Research) i LPS Roma (Laboratorio di Pedagogia sperimentale, University of Roma). Gosti na međunarodnome sastanku bili su i predstavnici Europske komisije. Sastanku su prisustvovali obrazovni stručnjaci iz tridesetak zemalja Europe i svijeta koje su uključene u provedbu istraživanja ICCS 2016. Sastanak su uz djelatnike Centra podržali i svečano otvorili predstavnici Ministarstva znanosti i obrazovanja te predstavnici Sveučilišta u Zadru.

U srpnju 2017. godine održana je konferencija za medije o provedbi i rezultatima ljetnoga roka državne mature u školskoj godini 2016./2017.

Tijekom 2017. godine Centar je organizirao promocije sljedećih publikacija: *Projekt nacionalni ispiti iz matematike u osmim razredima osnovnih škola (NI-OŠ-MAT) 2011. – 2014.: rezultati razvoja standardiziranoga ispita i prikaz postignuća učenika*, *Priručnik za izradu zadataka višestrukoga izbora iz nastavnoga predmeta Povijest – s primjerima zadataka iz ispita Povijesti na državnoj maturi*, *Novi horizonti strukovnoga obrazovanja*, *izvještaj vanjskoga vrednovanja eksperimentalne provedbe novih strukovnih kurikuluma*, *Prvi koraci na putu prema kvaliteti: Samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja*.

Početkom studenoga 2017. godine u prostorijama Centra održana je konferencija za medije na temu ICCS 2016 (međunarodnoga istraživanja građanskog odgoja i

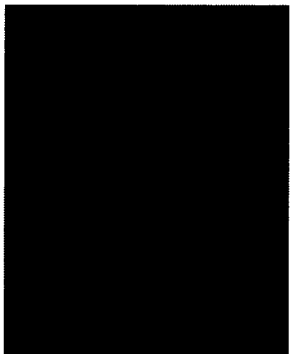
obrazovanja) . Predstavljena je provedba i metodologija istraživanja ICCS 2016 u Republici Hrvatskoj, rezultati učenika – građanska znanja i stavovi učenika osmih razreda, rezultati Europskoga upitnika za učenike, stavovi učitelja osnovnih škola o građanskome odgoju i obrazovanju te stavovi ravnatelja osnovnih škola o građanskome odgoju i obrazovanju. Podatci prikupljeni međunarodnim istraživanjem građanskoga odgoja i obrazovanja služe kao ključan i pouzdan izvor informacija istraživačima u obrazovanju i donositeljima politika u njihovim pokušajima da ispune Ishod 4.7 ciljeva održivoga razvoja (Goals for Sustainable Development – SDG) na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Tijekom 2017. godine uspostavila se suradnja glasnogovornika i djelatnika koji rade u odnosima s javnošću iz svih obrazovnih institucijama i Ministarstvu znanosti i obrazovanja. Centar kontinuirano obavještava javnost o svim aktivnostima putem mrežne stranice i odgovorima na upite medija. Ukupno je bilo oko 130 upita medija. Napravljeni su intervjui sa ravnateljicom Centra u Globusu, Jutarnjem listu, portalu Srednja.hr, Školskim novinama. O radu i značenju Centra u odgojno-obrazovnome sustavu pisalo se u i ostalim relevantnim dnevnim i tjednim tiskovinama: Jutarnjem listu, Večernjem listu, Nacionalu i 24 sata. Centar je u emisiji Index, koja se emitira na HRT-u, obavještavao pristupnike o svim važnim aktivnostima i datumima provedbe državne mature. Isto tako, emisija Indeks obrađivala je temu Građanskoga odgoja i obrazovanja u kojoj su sudjelovali stručnjaci iz Centra. Tijekom godine, Centar je sudjelovao u televizijskim i radijskim emisijama – na HRT: Dnevnik, na temu strukovnoga obrazovanja, N1 na temu te na Hrvatskome radiju i radio Sljemenu. Uoči provedbe ispita državne mature odgovoreno je na 60 pisanih upita (tiskovine: Jutarnji list, Novi list, Večernji list, Slobodna Dalmacija, elektronički portali: Indeks, T portal, Srednja.hr, Dalmacija news te HINA) vezanih uz statistiku prijavljenih ispita i broja pristupnika državne mature u školskoj godini 2016./2017. Napravljeni su prilozi za televizijske kuće HRT, NOVU TV i RTL te je snimljeno 19 radijskih izjava. Centar je tijekom 2017. godine ostvario dobru suradnju s medijima.

10

**Suradnja Nacionalnoga centra
za vanjsko vrednovanje obrazovanja
i ostalih institucija**

Centar je u 2017. godini osim suradnje s predškolskim ustanovama, osnovnim školama, srednjim školama i Ministarstvom znanosti i obrazovanja te s agencijama u sustavu obrazovanja (AZOO, ASOO, AMPEU, AZVO, CARNet) nastavio surađivati s različitim javnim, državnim, znanstvenim i ostalim ustanovama (Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Fakultetom elektrotehnike i računarstva, Pučkim otvorenim učilištem, KING ICT-om, Agencijom za komercijalnu djelatnost d.o.o., Zagrebačkim velesajmom, Hrvatskom poštom, Mikrocopom itd.). Centar je nastavio suradnja sa Sveučilištem u Osijeku, Splitu, Slavonskom Brodu i Prvom sušačkom hrvatskom gimnazijom kroz organizaciju provedbe ispita državne mature za kandidate (za one pristupnike koji su svoje obrazovanje završili prije 2010. godine i za pristupnike iz inozemstva) te s različitim vijećima i udrugama (Nacionalnim vijećem za odgoj i obrazovanje, Nacionalnim vijećem za razvoj ljudskih potencijala, Udrugom hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja, Hrvatskom udrugom ravnatelja osnovnih škola, Udrugom srednjoškolaca i dr.).

Ravnateljica Centra Maja Jukić članica je Povjerenstva za osiguravanje kvalitete na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta u Osijeku, Stručnoga vijeća Državne škole za javnu upravu u Republici Hrvatskoj, Sektorskoga vijeća za elektrotehniku i računarstvo, Stručnoga povjerenstva za reakreditaciju pri Sveučilištu za primijenjene znanosti *Metropolia* u Helsinkiju koje je imenovao Centar za vanjsku evaluaciju obrazovanja (FINEEC) te Mreže istraživača i nastavnoga osoblja srednjoeuropskih sveučilišta usmjerene na područje poduzetništva (ERENET). Također, predstavljala je Republiku Hrvatsku u Glavnoj skupštini Međunarodnoga udruženja za vrednovanje obrazovnih postignuća (IEA) i u Glavnoj skupštini TALIS-a pri OECD-u kao i u EU EE-HUB-u i ERI SEE-ju.

Centar je od 2008. godine pridruženi član Europske udruge za testiranje jezika (ALTE). Djelatnici Centra koji se bave izradom jezičnih testova sudjelovali su na znanstvenim i stručnim skupovima koje organizira ALTE. U 2017. godini ALTE je u Bolognji od 3. do 5. svibnja organizirao 6. međunarodnu znanstvenu konferenciju s temom povezivanja učenja i vrednovanja znanja u jezicima (Learning and Assessment: Making the Connections). ALTE je također u Leuvenu (Belgija) od 20. do 22. rujna organizirao svoj redoviti drugi polugodišnji sastanak organizacija članica i jednodnevnu konferenciju. Na oba su događaja sudjelovali djelatnici Centra koji su upoznati s najnovijim dostignućima u razvoju jezičnih testova.

Centar je ostvario i suradnju sa srednjim umjetničkim školama (Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna iz Zagreba, Škola likovnih umjetnosti iz Splita i Grafička škola iz Zagreba). Učenici škola su darovali Centru svoje likovne radove. Likovni radovi učenika postavljeni su pod stručnim vodstvom akademske kiparice Marije Krstić-Lukač i na taj su način oplemenjeni prostori Centra. Time je stvoren jedinstven vizualni identitet Centra i poticajno radno okruženje. Za ravnatelje škola čiji su učenici darovali radove organiziran je posjet Centru uz razgledavanje izloženih likovnih radova.

Koordinirajući provedbu istraživanja OECD/PISA 2015, OECD/PISA 2018 i OECD/TALIS 2018 u Republici Hrvatskoj voditeljica projekta Michelle Braš Roth i nacionalni tim tijekom godine kontinuirano su komunicirali i surađivali s OECD-ovim Sekretarijatom za obrazovanje u Francuskoj te članicama PISA konzorcija ETS –

USA, WESTAT – USA, Capstan – Belgija, DIPF – Njemačka i ACER – Australija te IEA-DPC-em u Njemačkoj. Michelle Braš Roth predstavnica je Republike Hrvatske u Upravnome vijeću OECD/PISA, a do studenoga i u Upravnome vijeću OECD/TALIS istraživanja. Za potrebe provedbe međunarodnoga istraživanja ICCS 2016 i eTIMSS 2019 redovito se surađuje s psihometričarima iz Boston Collegea, statističarima iz Kanadskoga državnog ureda za statistiku, IEA-ovim Sekretarijatom u Amsterdamu i statističarima iz IEA -DPC u Hamburgu.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja ostvario je i suradnju s australskom tvrtkom Sonet Systems koja je u siječnju održala trodnevnu edukaciju zaposlenika i vanjskih suradnika za primjenu evaluacijskog softvera Assessment Master, a u nastavku godine su održani dodatni sastanci u vezi mogućih nadogradnja softvera sukladno potrebama Centra. Djelatnici Centra sudjelovali su na edukaciji o e-ispitivanju u Zagrebu u organizaciji Centra i australske tvrtke SONET. Navedenoj edukaciji u svojstvu gostiju su nazočili i predstavnici Ispitnoga Centra iz Crne Gore i slovenskoga Državnoga ispitnog centra.

Također, ostvarena je i suradnja s ispitnim centrima iz Makedonije (Državni ispitni centar (DIC)) i Srbije (Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja) te sa stručnjacima iz područja obrazovanja iz Moldavije. Centar su u sklopu studijskih posjeta posjetile delegacije obrazovnih stručnjaka iz Mongolije, Bosne i Hercegovine te Republike Srbije. Sastanak regionalnih stručnjaka za osiguranje kvalitete obrazovanja u organizaciji ERI SEE-a održan je uz potporu KulturKontakt Austria. Krajem godine, 22. prosinca 2017. potpisan je memorandum o suradnji Centra i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja iz Republike Srbije.

Predstavnici Centra ostvarili su suradnju s obrazovnim institucijama u Australiji (ACER, SACE i ACARA)² i Novom Zelandu (NZQA)³. Povod putovanja bio je obvezni sastanak TIMSS nacionalnih koordinatora. Centar je provoditelj e-TIMSS istraživanja za Republiku Hrvatsku koje se provodi u proljeće 2018., a glavno ispitivanje provodi se u proljeće 2019. godine na reprezentativnom uzorku osnovnih škola i učenika četvrtih razreda. Dodana vrijednost putovanja je posjet ispitnim centrima i najznačajnijim javnim institucijama i privatnim tvrtkama koje se bave e-ispitivanjima/e-assessmentom, visokoga rizika na nacionalnim i međunarodnim velikim uzorcima i/ili nacionalnim populacijama učenika, učitelja, ravnatelja i roditelja.

Centar je također postao pridruženi partner Erasmus+ Weld Chance projekta.

Kroz različite aktivnosti Centar je tijekom 2017. godine nastavio suradnju i sa sindikatima, županijama, osnivačima škola te ostalim dionicima odgojno-obrazovnog sustava te nadležnim ministarstvom. Ministrica znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. Blaženka Divjak s najbližim suradnicima posjetila je 13. lipnja 2017. godine Centar, a ravnateljica Maja Jukić i tadašnji načelnici Centra i članovi Upravnog vijeća upoznali ministricu sa strateškim ciljevima Centra i daljnjim planovima rada.

² ACER – The Australian Council for Educational Research, Melbourne; SACE – South Australian Certificate of Education, Adelaide, ACARA – Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority, Sydney

³ New Zealand Qualifications Authority, Ministry of Education New Zealand i Education Review Office New Zealand

11

Zaključak

Centar je nadležan za kontinuiranu provedbu projekata vezanih uz različite aspekte vanjskoga vrednovanja kao što su vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova, vrednovanje obrazovnih ishoda (državna matura, nacionalni ispiti), vrednovanje novih kurikuluma i programa te međunarodna istraživanja u obrazovanju. U 2017. godini glavna je programska zadaća Centra bila priprema i provedba ljetnoga i jesenskoga roka državne mature u školskoj godini 2016./2017. te priprema državne mature za školsku godinu 2017./2018. Sve aktivnosti vezane uz pripremu i provedbu ljetnoga i jesenskoga roka državne mature u školskoj godini 2016./2017. ostvarene su u potpunosti. Centar je u 2017. godini nastavio i s pripremom državne mature za školsku godinu 2017./2018. (uređeni su i objavljeni ispitni katalozi, izrađeni su ispitni materijali).

Od ostalih ispita vanjskoga vrednovanja proveden je ispit iz obveznih strukovnih modula za zanimanje „medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege“ u petim razredima srednjih medicinskih škola Republike Hrvatske.

Unaprijeđeno je poslovanje Centra te su racionalizirani i optimizirani svi troškovi planiranih projekata i poslovnih aktivnosti u skladu s tržišnim vrijednostima, unaprijeđeni su ljudski potencijali i javna nabava, redefinirani su postojeći ugovori o pružanju IT usluga, uspostavljen je interni regulatorni okvir propisivanjem procedura i pravilnika te je unaprijeđen proces kontrole nad imovinom Centra. Poboljšana je organizacija rada i sigurnosti svih procesa te je omogućeno da djelatnici na vrijeme i primjereno budu obaviješteni o svim odlukama i procesima. Osigurani su afirmativni i poticajni uvjeti za rad te se kontinuirano ulaže u profesionalni razvoj i suradnju svih djelatnika.

Poslove Centra ne bi bilo moguće ostvariti bez profesionalnoga pristupa djelatnika Centra, podrške članova Upravnoga vijeća i vanjskih suradnika koji godinama uspješno surađuju s djelatnicima Centra.

Unaprijeđena je suradnja s nacionalnim agencijama, odgojno-obrazovnim ustanovama i međunarodnim srodnim institucijama. Rezultatima svih vrsta vanjskoga vrednovanja te promidžbom i edukacijama vezanim uz projekte u nadležnosti Centra nastoji se potaknuti dionike odgojno-obrazovnoga sustava na unapređenje kvalitete obrazovanja u Republici Hrvatskoj i na razvoj kulture kvalitete obrazovanja te pridonijeti da svaki nastavnik te rezultate uzima u obzir za unapređenje procesa učenja i poučavanja te cjelokupnoga rada odgojno-obrazovnih ustanova.

Centar je u skladu sa svojim strateškim ciljevima u 2017. godini naročito usmjerio aktivnosti ka informiranju obrazovnog sustava i zainteresiranih dionika o cjelovitom sustavu osiguranja kvalitete te razvijenim kompetencijama i ulozi Centra u razvoju istog. Promovirani su e-ispitivanje i izrada standardiziranog ispita vještina te je započela priprema za početak njihove izrade i primjene. Napravljeni su dodatni koraci u strukovnomu obrazovanju s vanjskim vrednovanjem eksperimentalnih strukovnih kurikuluma na osnovi kojih je 19 kurikuluma postalo važećim i službenim. Za predškolski odgoj je izdana monografija o svim iskustvima i s razvijenim instrumentima prikupljenim tijekom procesa samovrednovanja vrtića. Također, pojačana je suradnja s brojnim institucijama u zemlji, regiji Europske unije i šire, kako bi zacrtani strateški ciljevi iz treće skupine strateških ciljeva: jačanje utjecaja Centra i unapređivanje suradnje s nacionalnim i međunarodnim institucijama

bili što bolje ostvareni. Prema povratnim informacijama, pozivima na suradnju i komunikacijom s medijima, u tome se u 2017. godini dogodio važan iskorak.

Centar će u 2018. godini nastaviti kontinuirano raditi na započetim projektima koji će nastaviti u najvećoj mogućoj mjeri ispunjavati predviđene aktivnosti iz Operativnog plana, približavati se svojoj zacrtanoj viziji, a sve zbog unapređenja odgoja i procesa učenja i poučavanja u predtercijarnom sustavu Republike Hrvatske.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
Ulica Damira Tomljanovića-Gavrana 11
Centar Bundek, 10 020 Zagreb
Republika Hrvatska